

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN LİSANS DÜZEYİNDE
TURİZM EĞİTİMİNİ TERCİH ETMELERİNE YÖNELİK
KARŞILAŞTIRMALI BİR ARAŞTIRMA**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
Ahmet Selçuk GÜRKAN**

Enstitü Anabilim Dalı: Turizm İşletmeciliği

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Cevdet ÇAYIR

TEMMUZ – 2017

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN LİSANS DÜZEYİNDE
TURİZM EĞİTİMİNİ TERCİH ETMELERİNE YÖNELİK
KARŞILAŞTIRMALI BİR ARAŞTIRMA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ahmet Selçuk GÜRKAN

Enstitü Anabilim Dalı: Turizm İşletmeciliği

“Bu tez 06/07/2017 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği / Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATI	İMZA
Doc. Dr. Burhanettin ZENGİN	Olumlu	3
Yrd. Doc. Dr. Cevdet GAYIR	Olumlu	
Yrd. Doc. Dr. Cemalettin HATİPOĞLU	Olumlu	

SAKARYA
ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS/DOKTORA İNTİHAL YAZILIM RAPORU BEYAN BELGESİ

Tez Başlığı: Ortaöğretim Öğrencilerinin Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Tercih Etmelerine Yönelik Karşılaştırmalı Bir Araştırma

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmamın toplam 90 sayfalık kısmına ilişkin *Sakarya Üniversitesi Lisansüstü Yönetmeliği Madde 28* uyarınca aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan ve 22/05/2017 tarihinde Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından şahsıma iletilen *Turnitin* intihal tespit programı raporuna göre tezimin benzerlik oranı %20'dir.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1) Kaynakça hariç
- 2) Alıntılar dahil
- 3) 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Bu bilgiler doğrultusunda tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Öğrenci

(Adı – Soyadı, İmzası, Tarih)

Ahmet Selçuk GÜRKAN

07/07/2017

ÖĞRENCİ BİLGİLERİ

Adı – Soyadı : Ahmet Selçuk GÜRKAN
Öğrenci Numarası : 1460Y20500
Ana Bilim Dalı : Turizm İşletmeciliği
Programı :
Statüsü : Y. Lisans Doktora Bütünleşik Doktora

Danışman

(Adı - Soyadı, İmzası, Tarih)

Yrd. Doç. Dr. Cevdet ÇAYIR

07/07/2017

ÖNSÖZ

Turizm endüstrisi, özellikle gelişmekte olan ülkelerin ekonomik gelişmelerinde önemli bir paya sahiptir. Turizm gelirlerinin giderek artması turizm gelirlerinden daha fazla pay almak isteyen ülkelerin, turizm eğitime ve turizm hizmetlerine bakışını değiştirmiştir. Turizm sektörü emek yoğun bir sektördür. Bu sebeple sektörde çalışacak personelin alan eğitimi alması turizmde hizmet kalitesinin artırılması için oldukça önemlidir.

Ülkemizde turizm sektörüne personel yetiştiren farklı seviyelerde eğitim kurumları mevcuttur. Ortaöğretim düzeyinde turizm eğitimi veren Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri, turizm sektörüne kalifiyeli ara personel yetiştiren okullardır. Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde teorik bilginin yanında uygulamalı dersler verilir ve turizm alanlarında öğrencilere sektör stajı yaptırılır. Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin temel amacı, öğrencilerinin alan eğitimlerini tamamladıkları turizm sektörüne kalifiyeli personel olarak istihdam edilmelerini sağlamaktır.

Bu araştırma, Anadolu Lisesi ve Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin lisans düzeyinde turizm eğitimi tercih etmelerine yönelik görüşlerini ortaya çıkararak, turizmde istihdam ve turizmde mesleki eğitim adına ileriki yıllarda neler yapılabileceğini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Tez çalışmam süresince danışmanlığımı üstlenen Sayın Yrd. Doç. Dr. Cevdet ÇAYIR hocama, böyle bir çalışmanın yapılmasına vesile olan Sayın Prof. Dr. Mehmet SARIŞIK hocama ve tezin yazım aşamasında yardımlarını esirgemeyen Arş. Gör. Salim İBİŞ hocama sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak bu günlere gelmemde emeklerini hiçbir zaman esirgemeyen anne ve babama şükranlarımı sunarım.

Ahmet Selçuk GÜRKAN

06/07/2017

İÇİNDEKİLER

TABLO LİSTESİ	iii
KISALTMALAR	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
GİRİŞ	1
BÖLÜM I: TURİZM KAVRAMI, TANIMI VE GELİŞİMİ	4
1. 1. Turizm Kavramı ve Tanımı.....	4
1. 2. Turizmin Özellikleri ve Önemi	6
1. 3. Turizmin Gelişimi	10
1. 3. 1. Dünyada Turizmin Gelişimi	10
1. 3. 1. 1. Sanayi Devrimi Öncesi Turizmin Gelişimi.....	10
1. 3. 1. 2. Sanayi Devrimi Sonrası Turizmin Gelişimi	11
1. 3. 2. Türkiye’de Turizmin Gelişimi	13
1. 3. 2. 1. Planlı Dönem Öncesinde Turizm	14
1. 3. 2. 2. Planlı Dönemde Turizm	15
1. 4. Turizm Endüstrisi Kavramı, Tanımı, Özellikleri ve Önemi	18
1. 4. 1. Turizm Endüstrisi Kavramı ve Tanımı	18
1. 4. 2. Turizm Endüstrisinin Önemi ve Özellikleri	19
BÖLÜM II: EĞİTİM KAVRAMI, TANIMI, AMACI VE ÖNEMİ	24
2. 1. Eğitim Kavramı ve Tanımı	24
2. 2. Eğitimin Amaçları ve Önemi	24
2. 3. Eğitimin Sınıflandırılması.....	25
2. 3. 1. Formal Eğitim	25
2. 3. 2. İnfomal Eğitim	26
2. 4. Turizm Eğitimi Kavramı, Tanımı, Amacı ve Önemi	26
2. 4. 1. Turizm Eğitimi Kavramı ve Tanımı	27
2. 4. 2. Turizm Eğitiminin Amacı ve Önemi	27
2. 5. Mesleki Eğitim ve Turizm	29
2. 5. 1. Mesleki Eğitim Kavramı ve Tanımı	29

2. 5. 2. Mesleki Eğitim ve Turizm İlişkisi	29
2. 6. Mesleki Turizm Eğitiminin Yapısı.....	30
2. 6. 1. Dünyada Mesleki Turizm Eğitiminin Genel Yapısı	30
2. 6. 1. 1. Almanya’da Mesleki Turizm Eğitiminin Genel Yapısı	31
2. 6. 1. 2. Amerika Birleşik Devletleri’nde Mesleki Turizm Eğitiminin Genel Yapısı.....	31
2. 6. 1. 3. Avusturya’da Mesleki Turizm Eğitiminin Genel Yapısı	31
2. 6. 1. 4. Fransa’da Mesleki Turizm Eğitiminin Genel Yapısı	31
2. 6. 1. 5. İngiltere’de Mesleki Turizm Eğitiminin Genel Yapısı	32
2. 6. 1. 6. İtalya’da Mesleki Turizm Eğitiminin Genel Yapısı.....	32
2. 6. 2. Türkiye’de Mesleki Turizm Eğitiminin Genel Yapısı.....	32
2. 6. 2. 1. Türkiye’de Mesleki Turizm Eğitiminin Gelişimi.....	33
2. 6. 2. 2. Türkiye’de Mesleki Turizm Eğitiminin Bölümleri	34
2. 7. İlgili Araştırmalar.....	44
BÖLÜM III. YÖNTEM VE SAHA ARAŞTIRMASI.....	53
3. 1. Araştırmanın Amacı ve Önemi	53
3. 2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi	53
3. 3. Araştırmanın Yöntemi ve Kısıtları.....	54
3. 4. Verilerin Toplanması ve Analizi.....	54
3. 5. Bulgular ve Yorum.....	55
3. 5. 1. Öğrencilerin Kişisel Özelliklerine İlişkin Bulgular	55
3. 5. 2. Öğrencilerin Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Tercih Etmelerine İlişkin Bulgular	60
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	69
KAYNAKÇA	75
EKLER.....	86
ÖZGEÇMİŞ.....	90

TABLO LİSTESİ

Tablo 1 : Dünya Turizm Büyüme Hızı Dağılımları.....	12
Tablo 2 : Uluslararası Turizm Gelirleri Dağılımları.....	13
Tablo 3 : Planlı Dönem Öncesinde (1950-1962) Türkiye'deki Turizm Verilerinin Dağılımı.....	15
Tablo 4 : Türkiye'deki Turizm Gelirlerinin Yıllara Göre Dağılımı.....	17
Tablo 5 : Turizm Endüstrisinde Hizmet Veren İşletmeler.....	18
Tablo 6 : Turizm Gelirlerinin Dış Ticaret Açıklarının Kapama Payı.....	20
Tablo 7 : Turizm Gelirlerinin GSMH İçindeki Payı ve Turizm Gelirlerinin İhracata Oranı.....	21
Tablo 8 : Turizm İstihdam SGK Verileri, Sigortalı Sayısı.....	22
Tablo 9 : Turizm İstihdam SGK Verileri, Sigortalı Sayısı.....	23
Tablo 10 : Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Uygulanan Programlar.....	35
Tablo 11 : Öğretim Yıllarına Göre Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Verileri.....	37
Tablo 12 : Öğretim Yılları İtibariyle Ön Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan ve Mezun Olan Öğrenci Sayıları.....	38
Tablo 13 : Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan ve Mezun Olan Öğrenci Sayısı.....	39
Tablo 14 : Türkiye'de 2017 Yılı İtibariyle Turizm Alanında Programı Olan Üniversiteler.....	40
Tablo 15 : Çalışmaya Katılan Öğrencilerin Okullara Göre Dağılımları.....	53
Tablo 16 : Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı.....	56
Tablo 17 : Öğrencilerin Yaşlarına Göre Dağılımı.....	56
Tablo 18 : Öğrencilerin Turizm Endüstrisinde Daha Önce Çalışma Ya da Staj Yapma Durumlarına Göre Dağılımları.....	57
Tablo 19 : Öğrencilerin Bildikleri Yabancı Dil Durumlarına Göre Dağılımları.....	57
Tablo 20 : Öğrencilerin Ailelerinin Benzer Bölümde Eğitim Alma Durumlarına Göre Dağılımları.....	58
Tablo 21 : Öğrencilerin Turizmde Kariyer Olanaklarıyla Alakalı Rehber Hocalarıyla Görüşme Durumlarına Göre Dağılımları.....	59
Tablo 22 : Öğrencilerin Üniversiteyi Turizm Bölümünde Okumaya İstekli Olma Durumlarına Göre Dağılımları.....	59
Tablo 23 : Öğrencilerin Turizm Bölümünden Başka Bir Bölümde Okumak İstememe Durumlarına Göre Dağılımları.....	60
Tablo 24 : Öğrencilerin Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Tercih "Sosyal Olanaklar" Boyutuna İlişkin Görüşlerine Yönelik Betimsel İstatistikler.....	61
Tablo 25 : Öğrencilerin Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Tercih Etmelerinde "Gelir" Boyutuna İlişkin Görüşlerine Yönelik Betimsel İstatistikler.....	62

Tablo 26 : Öğrencilerin Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimini Tercih Etmelerinde “Yetenek” Boyutuna İlişkin Görüşlerine Yönelik Betimsel İstatistikler ...	62
Tablo 27 : Öğrencilerin Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimini Tercih Etmelerinde “İş Koşulları” Boyutuna İlişkin Görüşlerine Yönelik Betimsel İstatistikler.....	63
Tablo 28 : Öğrencilerin Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimini Tercih Etmelerinde “İletişim” Boyutuna İlişkin Görüşlerine Yönelik Betimsel İstatistikler.....	63
Tablo 29 : Öğrencilerin Turizm Sektörüne İlişkin Görüşlerinin İfadeler Bakımından Öğrenim Görülen Lise Türüne Göre Karşılaştırılması (t-testi).....	65
Tablo 30 : Öğrencilerin Turizm Sektörüne İlişkin Görüşlerinin İfadeler Bakımından Cinsiyetlere Göre Karşılaştırılması (t-testi)	67

KISALTMALAR

- ABD** : Amerika Birleşik Devletleri
DTA : Dış Ticaret Açığı
GSMH : Gayri Safi Milli Hasıla
IUOTO : Uluslararası Resmi Turist Organizasyonları Birliği
İŞKUR : Türkiye İş Kurumu
MEB : Millî Eğitim Bakanlığı
MEGEP : Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü
ÖSYM : Öğrenci, Seçme ve Yerleştirme Sınavı
SGK : Sosyal Güvenlik Kurumu
SPSS : Statistical Packages For The Social Sciences
TUGEV : Turizm Geliştirme ve Eğitim Vakfı
TUREM : Turizm Eğitim Merkezleri Kursları
TÜRSAB : Türkiye Seyahat Acentaları Birliği
UNWTO : Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü

Tezin Başlığı: Ortaöğretim Öğrencilerinin Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Tercih Etmelerine Yönelik Karşılaştırmalı Bir araştırma

Tezin Yazarı: Ahmet Selçuk GÜRKAN **Danışman:** Yrd. Doç. Dr. Cevdet ÇAYIR

Kabul Tarihi: 06/07/2017

Sayfa Sayısı: vii (ön kısım) + 86 (tez) +4 (ekler)

Anabilim Dalı: Turizm İşletmeciliği

Son yıllarda turizm endüstrisinde yaşanan hızlı gelişme ile birlikte önemli istihdam olanaklarının ortaya çıktığı görülmektedir. Bu doğrultuda gelecekte bu sektöre istihdamı sağlanacak olan personelin meslekten beklentilerinin belirlenmesi amacıyla bu çalışma hazırlanmıştır. Yapılan bu çalışma, kalifiyeli ara personel olarak adlandırılan turizm eğitimi alan ortaöğretim öğrencilerinin ve diğer ortaöğretim öğrencilerinin bu sektörü nasıl algıladıklarını ve sektöre ilişkin görüşlerini belirlemek açısından oldukça önemlidir. Araştırmada veri toplamak amacıyla nicel araştırma yöntemlerinden anket tekniği kullanılmıştır. Bu kapsamda İstanbul ilinde bulunan üç farklı Anadolu Lisesi ve üç farklı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileriyle yapılan yüz yüze 420 adet anket ile veriler toplanıp her iki lise türü öğrencilerinin cevapları karşılaştırılmıştır. Çalışma bulgularına göre öğrencilerin, sektöre yönelten gerekçelere daha düşük oranlarda katılım sağladıkları görülmektedir. Araştırma sonucunda ‘‘mutlu olan insanlarla bir arada olmayı isterim’’, ‘‘farklı kültürleri ve insanları tanımak isterim’’ ve ‘‘insanlarla sürekli iletişim halinde olmaktan hoşlanıyorum’’ ifadesi, öğrencileri turizm eğitimi almaya ve meslek sahibi olmaya yönelten en önemli gerekçeler olarak belirlenmiştir. Çalışma bulgularına göre turizm eğitimi vermeyen Anadolu Lisesi öğrencilerinin turizm sektörüne; turizm eğitimi veren Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerine göre daha olumsuz bir görüş sergiledikleri görülmektedir. Öğrencilere yöneltilen sorulardan biri olan ‘‘üniversiteyi turizm bölümünde okumaya istekli misiniz?’’ sorusuna öğrencilerin %50,95’i ‘‘evet’’ yanıtını verirken %49,05’i ise ‘‘hayır’’ yanıtını vermiştir. Öğrencilere yöneltilen sorulardan biri olan ‘‘üniversiteyi turizm bölümünden başka bir bölümde okumak istememe nedeninizi belirtiniz’’ sorusuna öğrencilerin %44,52’si üniversite dönemlerinde turizm alanında eğitim alırlarsa daha eğlenceli bir ortamları olacağını düşündükleri için başka bir bölümde okumak istemediklerini belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Turizm Eğitimi, Turizm Ortaöğretimi, Turizm Yükseköğretimi.

Title of the Thesis: A Comparative Study of Secondary School Students to Prefer Tourism Education at Undergraduate Level

Author: Ahmet Selçuk Gürkan **Supervisor:** Assist. Prof. Cevdet ÇAYIR

Date: 06/07/2017

Nu. of Pages: vii (pre text) + 86 (main body) + 4(appendices)

Department: Tourism Management

In recent years, significant employment opportunities have emerged due to the rapid development of the tourism industry. This study was prepared in order to determine the expectations of the future professionals who will be employed in the sector. This study is important in terms of determining the tourism high school students and other high school students who are trained as qualified intermediate students perceive this sector and opinions about the sector. In the research, survey technique was used from the quantitative research methods in order to collect data. Within this scope 420 questionnaires were collected with three different Anatolian High School and three different Vocational and Technical Anatolian High School students in Istanbul and the answers of the students of both high school types were compared. According to the findings of the study, it is seen that the students participate in lower rates in the sector oriented reasons. As a result of the research, the most important reasons for students to be educated in tourism and to be a profession are as follows: "I want to be together with happy people", "I want to know different cultures and people" and "I like to be in constant contact with people". According to the findings of the study, Anatolian High School students who do not provide tourism education, It is seen that they have a more negative view than the students of Vocational and Technical Anatolian High Schools that provide tourism education. 50.95% of the students answered "yes", 49.05% answered "no" to the question "Are you willing to read university in the tourism department" which is one of the questions directed to the students. 44.52% of the students stated that they do not want to study in another department because they think that they will have a more entertaining environment if they are educated in the field of tourism in the university period as a result of the question "Please indicate why you do not want to read the university in another part than the tourism department".

Keywords: Tourism Education, Tourism Secondary Education, Tourism Higher Education.

GİRİŞ

Gerek sosyal gerekse ekonomik yönüyle ülkeler için önemi günden güne artan turizm sektörü, dünyanın hızla büyüyen sektörlerinden bir tanesidir. Bu sektör, Türkiye’de ve gelişmekte olan diğer ülkelerin ekonomilerinde önemli bir yere sahiptir. Özellikle Türkiye, tarihi, coğrafi ve kültürel zenginliğinden dolayı dünya üzerinde çok önemli bir konuma sahiptir. Türkiye için çok büyük bir avantaj teşkil eden bu coğrafi konum, turizm sektörüne yapılan yatırımlara yön vermiş olup, yapılacak olan yatırımlara da yön verecektir. Ancak turizm sektöründe bu durum sadece yatırımların mükemmel olması ile mümkün değildir. Bu sektörde insan unsuru da çok önemlidir (Ege, 2006: 2).

Gelişmekte olan ülkelerde sanayinin alternatifi olarak, ekonomik kalkınmanın ve gelişmenin sağlandığı sektör olarak ilk sırayı turizm sektörü almaktadır. Bu bağlamda turizm gelirlerinden daha fazla pay alabilmek adına Türkiye’de dahil, çoğu gelişmekte olan ülke, turizm işletmelerinin kapasitelerini ve sayılarını sektör için oluşturdukları teşviklerle hızla artırmaya başlamıştır. Turizm sektöründeki bu hızlı gelişme beraberinde, özellikle 1980’li yıllardan sonra Türkiye’de de hızla artan yatak kapasitesi ve tesislerin sağladığı hizmet çeşitliliğiyle, sektöre yönelik mesleki eğitim almış kalifiyeli personel sorununu gündeme getirmiştir (Kızılırmak, 2017: 1).

Turizm sektörünün emek-yoğun olma özelliği bilinen en önemli özelliğidir. Turizmde işlerin halen insan gücü ile yürütülmesi, bu alanda istihdamı daha etkin ve kolay hale getirirken, yetişmiş-kalifiyeli personel gücüne olan ihtiyacı da doğal olarak artırmaktadır. Turizm sektörü bir hizmet sektörüdür. Buna bağlı olarak turizm sektöründe insan ilişkilerin yoğunluğunun yanında, mesleki bilgi ve mesleki davranış olarak da eğitilmiş personele olan ihtiyacı günden güne artırmaktadır (Kozak, 2012: 12).

Bu durumda, turizm sektörünün ihtiyaçları ve işgücü gereksinimi, mesleki turizm eğitimini gerekli kılmaktadır (Sezgin ve Acar, 1991: 291). Turizm sektörünün gelişmesi amacıyla gerçekleştirilen çalışmalar arasında mesleki turizm eğitimi ve öğretimi son 30 yıl içinde önemli bir yer oluşturmaktadır (Kocaoğlu, 2002: 165).

Yarımın planlayıcıları ve yöneticileri olan öğrencilerin sektöre yönelik tutumlarının önceden belirlenmesi Türk turizminin gelişimi, tabana yayılması ve sektör verimliliği açısından büyük önem göstermektedir. Ortaöğretim öğrencileri üzerinde yapılacak bu

çalışma, öğrencilerin turizm sektörüne yönelik görüşlerini belirleyerek, turizm sektörünün değerlendirilmesini sağlayacaktır.

Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümüyle başlayan çalışmanın birinci bölümünde; turizm, turizm kavramı, turizm endüstrisi ve turizmin tarihi gelişiminden bahsedilmiştir.

İkinci bölüm eğitim kısmını oluşturmaktadır. Eğitim tanımıyla başlayan bu bölümde eğitimin amaçlarından sınıflandırılmasından ve turizm eğitiminden bahsedilmiştir. Bölüm, Türkiye’de turizm eğitiminin tarihçesi ve Türkiye’deki turizm eğitiminin genel yapısıyla son bulmaktadır.

Üçüncü bölüm ise araştırmanın yöntem ve bulgular kısmını oluşturmaktadır. Bu bölümde araştırmanın yöntemi ve bulgularına ilişkin bilgilerine yer verilmiştir.

Devamında sonuç ve değerlendirmeler başlığı altında, elde edilen sonuçlar genel bir değerlendirme ile sunulmuştur. Bölümün son kısmında ise, çalışmada kullanılan kaynaklar belirtilip, anket formunun ve Milli Eğitim Müdürlüğü’nden alınan izin belgesinin yer aldığı ek belgelere yer verilmiştir.

Araştırmanın Önemi

Son yıllarda turizm ile ilgili araştırma yapan araştırmacıların çoğu turizmle ilişkili alanlarda öğrenim gören öğrencilere yönelmişlerdir. Bu araştırmacılar öğrencilerin sektörü tercih etme nedenlerini, çekincelerini ve beklentilerini belirlemeye çalışmışlardır (Sarışık, 2007: 145). Bunlardan Kuşluyan ve Kuşluyan (2000), gelecek yıllarda sektörde çalışacak olan öğrencilerin davranışlarını belirlemenin üç açıdan önemli olduğunu vurgulamışlardır:

- Gelecekte öğrencilerin turizm sektöründe çalışıp çalışmama isteklerini belirlemeye çalışmak,
- Öğrencilerin turizm sektörü hakkındaki olumlu veya olumsuz düşüncelerine sebep olan etkenleri belirleyip, bu etkenler hakkında bilgi toplamak ve yine öğrencilerin bu sektöre olumlu bakmalarını sağlayacak çözüm odaklı öneriler geliştirmek,

- Kamu harcamalarının turizm eğitiminde etkili bir şekilde kullanıldığından emin olmak.

Turizm sektöründe istihdam edilen personelin müşteriye kaliteli hizmet sunması, yeterli ve istenilen düzeyde bir eğitim almış olmasını gerektirmektedir. Bu sebeple, yapılan bu çalışma, kalifiye ara personel olarak adlandırılan turizm eğitimi alan ortaöğretim öğrencilerinin ve diğer ortaöğretim öğrencilerinin bu sektörü nasıl algıladıklarını ve sektöre ilişkin görüşlerini belirlemek açısından oldukça önemlidir (Civelek, 2014: 4).

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın temel amacı; Turizm Meslek Liselerinin ve Anadolu Liselerinin son sınıflarında öğrenim gören ortaöğretim öğrencilerinin lisans eğitimlerinde turizm alanını tercih etme isteklerini ölçmek ve bu iki lise türünün cevaplarını karşılaştırmaktır.

Bu araştırmanın alt amaçları;

- Turizm eğitimi alan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri ile turizm eğitimi almayan Anadolu Lisesi öğrencilerinin, turizm sektörüne ilişkin görüşleri arasında fark var mıdır?
- Turizm eğitimi alan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri ile turizm eğitimi almayan Anadolu Lisesi öğrencilerinin turizm sektörüne ilişkin görüşleri arasında cinsiyetler arası farklılıklar var mıdır?

Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada veri toplamak amacıyla nicel araştırma yöntemlerinden anket tekniği kullanılmıştır.

Anket formu Sarıışık'ın (2007); Kuşluyan ve Kuşluyan (2000), Airey ve Frontistis (1997), Szivas, Riley ve Airey (2003) ile Kim, Guo, Wang ve Agrusa'nın (2007) araştırmalarında başvurdukları anket formlarından uyarlanan, "Turizm Sektöründe Meslek Sahibi Olmaya Yönelten Etkenler: Meslek Yüksekokulu Öğrencilerine Yönelik Bir Çalışma" adlı çalışmasından uyarlanmıştır. İki bölümden oluşan anketin birinci bölümünde öğrencilere açık ve kapalı uçlu toplam 8 demografik soru yöneltilmiştir. İkinci bölüm ise öğrencilerin, turizm sektörüne ilişkin görüşleri ve lisans eğitimlerinde turizm alanında bir bölüm tercih etme isteklerine yönelik toplam 30 gerekçeden oluşmaktadır.

BÖLÜM I: TURİZM KAVRAMI, TANIMI VE GELİŞİMİ

Günümüzde milyonlarca insan, yaşadıkları yerlerden geçici süre zarflarında ayrılarak farklı bölgelere ya da ülkelere gitmektedir. Bu süre zarfında insanlar gittikleri yerlerde dinlenme, gezme-görme, eğlenme, öğrenme gibi sosyal gereksinimlerini, kültürel gereksinimlerini ve psikolojik gereksinimlerini karşılamaktadırlar. Bu olaylar sosyal anlamda ve ekonomik anlamda bireyler üzerinde geniş etkiler doğurmaktadır (Civelek, 2014: 6).

İnsanlar ilk çağlardan itibaren çeşitli ihtiyaçlar doğrultusunda seyahat etmeye başlamışlardır. Genellikle din, ticaret ve askeri amaçlarla yapılan bu seyahatler, XX. yüzyılda sanayinin gelişmesi, refah ve gelirlerin artması, insanların kullanabilecekleri boş zamanların oluşması ve kişiler arası diyalogun gelişmesi gibi nedenlerle, zaman içinde bu sektörü sosyo-kültürel ve ekonomik bir olgu haline getirmiştir. Turizm olayı 1930'lu yıllardan sonra ekonomik bilimler ve sosyal bilimler içinde var olmaya başlamıştır. Turizm olayı özellikle ikinci Dünya Savaşı'ndan sonra önem kazanmış ve daha fazla dikkat çekmeye başlamıştır (Şemşimoğlu Erhan, 2010: 1).

1. 1. Turizm Kavramı ve Tanımı

Tur sözcüğü Latin kökenli olup, bir kişinin bir yerden ayrıldıktan sonra tekrar aynı yere gelmesi demektir. Zaman içerisinde giderek sıradan bir sözcük olmaktan çıkan tur sözcüğü, İngiltere-Avrupa ve İngiltere-Fransa arasında, sadece önemli geziler için kullanılan bir sözcük haline geldi. Üstelik ilk kez sadece Paris'e seyahat anlamında kullanıldı (Evliyaoğlu, 1989: 42). Genel olarak söylenebilir ki, turizm kelimesinin kökünü oluşturan tur sözcüğü gezmek, görmek, dolaşmak gibi sebeplerle bir yerden gezmeye başlayarak, tekrar aynı yere dönmek anlamına gelmektedir (Toskay, 1989: 5). Seyahat sözcüğü ise Fransızca "travail" kelimesinden türemiştir (Angelo ve Vilademir, 1991: 3).

Turizm tanımını ilk olarak Guyer-Feuler yapmıştır. Gueyer-Feuler bu tanımı 1905 yılında gerçekleştirmişlerdir. Guyer-Feuler'e göre turizm: 'gün geçtikçe insanlarda oluşan hava değişimi isteği, yine gün geçtikçe insanlarda daha çok artan dinlenme isteği, sanat ve doğaya olan ilginin artması, doğanın mutluluk salgıladığı inancının insanlar arasında konuşulmaya başlaması ve ulaşım araçlarındaki konforun artması sonucunda, farklı

ulusların ve farklı toplulukların birbirlerine yakınlaşmasına vesile olan ‘modern’ çağa özgü bir olaydır (Akoğlan Kozak, 2002: 2).

Turizm ile alakalı tanım arayışlarında iki ortak özellikten bahsedilebilir. İlk olarak bireylerin ikamet ettikleri yerlerden geçici bir süre zarfında başka yerlere geçiş yapmaları gerekmektedir. İkincisi ise ikamet ettikleri yerden ayrılıp geçici olarak gittikleri yerde tüketici olarak bulunmalarıdır. Turizme ilişkin tanım arayışlarının ortaya çıkardığı iki ortak özellik vardır. IUOTO’nun (Uluslararası Resmi Turist Organizasyonları Birliği) üye ülkelere kullanmaları yönünde telkinde bulunduğu ve bu nedenle de en yaygın olarak benimsenmiş bulunan 1963 tarihli Birleşmiş Milletler tanımını benimsemiş bulunuyoruz. Buna göre turizm: “Gidilen yerde sürekli olarak ikamete dönüşmemek, 24 saatten daha az sürede bulunmamak, sürekli kalışa dönüşmemek ve ticari amaçla herhangi bir uğraşda bulunmamak şartıyla kişinin seyahat ve konaklamalarından oluşan olay ve ilişkilerin tümüdür.” (Tolungüç, 1999: 11-13).

Turizmin öznesi insandır. Turizmin temelinde psikolojik tatmin duygusu vardır (Barutçugil, 1986: 6). Bu nedenle turizm sosyal bir statü kazanmıştır. Turizm; turist, turistik işletmeler, turizm organizasyonlarının oluşturduğu alt sistemlere ve bu sistemlerin sosyal, ekonomik, hukuki, politik, teknolojik ve çevre bilimle ilgili olan ilişkilerine dayanan küresel bir sistemdir (Olalı ve Temur, 1988: 5).

Dünya Turizm Örgütü (WTO) turizmi, ticari etkinlikler dışında kalan boş zamanların hemen hepsini içine alan bir seyahatten doğan; yeme-içme, konaklama, eğlence, ulaşım gibi hizmetler ve ilişkileridir diye tanımlamıştır. T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı turizmi; “Kişilerin ikamet ettikleri yer dışındaki bir yere yurt dışında 12 ayı geçmeyecek şekilde, iş, boş vakit değerlendirme vb. amaçlarla yapılan seyahatler” olarak tanımlamaktadır (Soyak, 2007: 8-9).

Mevzuatımıza göre, 6086 sayılı Turizm Endüstrisini Teşvik Kanunu’nun 36. Maddesi gereği, Bakanlar Kurulu’nun 5.8.1955 gün 5643 sayılı kararıyla yürürlüğe konulan Turizm İş Birliği Tüzüğü’nün 3. Maddesiyle yapılan turizm tanımlaması şöyledir: “turizm, yerleşmek niyeti olmaksızın hava tebdili yapmak, tedavi edilmek, eğlenip dinlenmek gibi maksatlarla toplu ya da tek olarak yapılan seyahatlerdir” (Özdemir, 1992: 19).

Turizmin en çok kullanılan tanımı; sürekli kalışa dönüşmemek, 24 saatten az olmamak ve gelir getirici bir uğraşta bulunmamak şartı ile kişinin yolculuk ve/veya konaklamalarından doğan olay ve ilişkilerin bütünüdür (Tolungüç, 1999: 11).

En kapsamlı olarak turizm; insanların sürekli ikamet ettiği yer dışında devamlı yerleşmemek, politik ya da askeri bir amaç taşımadan, liberal bir ortam içinde, merak, sağlık, spor, din, dinlenme, eğlence, aile ziyareti, kültür, deneyim kazanma, kongre ve seminerlere katılmak gibi nedenlerle, bireysel ya da toplu olarak yaptıkları seyahatlerden doğan, gittikleri yerlerde 24 saatten fazla kalan ya da gittikleri yerde bulunan bir konaklama tesisinde en az bir gece konaklamalarından ortaya çıkan iş ve ilişkileri kapsayan bir hizmet endüstrisidir (Olalı, 1990: 19).

Turizmin ana unsuru olan turist ise, turizm olayına katılan insanları ifade eder. turist kelimesinin ilk olarak Avrupalıların düzenledikleri büyük “Tor'lara” katılan kişileri nitelikleme üzere kullandığı sanılmaktadır (Gandler, 2009: 136). “Turist, turizm olayına katılan ve yön veren, sürekli yaşadığı yeri ticari kazanç taşımayan nedenlerle geçici bir süreliğine terk edip seyahat eden ve konaklayan, sınırlı harcama gücü ve zamanı ile tüketimde bulunan, psikolojik tatmin arayan kişidir” şeklinde tanımlanabilir (Demir ve Çevirgen, 2006: 18-19).

Her seyahat eden kişi turist olarak kabul edilmemektedir. Bir insanın turist sayılabilmesi için bazı nitelikler taşıması gerekir. Uluslararası bir ölçüde turist olarak kabul edilmesi için kişisel zevk, sağlık, eğlence, din, sportif faaliyetler gibi sebeplerle seyahat etmesi gerekir. Ticaret yapmak, para kazanmak, çalışmak gibi sebeplerle seyahat olayına katılanlar turist olarak kabul edilmezler. (Kozak vd., 2001: 6).

1. 2. Turizmin Özellikleri ve Önemi

Tarih boyunca insanlar çeşitli nedenlerle sürekli olarak kaldıkları yerlerden başka yerlere geçici süreler zarfında yolculuk etmişlerdir. Bu yolculuklar sırasında gittikleri yerlerde konaklama, yeme içme ve ulaşım olanaklarını kullanmışlardır. Günümüzde hala devam etmekte olan bu seyahat hareketleri çeşitli kavramlar ile tanımlanmaya çalışılmıştır. Tüm bu tanımların ortak noktasında turizm kavramı ortaya çıkmaktadır (Özer, 2012: 9). Turizm (Kahraman ve Türkay, 2009: 1):

- Dinlenme, eğlenme ve hava değişimi gereksinimleri,

- Sanat ve doğa ile beslenen görsel güzelliklerle tanışma isteği,
- Sanayi ve ticaretin gösterdiği gelişim,
- Ulaşım araçlarının konfor, güven ve hız bakımından kusursuzlaşması sonucunda ulusların ve toplulukların birbirlerine yakınlaşmasını sağlayan modern çağa özgü bir değişim olayıdır.

Günümüz modern insanını turistik faaliyetlere yönelten temel faktörleri şu şekilde sıralayabiliriz (Öztaş, 2002: 19):

- Tatil,
- Merak,
- İnanç,
- İş
- Eğitim
- Sağlık
- Spor
- Kültür
- Diğer unsurlar.

Fiziki bir ürün ifade etmek istediğimizde mal kavramından bahsederiz. Mal kavramı, gerçekleştirilmesi gereken bazı prosedürler sonucunda ortaya çıkar. Bu kavram dokunulabilir, hissedilebilir, istenildiğinde satın alınarak sahip olunabilir, istenilen zamanda ve istenilen yerde tüketilebilir objeleri ifade eder. Hizmet kavramında ise, somut bir objeden bahsedilemez. Bahsedilen kavram soyut bir kavramdır. Bu kavram elle tutulamaz, kişiye sağladığı fayda veya zevk ile değerlendirilen faaliyetlerden oluşur. Turizm, bir hizmet sektörüdür ve diğer sektörlerden bazı yönleri ile ayrılır. Satın alan kişiye somut olarak fiziksel mal ya da ürün olarak sunulmadığı için değerlendirmesi kişiden kişilere farklılık gösterebilir (Ongun, 2013: 6).

Turizm olayının kendine özgü 5 farklı özelliği vardır (Ürger, 1992: 13):

- Turizm sektörü bir hizmet sektörüdür. Bu yüzden turizmde üretilen ürün ve hizmetler buldukları yerde tüketilmek zorundadırlar.
- Boş zamanlarında insanlar, turizm sektörünün ürettiği mal ve hizmetleri tüketirler.
- Turizm kuruluşları arz ve talebi dengelemede rol alırlar.

- Turizm hareketleri belirli zamanlarda yoğunluk kazanmaktadır. Yılın belirli aylarının yoğunlaşması mevsimlik hareketlilik oluşturur.
- Turizm, turistik önem arz eden bölgelerde turizm hareketliliği daha fazla olduğundan dengesiz bir dağılım göstermektedir.

Turizm, ekonomik etkilerinin yanı sıra sosyal, kültürel, coğrafi, siyasi yönleri de ön plana çıkan, toplumu ve sosyal yapıyı etkisi altına alan ulusal ve uluslararası bir olaydır (Berber, 2003: 205).

Turizmi daha iyi anlamak için, turizmin başlıca özellikleri aşağıda yorumlanmıştır (Soykan, 2000: 41):

- İnsanları turizme yönelten pek çok farklı etkenden bahsedilebilir. Bu etkenler arasında dinlenme, eğlenme, keşfetme, merak, sağlık, spor, din, kültür vb. sayılabilir. Bu nedenler zaman içinde değişebilir ve günden güne çeşitlenebilir. Bu yüzden turizmde moda kavramı ortaya çıkmıştır. Ve turizm tercihlerinde döneminin modası önemli bir belirleyici olmuştur. Turizm şirketleri bunu fırsat haline getirerek dönemin modasına uygun turlar düzenleyerek turist çekmişlerdir.
- Turizm geçici bir süreliğine yer değiştirmedir. Çıkış noktasına tekrar geri dönmek üzere yapılan seyahatlerdir. Kalıcı ikamete dönüşmez. Yapılacak seyahatin planı önceden belirlenmiştir.
- Turizme insanlar bireysel olarak katılabileceği gibi daha kalabalıkta (ailesel, kitlesel) katılabilirler. Yapılacak turizm faaliyetleri katılan kişi sayısına göre değişiklik gösterebilir.
- Turizm gönüllü olarak yapılan bir harekettir. Turizme katılan bir birey gideceği yeri, konaklamak istediği tesisi, seyahat aracını, yemek yiyeceği alışveriş yapacağı yeri vb. kendi iradesiyle seçme hakkına sahiptir.
- Turizmi oluşturan en önemli iki etmen vardır. Bunlar seyahat ve konaklamadır. Zaman içerisinde gelişen ihtiyaçlara göre birtakım örgütler, davranışlar, kurumlar ve etkinlikler oluşturulmuştur.
- Bireylerin turizm faaliyetlerinde, turizmin objektif yanını turistik donatım, araç ve gereçler oluşturur.
- Turizm, insanların belirli bir zaman dilimi içerisinde, kendilerine göre farklı amaçlarla yaptıkları seyahat ve konaklama faaliyetlerini kapsar. Turizm sadece

insanlara özgü bir faaliyettir. Bu yüzden kişiye göre değişiklik gösterebilir, kişiden kişiye de farklı algılanabilir. Bu sebeplerden turizmin subjektif yönünden de bahsedilebilir.

- Turizme katılan bireylerin amacı ticari olarak para kazanmak, gelir elde etmek değildir. Kişinin ticaret yapmak, iş yapmak, çalışmak amacıyla yaptığı seyahatler turizm faaliyeti sayılmaz. Hatta seyahatlerde esas olan tüketim ve harcamadır. Bu yapılırken de gidilen yerde konaklamak şarttır.
- Her yapılan seyahat türü ya da konaklama şekli bir turizm faaliyeti sayılmaz. Turizm faaliyeti denilebilmesi için, ikamet edilen, rutin hayatın devam ettirildiği alanın, bölgenin dışına çıkılması gerekir.
- Turizm yüksek maliyetli ve çok çeşitli yatırımlar gerektiren bir sektördür. Yatırım yapılan bölgenin sadece altyapı düzenlemeleri değil, üstyapı düzenlemelerinin de yapılması gerekmektedir.

Unutulmamalıdır ki turizm olayının öznesi insandır. Turizm olayı da insana hizmet etmekten geçer. Başlıca turizm çeşitleri ise şunlardır (Oktayer vd., 2007: 129-144):

- ***Deniz ve Yat Turizmi:*** Temiz deniz ve uzun kıyılar gerekir. Deniz havası ve deniz suyu sağlığa iyi gelmekte, vücudu güçlendirirken hastalıklara karşı direnci artırmaktadır. Yat sahiplerine yönelik turistik hizmetler ile turistlere yönelik yat gezileri önemli turizm faaliyetleridir.
- ***İnanç Turizmi:*** İnsanların dini inanç çekim merkezlerine yaptıkları seyahatlerdir.
- ***Sağlık ve Termal Turizmi:*** Termal suların tedavi amaçlı kullanımına yöneliktir.
- ***Kongre Turizmi:*** Ulusal ve uluslararası nitelikte gerçekleştirilen kongrelerden oluşur.
- ***Eko Turizm:*** Doğa sever turistlere yönelik olarak dağlık ve ormanlık bölgelerdeki turizmdir.
- ***Yayla Turizmi:*** Yüksek rakımlı yerlerdeki yaylaların turizme yönelik değerlendirilmesidir.
- ***Mağara Turizmi:*** Mağara niteliğinde ortaya çıkan jeolojik yapıların ziyaret edilmesidir.
- ***Av Turizmi:*** Yabani av hayvanlarının eğlence amaçlı avlanmasıdır.
- ***Botanik Turizmi:*** Bitki çeşitliliğinin gözlenmesine dayalıdır.

- **Dağ Turizmi:** Dağcılığı sevenlere yöneliktir.
- **Akarsu Turizmi:** Akarsularda rafting ve kano faaliyetlerinin gerçekleştirildiği turizm çeşitidir.
- **Kış Turizmi:** Kayak merkezlerindeki faaliyetlerdir.

1. 3. Turizmin Gelişimi

Hem ülkeler hem de insanlar açısından politik, ekonomik, sosyolojik, psikolojik alanlarda gittikçe önemini artıran turizmin temeli ilk çağlara kadar uzanmaktadır. İnsanlar, tarihin ilk zamanlarından itibaren su ve yiyecek ihtiyaçlarını karşılamak, güvenliklerini sağlamak ve yeni yaşam alanları bulabilmek amacıyla seyahat etmişlerdir (Güçer, 2004: 4).

1. 3. 1. Dünyada Turizmin Gelişimi

Turizmin başlangıç noktasını M.Ö. 4000'ler de Sümerler oluşturmaktadır. Sümerler para, yazı ve tekerleği bularak ticaretin öncülüğünü yapmışlardır. Finikelilerin de bugünkü anlamda turist gibi, bir yerden başka bir yere giden ilk gezginler olduğu söylenmektedir. Finikeliler daha çok ticari amaçlarla seyahat etmişlerdir. Bu seyahatlerde turizm faaliyetlerinin gelişmesine ön ayak olmuştur (Öğüt vd., 2003: 15).

1. 3. 1. 1. Sanayi Devrimi Öncesi Turizmin Gelişimi

Seyahat eylemlerinin tarih içerisindeki gelişimi ilk çağlardan bu yana ulaşım araçlarındaki gelişme ile paraleldir. Seyahat ulaşım araçları sayesinde daha kolaydır. Günümüz insanlarına sanki ulaşım araçları ezelden beri varmış gibi gelir. Aslında kitle ulaşım araçlarının kullanımlarının yaygınlaşması sadece son iki yüzyılın olayıdır. Ondan önceki tüm zamanlardan herhangi bir ulaşım aracı yoktu. İnsanların ulaşım araçları kendi ayakları, atlar ve diğer çekici hayvanlardır (Ahipaşaoğlu ve Arıkan, 2003: 3).

Finikeli tacirlerin özellikle deniz ötesi yerlere seyahatleri, insanlık tarihinin bu döneminde turizm olgusuna varlık kazandırmıştır (Eralp, 1983: 1). Yine bu dönemde Yunanlıların ünlü tarihçisi Herodot hem kendi ülkesine hem de Anadolu'dan Mısır'a kadar çeşitli seyahatler gerçekleştirmiştir. Bu dönemde yine Mısırlılar dinlenme amaçlı olarak deniz ve göl kenarlarına ulaşmaya çalışmışlardır (Balta ve Altıntaş, 2014: 1).

Romalılar tarihte ulaşıma ilişkin ilk düzenli yolları ve ulaştırma araçlarını kullanıma sokmuşlardır. Bu dönemde Romalılar turizm olayına yüksek bir katılım sağlamışlardır. Roma İmparatorluğu geniş bir alanda egemenliğini sürdürmüştür. Bu durum Romalıların seyahatlerinin yaygınlaşmasına neden olmuştur. Romalıların tarihten silinmeleriyle birlikte seyahatlerde de azalmalar olmuştur. Buna rağmen Orta çağ'da da insanların seyahatleri görülmektedir. Orta çağ'ın bilinen en ünlü gezgini olan Marco Polo'dur. İran ve Afganistan'dan sonra Pamir Yaylası'na oradan ise Gobi Çölü'nü geçerek, Kubilay Han'ın misafiri olarak 20 yıl Çin'de yaşamıştır (Kozak, 2012: 39).

Seyahat, insanların çevrelerini merak etme ve keşfetme güdüsüyle ortaya çıkmıştır. Turistik amaçlı ilk seyahatler 17. ve 18. yüzyılda Grand Tur adı altında Avrupa'da gerçekleştirilmiştir. Modern anlamdaki ilk turistik seyahatler 1841 yılında Thomas Cook'un düzenlediği grup gezileri ile başlamıştır. Yine bu dönemde ilk seyahat organizasyon bürosu Thomas Cook tarafından kurulmuştur (Zengin, 2015: 54). Daha sonraları ise sanayileşme ve ekonomik gelişme ile ulaştırma araçlarındaki yenilikler sayesinde seyahat oranlarında artışlar görülmüştür. Kısaca seyahate karşı ilgi günden güne artmaya başlamıştır (Hacıoğlu, 2000: 3).

1. 3. 1. 2. Sanayi Devrimi Sonrası Turizmin Gelişimi

Thomas Cook'un 1841 yılında ilk paket turu gerçekleştirmiştir. Gerçekleştirilen bu ilk paket turun tarihi ile Endüstri Devrimi'nin yaşandığı tarihler örtüşmektedir. Bu tarihten sonra 1848 yılında Amerika'da "American Express Company" turizm ile ilgili çalışmalar yapmıştır. 1896 yılında ise "Wagons-Lift" isimli firmalar yine turizm ile ilgili çalışmalar yapmışlardır. Görüldüğü gibi endüstri devrimi turizm hareketlerini hızlandırmıştır. Endüstri devriminde yaşanan bu gelişmeler, çağdaş turizmin doğmasını ve gelişmesini sağlamıştır (Kozak, 2012: 41).

Endüstri devriminin doğuşu ile birçok alanda değişimler olduğu gibi turizm endüstrisinde de önemli gelişmeler olmuştur. Turizm endüstrisindeki hızlı gelişmelere neden olan faktörler genel olarak şunlardır (Boz, 2006: 15):

- Buharlı tren ve geminin icadı ile toplu seyahat olanağı,
- Ulaşım araçlarının çeşitlenmesi, özellikle havacılık sektörünün gelişmesiyle kıtalararası mesafenin azalması,

- Boş zamanın artması,
- Kişi başına düşen gelirin artması,
- Kentleşme ve iş temposu sonucunda insanların doğaya yönelmeleri,
- Konaklama işletmelerinin çeşitlilik göstermesi,
- Kitle haberleşme araçlarının gelişmesi,
- Daha pratik paket turların oluşturulması,
- İnsanlarda oluşan gezme, görme, yabancı kültürleri tanıma isteği,
- Turizm bilincinin oluşması ve seyahat özgürlüğünün artması.

Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) önümüzdeki yıllarda, uluslararası turizmde şu gelişmelerin ortaya çıkmasını beklemektedir (Kuveloğlu, 2006: 1):

- Tüketici profilinde ve kalite değerlendirmelerinde hızlı değişim,
- Ulaşım teknolojisinde ilerlemeler ve çok daha hızlı seyahat,
- Destinasyonların giderek moda aksesuarı gibi düşünülmesi,
- Ülke ve bölge imajının ileride daha çok önemsenmesi,
- Asyalı turistlere olan ilginin artması,
- Sık sık ve daha kısa tatil anlayışının yaygınlaşması,
- Çevreye duyarlı turizm anlayışının daha fazla kabul görmesi,
- Bilgisayarlı teknolojinin destinasyon seçiminde en etkili unsur haline gelmesidir.

Tablo 1
Dünya Turizm Büyüme Hızı Dağılımları

Dönem	Turist Sayısı (Milyon)	Turizm Geliri (Milyar \$)
1950 - 1970	9.9	11.6
1970 - 1990	5.2	14.3
1990 - 2010	3.7	8.6
2010 - 2020	4.3	6.7

Kaynak: (UNWTO, Tourism: 2020 Vision).

Tablo 1’de Dünya Turizm Örgütü’nün vermiş olduğu ‘‘Dünya Turizm Büyüme Hızı’’ dağılımları gösterilmiştir.

Tablo 2

Uluslararası Turizm Gelirleri Dağılımları

Sıra	Ülke	Dünya Turizm Örgütü Bölgesi	Uluslararası Turizm Gelirleri (2014-\$)	Uluslararası Turizm Gelirleri (2013-\$)
1	ABD	Kuzey Amerika	177.2 Milyar	172.9 Milyar
2	İspanya	Avrupa	65.2 Milyar	62.6 Milyar
3	Çin Halk Cumhuriyeti	Asya	56.9 Milyar	51.7 Milyar
4	Fransa	Avrupa	55.4 Milyar	56.7 Milyar
-	Makao	Asya	50.8 Milyar	51.8 Milyar
5	İtalya	Avrupa	45.5 Milyar	43.9 Milyar
6	Birleşik Krallık	Avrupa	45.3 Milyar	41.0 Milyar
7	Almanya	Avrupa	43.3 Milyar	41.3 Milyar
8	Tayland	Asya	38.4 Milyar	41.8 Milyar
-	Hong Kong	Asya	38.4 Milyar	38.9 Milyar
9	Avustralya	Okyanusya	32.0 Milyar	31.2 Milyar
10	Türkiye	Avrupa	29.5 Milyar	27.9 Milyar

Kaynak: (UNWTO, Tourism Highlights 2015 Edition).

* 2015 turizm istatistikleri ülke bazında açıklanmadığı için 2014 verileri kullanılmıştır.

Tablo 2’de ülkeler bazında 2013 ve 2014 yıllarına ait turizm gelirleri görülüyor. Sıralamada bulunan Macao ve Hong Kong, Çin Halk Cumhuriyeti’nde özel yönetim bölgesidir. Bu bölgelerde turizm gelirleri yüksek seviyelerde olduğu için sıralamada kendilerine yer bulmuşlardır. Bu durumda Türkiye sıralamada 29,5 milyar dolarlık gelirle 12. sırada yer alabilmiştir. İlk sırayı 177.2 Milyar Dolar turizm geliri ile Amerika Birleşik Devletleri almıştır. Amerika Birleşik Devletleri’ni sıralamada 65.2 Milyar Dolarlık turizm geliriyle İspanya ve 56.9 Milyar Dolarlık turizm geliriyle Çin Halk Cumhuriyeti takip etmektedir.

1. 3. 2. Türkiye’de Turizmin Gelişimi

Turizmin sosyal, kültürel ve ekonomik anlamdaki değeri, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de 1940’lı yıllardan sonra fark edilmiştir ve 1980’li yıllara kadar gelişme eğilimi göstermiştir (Çımat ve Bahar, 2003: 6). Turizm’de yaklaşık yüz yıllık bir geçmişimiz vardır. Ülkemizde esas atılımlar 1980’li yılların sonundan itibaren başlamıştır (İşler, 2009: 17).

Turizm, 20. yüzyılın ilk yıllarında gelişmeye başlamıştır. Bugünkü anlamını ise II. Dünya Savaşı’ndan sonra almıştır. Ülkemiz turizmin önemini erken kavrayan ülkelerden birisi

olmuştur ve bu alanda çeşitli çabalar göstermiştir. Tanıtım ve turizm çalışmaları 1950'lere kadar düzensiz bir biçimde yürütülmüştür. 1950'li yıllardan itibaren ise çeşitli yasal düzenlemeler ve politikalar ile planlı ve sistematik bir biçimde ele alınmıştır (Tolungüç, 1999: 107). Türkiye'de turizm endüstrisinin gelişimini, planlı dönem öncesi (1923-1963) ve planlı dönem (1963'ten sonra) olmak üzere iki dönemde incelemek mümkündür.

1. 3. 2. 1. Planlı Dönem Öncesinde Turizm

Türkiye'nin planlı dönem öncesinde (1923-1963) konaklama tesisleri, limanlar ve karayolları yetersizdi. 1929 yılında dünya ekonomik buhran yaşıyordu. 1939'da ise ikinci dünya savaşı başlamıştı. Tüm bunlar turizm faaliyetlerini olumsuz yönde etkilemiştir. 1934 yılında İktisat Bakanlığına bağlı Turizm Bürosu'nun kurulmasıyla turizm, kamu yönetimi içinde örgütlenmiştir (Oktayer vd., 2007: 43).

Ülkemizde turizm ile alakalı ilk hareket "Seyyahın Cemiyeti"dir. İlerleyen dönemlerde bu cemiyetin adı değişmiştir. İlk olarak "Türkiye Turing Kulübü" adını almıştır. Daha sonra bunun yerini "Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu" adı almıştır. 1934 yılında "İktisat Vekaleti Teşkilat ve Vazifeleri Hakkında 2450 sayılı Kanun" çıkarılmıştır. Bu kanunla birlikte artık turizm, kamu yönetimi içinde yer almaya başlamıştır. Turizm Müdürlüğü adını 1938 yılında almıştır. O döneme kadar işlemler Türk Ofis'te yer alan turizm masası servisinde yürütülüyordu. Turizm faaliyetleri 1939 senesinde Ticaret Vekâlet'ine bırakılmıştır. Bir yıl sonra ise Basın Umum Müdürlüğü'ne bırakılmıştır. Daha sonra 1943 yılında Basın Yayın Genel Müdürlüğü'ne geçen turizm faaliyetleri 1949 senesinde artık Turizm Dairesi'ne bırakılmıştır. Bu kuruluşlar o dönemde turizm politikalarını belirleyici bir konuma sahiptiler. 1949 senesinde Turizm Danışma Kurulu toplanmıştır. Bu kurul "Turizm Ana Programı"nı oluşturmuştur. Sonrasında Turizm Ana Programı milli turizm politikasının temeli olarak kabul görmüştür. Turizm konusunda hazırlanmış ilk yasal düzenleme ise 1950 yılında çıkarılmıştır. Bu kanunun ismi 5647 sayılı Turizm Müesseselerini Teşvik Kanunu'dur. (Önen, 2000: 15-16). Bu dönemdeki önemli gelişmelerden biriside 1953 yılında yürürlüğe giren Turizm Endüstrisi Teşvik Kanunu'dur. Bir diğeri ise 1957 yılında Turizm Bakanlığı'nın kurulmasıdır. Turizm esas gelişimini planlı dönemde sağlamıştır (Akça, 2016: 722).

Tablo 3'te planlı dönem öncesinde turizm gelirlerine ve gelen turist sayılarına bakıldığında, siyasi geçişlerden etkilendiği anlaşılmaktadır.

Tablo 3

Planlı Dönem Öncesinde (1950-1962) Türkiye'deki Turizm Verilerinin Dağılımı

Yıllar	Gelen Yabancı Sayısı (Milyon)	Turizm Gelirleri (Milyar \$)
1950	28,625	6
1951	31,377	5
1952	38,837	7
1953	91,114	8
1954	111,619	7
1955	107,348	3
1956	157,680	3
1957	159,148	3
1958	153,476	2,6
1959	165,803	5,4
1960	124,228	6,0
1961	144,356	7,1
1962	198,228	8,3

Kaynak: (Şahin, 1990: 108).

Yine tablo3'te görüldüğü gibi turizm gelirleri yıllar itibariyle giderek yükselmiştir. 1950 yılında 6 Milyar Dolar olan turizm gelirleri 1962 yılında 8,3 Milyar Dolar olmuştur.

1. 3. 2. 2. Planlı Dönemde Turizm

Kalkınma kelimesi belirli bir dönemi kapsar. Bu dönemde toplumun ulaşmak istediği hedefler ve sosyo-ekonomik amaçlar için, kaynakların belirli organlar tarafından yöneltmesi gerekir. Bu yönetime kalkınma denir (Kutlu, 2004: 247). Kalkınma planları mevcut durumun araştırılması, analizi, kalkınma hedefleri ve bu hedeflere ulaşılması için gerekli tüm araç ve ilkeleri kapsar (Usta, 2014: 204-205).

Türkiye 1963'ten sonra beş yıllık kalkınma planları hazırlamıştır. Bu planları hazırlamanın amacı sosyal, kültürel ve iktisadi kalkınmayı demokratik yollarla gerçekleştirmektir (Demir, 2014: 102).

Birinci beş yıllık kalkınma planı 1963-1967 yılları arasında gerçekleşmiştir. Bu planda daha çok yatırım ve tanıtım faaliyetleri üzerinde durulmuştur. Asıl amaç ise ödemeler dengesi açığını kapatmak için turizm endüstrisinden daha fazla yararlanmaktır.

İkinci beş yıllık kalkınma planı ise 1968-1972 yıllarını kapsamaktadır. Bu dönemde turizm gelirini artırıcı faaliyetler üzerinde durulmuştur. Türkiye'ye gelen yabancı turist sayısını arttırmak için tesislerin çoğaltılması ve tesislerin kalitesinin artırılması konuları üzerine çalışılmıştır. Ayrıca özel sektöründe turizm endüstrisine katılmasını sağlayıcı projeler üzerinde durulmuştur.

Üçüncü beş yıllık kalkınma planı 1973-1977 yılları arasında gerçekleşmiştir. Bu dönemdeki temel hedef iç ve dış turizmi canlandırmaktır. Turizm yatırımları, hızla gelişen bu sektörde düzensiz olarak gelişmekteydi. Bu durumu önlemek amacıyla fiziksel planlama çalışmaları yapılmıştır.

Dördüncü beş yıllık kalkınma planı ise 1979-1983 yıllarını kapsamaktadır. Bu dönemde kamunun elindeki turistik tesislerin dış turizme açılması gündeme getirilmiştir. İç turizmde özellikle genç nüfusu turizme çekme amaçlı çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. Turizm eğitimini yaygınlaştırmaya yönelik faaliyetlerde bulunulmuştur.

Beşinci beş yıllık kalkınma planı 1985-1989 yılları arasında gerçekleşmiştir. Bu dönemde yabancı sermayecileri destekleyici geliştirmeler yapılmıştır. Türkiye'nin doğal tarihi ve kültürel varlıkları turizm amaçlı değerlendirilmesi gerektiği üzerinde durulurken çevre ve doğayı koruyucu ilkeler üzerinde de durulmuştur.

Altıncı beş yıllık kalkınma planı ise 1990-1994 yıllarını kapsamaktadır. Bu dönemde nitelikli personel ihtiyacına yönelik değerlendirmelerde bulunulmuştur. Turizmde altyapı ve üstyapının geliştirilmesi üzerinde durulmuştur. Turizm faaliyetlerini dört mevsime yaymak için çalışmalar yapılmıştır.

Yedinci beş yıllık kalkınma planı 1996-2000 yılları arasında gerçekleşmiştir. Bu dönemde yatak kapasitesini arttırmaya yönelik faaliyetler dışında turizmin diğer sorunlarının çözümüne yönelik kararlar alınmıştır. Tanıtım ve pazarlama çalışmaları üzerinde durulmuştur.

Sekizinci beş yıllık kalkınma planı ise 2001-2005 yıllarını kapsamaktadır. Bu dönemde turizmi farklı bölgelere yaymak için gerekli çalışmalar yapılmıştır. Küçük ve orta ölçekli kuruluşları destekleme amaçlı projeler yapılmıştır. Turizm gelirlerini artırıcı hedefler koyulmuştur.

Dokuzuncu beş yıllık kalkınma planı 2007-2013 yılları arasında gerçekleşmiştir. Türkiye'nin turizm potansiyelinin değerlendirilmesi üzerinde durulmuştur. Ekonomik ve sosyal kalkınmayı arttırmak amacıyla turizm çeşitlendirmesi üzerinde durulmuş., hizmet kalitesini arttırmaya yönelik projeler oluşturulmuştur.

Onuncu beş yıllık kalkınma planı ise 2014-2018 yıllarını kapsamaktadır. Bu dönemde üzerinde durulan konu; tesis, personel ve hizmet kalitesini artırıcı faaliyetlerde bulunup daha üst gelir grubuna hitap etme üzerinedir. Turist sayısı artmasına rağmen kişi başına elde edilen gelirin azlığından bahsedilmiştir. Sağlık turizminin Türkiye açısından önemi üzerinde durulmuştur.

Tablo 4
Türkiye'deki Turizm Gelirlerinin Yıllara Göre Dağılımı
(Yabancı Ziyaretçi ve Yurt Dışında İkamet Eden Vatandaş Ziyaretçi)

Yıllar	Turizm Geliri (Dolar)	Ziyaretçi Sayısı	Ortalama Harcama (Dolar)
2005	20.322.112	24.124.501	842
2006	18.593.951	23.148.569	803
2007	20.942.500	27.214.988	770
2008	25.415.057	30.979.979	820
2009	25.064.482	32.006.149	783
2010	24.930.997	33.027.943	765
2011	28.115.692	36.151.328	778
2012	29.007.003	36.463.921	795
2013	32.310.424	39.226.226	824
2014	34.305.904	41.415.070	828
2015	31.464.777	41.617.530	756

Kaynak: (TÜRSAB, 2017).

Tablo 4'te ülkemizi ziyaret eden yabancı turistlerin sayısı ve bu turistlerin ülkemizde yaptıkları kişi başına düşen harcamaları görülmektedir. Ziyaretçi sayılarının her yıl sürekli artış göstermesi Türkiye'de bu sektöre daha çok katkı sağlanacağını gösterebilir.

2005 yılında 24.124.501 olan ziyaretçi sayısı 10 yıl sonra 2015 yılında 41.617.530 olmuştur. 2005 yılında 20.322.112 Dolar olan turizm gelirleri 2015 yılında 31.464.777 Dolar olmuştur. 2014 yılında, 2015 yılına göre gelen ziyaretçi sayısı daha az iken turizm geliri 2015 yılına göre daha fazladır.

1. 4. Turizm Endüstrisi Kavramı, Tanımı, Özellikleri ve Önemi

Turizm hareketine doğrudan ve dolaylı olarak bağımlı bulunan turistlerin, ihtiyaç duydukları mal ve hizmetleri üreten veya pazarlayan, başta konaklama, seyahat ve yeme-içme işletmeleri olmak üzere, tüm turizm işletmelerinin kurulması, geliştirilmesi ve faaliyetlerinin sürdürülmesi ile ilgili karar ve eylemlerin tümü turizm endüstrisi içinde düşünülmelidir (Zengin, 2015: 39).

1. 4. 1. Turizm Endüstrisi Kavramı ve Tanımı

Turizm endüstrisi, insanların sürekli olarak yaşamlarını sürdürdükleri sınırlardan ayrılarak aynı sınırlara geri gelinceye kadar geçen süre zarfında ulaşım, eğlence, yeme-içme gibi ihtiyaçlarını karşılayan faaliyet alanlarının tümüdür (Demirkol ve Zengin, 2009: 39).

Tablo 5

Turizm Endüstrisinde Hizmet Veren İşletmeler

Turizm Tesisleri	Turizm Endüstrisini Tamamlayıcı Olanaklar	Turizm Endüstrisine Yardımcı Hizmetler
Konaklama Tesisleri <ul style="list-style-type: none"> Otel Motel Tatil köyü Kamping Pansiyon 	Hatıra Eşyası ve Benzeri Küçük El Sanatları İle Küçük Sanayi Kolları (Ticari Turizm Kuruluşları)	Genel Kamu Hizmetler
Lokanta ve Eğlence Yerleri	Turistik Değerlerin Korunması ve Değerlendirilmesi Faaliyeti	Mahalli Hizmetler
Turizm Ulaştırma İşletmeleri	Doğal Güzellikler, Rekreasyon İmkanları, Milli Parklar	Ulaştırma Hizmetleri
Seyahat Organizatörleri ve Seyahat Acenteleri	Kültürel Değerler (Folklor, Sanat)	
Tıbbi Turizm ve Tesisleri <ul style="list-style-type: none"> Termal Tesisler Klimatizm Tesisler 	Tarihi ve Arkeolojik Değerler	
Tanıtma ve Enformasyon Faaliyeti Yapan Kuruluşlar Diğer Turizm Tesisleri	Turizm Bilinci (Psiko-sosyal Ortam)	

Kaynak: (Olah ve Timur, 1986: 13).

1. 4. 2. Turizm Endüstrisinin Önemi ve Özellikleri

Turizm endüstrisi çok çeşitli hizmetleri ve birbirinden farklı faaliyetleri tek bir çatı altında toplayabilen bir endüstridir. Buna göre turizm endüstrinin özelliklerini şu şekilde sıralayabiliriz (Batman, 1999: 3):

- Turizm endüstrisi, sanayi, tarım gibi diğer endüstrilerle etkileşim halinde olan bir endüstridir.
- Turizm endüstrisi, özellikle gelişmekte olan ülkelerin ekonomilerinde döviz girdisi sağladığı için oldukça önemlidir.
- Turizm endüstrisi, yine özellikle gelişmekte olan ülkeler için istihdam sağlayan, işsizliğin büyük boyutlara ulaşmasını yavaşlatan bir sektördür.
- Turizm endüstrisi, bölgeler ve ülkeler arası kültürel ve ekonomik değişime yardımcı olan konukseverlik ve hizmet endüstrisidir.
- Turizm endüstrisi kendi kaynaklarını koruyabilen bir sektördür. Bu endüstri aynı zamanda kendi kaynaklarını kendisi de tahrip edebilir. Turizmin amacı bu kaynakları tahrip etmek değildir. Asıl amaç, sahip olunan doğal ve sosyal kaynakları izlenecek gerçekçi ve doğru politikalarla turizm sektörüne kazandırmaktır.

Turizm sektörü üçlü ayırım içerisinde, hizmetler sektörü içerisinde yer almaktadır. Buna rağmen diğer sektörlerle de çok yakın bağlantılar içerisindedir. Turizm sektörü, ulusal ve uluslararası düzeyde gördüğü fonksiyonlar ve yarattığı sonuçlar bakımından önemlidir. Turizm sektörünün kapsamına üretiminin tamamı ya da önemli bir kısmı yabancı ve yerli turistler tarafından tüketilen mal ve hizmet üretimi ve bu üretim ile ilgili sınai ve ticari faaliyetlerin girdiği söylenebilir (Olalı ve Timur, 1988: 236).

Turizm sektörü emek yoğun bir sektördür. Gelişmekte olan ülkelerin ekonomik açıdan gelişmelerini sağlamak adına gerekli olan döviz girdisini gerçekleştirir. Yeni gelirler oluşturur. Özellikle kırsal alanlarda istihdam olanaklarını artırır. Turizm ürününü oluşturan unsurların ihracat maliyetleri diğer sektörlerdeki ihraç ürünlerine göre daha düşüktür. Çünkü turizm sektörü üretildiği yerde tüketilmek zorundadır. Bunun yanında turizm sektörü teşvikler yönünden de diğer sektörlerle göre ayrıcalıklı bir sektördür. Bu yüzden uluslararası ticarete petrolden sonraki ilk sırayı turizm endüstrisi almaktadır.

Turizm sektörünün dış ticaret açıklarının kapatılmasında ve ekonomik sorunların çözümünde, önemli bir ekonomi politikası aracıdır (Bahar ve Kozak, 2013: 173).

Turizm endüstrisinin ülkemiz ekonomisindeki yerinin önemini belirlemek amacıyla turizm yatırımları ile ulusal gelir, turizmin dış ödemeler dengesi ve istihdam üzerindeki etkisinin incelenmesi gerekir (Kozak vd., 2008: 124).

Tablo 6
Turizm Gelirlerinin Dış Ticaret Açıklarını Kapama Payı

Yıl	Dış Ticaret Açığı (DTA) \$	Turizm Geliri	Turizm Gelirinin DTA Kapama Payı (%)
2005	43.297.743	24.124.501	55,72
2006	54.041.498	23.148.669	42,83
2007	62.790.965	27.214.988	43,34
2008	69.936.378	30.979.979	44,30
2009	38.785.809	32.006.149	82,52
2010	71.661.113	33.027.943	46,09
2011	105.934.807	36.151.328	34,13
2012	84.066.659	36.776.645	43,75
2013	99.858.613	32.308.991	32,35
2014	84.508.918	34.305.903	40,59
2015	63.268.398	31.464.777	49,73

Kaynak: (TÜRSAB İstatistikleri, 2016).

Tablo 6’da da görüldüğü gibi son yıllarda, turizm endüstrisi Türk ekonomisinin de en önemli temel taşlarından birisidir. Bu endüstri ülkemizin kalkınmasında da önemli bir rol üstlenmiştir. Dış ticaret açığı, ödemeler dengesi, işsizlik ve enflasyona çare olarak bir anlamda ülkemiz ekonomisinin can simidi olarak nitelendirilebilir (Özer, 2012: 3).

Turizmin Türkiye'nin GSMH (Gayri Safi Milli Hasıla) içindeki payı, 1980 yılında %0,6 iken 2015 yılında Tablo 7'de de görüldüğü üzere % 6,2'dir. Turizmin ihracat geliri içindeki payı 1980 yılında %11,2 iken 2015 yılında bu rakam %21,9'a yükselmiştir.

Tablo 7

Turizm Gelirlerinin GSMH İçindeki Payı ve Turizm Gelirlerinin İhracata Oranı

Yıllar	Turizm Gelirlerinin GSMH İçindeki Payı	Turizm Gelirlerinin İhracata Oranı
2005	4,2	24,7
2006	3,5	19,7
2007	3,2	17,3
2008	3,4	16,6
2009	4,1	20,8
2010	3,4	18,3
2011	3,6	20,8
2012	3,7	19,2
2013	3,9	21,3
2014	4,3	21,8
2015	6,2	21,9

Kaynak: (TÜRSAB İstatistikleri, 2016).

Turizm sektörünün doğrudan etkilediği pek çok sektör bulunmaktadır. Konaklama, ulaşım, eğlence, finansman, yönetim, sağlık ve seyahat acenteleri bunlara örnek olarak gösterilebilir. Turizm sektörü bir hizmet sektörü olduğu için ve otomasyona diğer sektörlerden daha az imkân sağladığı için bu sektörde insan gücüne olan ihtiyaç daha fazla artmaktadır (Yanardağ ve Avcı, 2012: 43). Turizm işletmeleri için eğitilmiş, kalifiye, motivasyonu yüksek, turizm sektöründe çalışmaya istekli personel yetiştirmek ihmal edilemeyecek derecede büyük bir öneme sahiptir (Demirkol ve Pelit, 2002: 125).

Tablo 8'de Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından açıklanan 2015 Mayıs ayı verilerine göre; turizm sektörü ile ilgili 5 faaliyet kolunda, sigortalı olarak çalışanların

sayısı bir önceki yıla göre % 6,8 artmıştır. Türkiye’de turizm endüstrisi günden güne daha da büyümektedir. Bunun yanında sektörde çalışan personel sayısı da turizm endüstrisi büyüdükçe sürekli artış göstermektedir. Bu durum turizm sektörünün Türkiye ekonomisindeki önemini bir kez daha ortaya koymaktadır.

Tablo 8
Turizm İstihdam SGK Verileri, Sigortalı Sayısı

Alanlar	2015 İstihdamı	Değişim 2013/2014 (%)	Değişim 2014/2015 (%)
Yiyecek İçecek Hizmetleri	590.690	12,1	12,2
Konaklama Seyahat Hizmetleri	348.766	10,1	4,1
Seyahat ve Tur Operatörü Hizmetleri	57.493	4,3	2,8
Havayolu Hizmetleri	24.350	11,2	14,2
Spor, Eğlenme, Dinlenme Faaliyetleri	45.427	6,3	-24,2
Turizm Sigortalı Toplamı	1.066.726	10,6	6,8
Türkiye Sigortalı Toplamı	13.830.000	5,8	5,8

Kaynak: (<http://www.turizm gazetesi.com/>, 2017).

Ülkemizde turizm yatırımlarının büyük bir kısmını konaklama tesisleri üzerine yapılan yatırımlar oluşturmaktadır. 1983 yılında “turizm işletme belgesi” yatak kapasitesi 65.934’tür. 2015 yılı sonunda bu rakam yaklaşık on üç kat artarak 850.089 olmuştur (TÜRSAB, 2017).

Dünya turizminde görülen en başarılı örneklerden birisine Türkiye turizminde yıllar geçtikçe artan olumlu gelişmeler gösterilebilir. Türkiye’ye gelen turist ve bu turistlerin geceleme sayıları, turizm gelirleri, yatırımları ve konaklama kapasitesindeki sürekli artış bu durumu doğrulamaktadır. Bu durumda Doğal afetler ve uluslararası krizlere bağlı bazı olumsuz dönemler haricinde olumlu gelişmelerin günden güne gelişmesini, ileride de Türkiye’nin sosyal ve ekonomik kalkınmasında devamlı yönde katkıda bulunmasını beklemek doğal bir durumdur (Sönmez, 2012: 47).

Tablo 9
Turizm İstihdam SGK Verileri, Sigortalı Sayısı

Ülkeler	Yıllar		
	2014	2015	2016
Almanya	5.250.036	5.580.792	3.890.074
Gürcistan	1.755.289	1.911.832	2.206.266
İngiltere	2.600.360	2.512.139	1.711.481
Bulgaristan	1.693.591	1.821.480	1.690.766
İran	1.590.664	1.700.385	1.665.160
Ukrayna	657.051	706.551	1.045.043
Hollanda	1.303.730	1.232.487	906.336
Rusya Federasyonu	4.479.049	3.649.003	866.256
Azerbaycan	657.684	602.488	606.223
Yunanistan	830.841	755.414	593.150

Kaynak: (TÜRSAB İstatistikleri, 2016).

Tablo 9’da 2016 yılı itibarı ile ülkemizi ziyaret eden yabancıların çoğunluğunu Almanya, Gürcistan ve İngiltere’den gelen turistlerin oluşturduğu görülmektedir.

BÖLÜM II: EĞİTİM KAVRAMI, TANIMI, AMACI VE ÖNEMİ

Eğitim doğrudan insana yapılan bir yatırım olduğundan ülkelerin kaderinde rol oynayan en önemli faktörlerden birisidir. Toplum olarak kalkınmanın ve gelişmenin temelinde eğitime, öğrenme ve bilinçlenmenin yattığı bilinen bir gerçektir. Tarihin her döneminde yaşam düzeyini arttırmış gelişmiş milletler bu konuma diğerlerinden daha etkin ve kaliteli eğitimle ulaşmışlardır (Gündüzalp, 1992: 61-62).

2. 1. Eğitim Kavramı ve Tanımı

Eğitim ile alakalı oluşturulan tanımların üç ortak yönü vardır (Taymaz, 1997: 2):

- Kişinin yeteneklerini geliştirmesi gerektiği gerçeği,
- Kişide davranış değişikliğinin kendi yaşantısı yoluyla oluşacağı,
- Eğitimin bir süreç olduğudur.

Eğitim; daha önceden belirlenmiş şartlara göre, bireyin davranışlarında öncesine göre belli gelişimler sağlamayı hedefleyen planlı etkiler dizgesidir (Karlı, 2003: 10). Genel anlamda eğitim ise, kişinin davranışlarını belirli bir konuda geliştirmek için harcanan süre zarfıdır (Hacıoğlu, 1992: 91).

Eğitimin temelini; bireyin yeteneğini geliştirme, kişilik kazandırma, yaratıcılığını geliştirme, gelecekteki yeni durumlara uyum sağlama, karşılaşacağı sorunlara çözüm üretebilme, davranış ve tutum kazanma gibi kavramlar oluşturmaktadır (Karabulut, 2004: 96). Yeni kuşaklar toplum içinde yerlerini alırken bilgi, beceri, kişilik gelişimi ve anlayışa ihtiyaç duyarlar. Bunlara yardımcı olmak ise eğitimin etkinliğidir (Başaran, 1991: 16).

Yukarıdaki tanımlara göre eğitimin üç özelliğinden bahsedilebilir (Kılıç, 2009: 2):

- Eğitim bir süreçtir.
- Eğitim süreci bittiğinde kişide davranış değişikliği olur.
- Davranış değişikliği ise kişinin yaşantıları sonucu oluşur.

2. 2. Eğitimin Amaçları ve Önemi

Eğitim ile ilgili tanımlarda eğitimin gerçekleşmesi için önceden belirlenmiş amaçların olmasının gerekliliği vurgulanmaktadır. Buradan da anlaşılmaktadır ki eğitim amaçsız

olamamaktadır. Bireyin eğitilmesinde mutlaka amaçların belirtilmesi gerekmektedir (Saylan, 2009: 3).

Eğitimin amacı; kişisel hayatın, toplumsal hayatın ve ekonomik hayatın gereksinim duyduğu bilgi, beceri, problem çözüme, düşünme gibi yetilere sahip bireyi yetiştirmektir (Soysal, 1969: 11). Preston ise eğitimin amacını; bireyin gelişiminin her aşamasında, istenilen tepki ve değişimleri en iyi biçimde oluşturabilecek bir çevre düzenlemek şeklinde tanımlamaktadır. (Büyükkaragöz ve Çivi, 1996:25). Türk eğitim sisteminde amaçlar 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile belirlenmiştir. Bu kanunda amaçlar; genel ve özel amaçlar olarak ikiye ayrılmıştır. Buna göre Türk Milli Eğitiminin genel amacı; Türk Milletinin bütün fertlerini (MEB, 1973: 1);

- Türk Milletinin değerlerini koruyan ve benimseyen, Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı, laik Türkiye Cumhuriyeti Devletine karşı görev ve sorumluluklarını bilen vatandaşlar yetiştirmek,
- Bedenen, zihnen ve ruhen belirli ahlak kuralları çerçevesinde gelişmiş, insan haklarına saygılı, yaşadığı topluma karşı sorumlu vatandaşlar olarak yetiştirmek,
- İlgilendikleri işlerle alakalı kabiliyetlerini geliştirip, gerekli bilgi ve beceriyi kazanmalarını sağlayıp bir nevi hayata hazırlayarak meslek sahibi olmalarını sağlamak,
- Bu sayede Türk toplumunun mutluluğunu, milli birlik ve bütünlüğünü, sosyal ve kültürel anlamda kalkınmasını geliştirip uygar milletler seviyesine taşımaktır.

Eğitimle alakalı ulusal düzeyde belirlenen amaçların yanı sıra, eğitimden evrensel düzeyde gerçekleştirilmesi beklenen temel amaçlarda vardır. Bunlar; kültürel farklılıklara karşı duyarlı insanlar yetiştirilmesi, insani değerlerin geliştirilmesi ve insan kaynaklarının kalitesinin artırılmasıdır (Şişman, 2009: 28).

2. 3. Eğitimin Sınıflandırılması

Eğitim süreç olarak formal ve informal eğitim olarak ikiye ayrılır (Selçuk, 1999: 2):

2. 3. 1. Formal Eğitim

Daha önceden hazırlanarak planlanmış bir biçimde yapılan eğitim sürecidir. Bir öğretmen tarafından bu süreç planlanır, uygulanır ve öğretim yoluyla gerçekleştirilir. Eğitim başlangıç süresinden itibaren bitiş süresine kadar kontrollü bir biçimde gerçekleştirilir.

Süreç bazı aşamalarda (sürecin sonunda) değerlendirme işlemine tabii tutulur. Formal eğitime örnek olarak okullarda verilen eğitim gösterilebilir. Bunun dışında halk eğitim merkezleri, ordular, mesleki kurslar da formal eğitime örnek olarak gösterilebilirler. Türkiye’de formal eğitim; örgün eğitim ve yaygın eğitim olarak ikiye ayrılır (Fidan, 2012: 4-5).

Örgün eğitim, bir ülkede mevcut yasalar çerçevesinde, belirli bir plan ve program dahilinde belirli bir yaş grubuna, okul ortamında verilen eğitimdir. Eğitim için hazırlanmış programlar, öğretmenler ve yöneticiler örgün eğitimin temel unsurlarıdır (Töremen, 2011: 16). Ülkemizde örgün eğitim sisteminin ilk basamağını okul öncesi eğitim oluşturur. Daha sonra sırasıyla ilköğretim, ortaöğretim ve son basamakta da yükseköğretim oluşturur.

Yaygın eğitim, Okul dışında yapılan eğitimdir. Halk eğitimleri, hizmet içi eğitimler yaygın eğitim kapsamına giren yetişkin eğitimleridir (Gökkoca, 2001: 372). Yaygın eğitim bir noktada örgün eğitimin boşluğunu doldurmaktadır. Yaygın eğitimin hedef kitlesi örgün eğitimden daha fazladır. Yaygın eğitimde yaş sınırı yoktur. Her yaş grubuna hitap eder. Halk eğitimi, çıraklık eğitimi, uzaktan eğitim, hizmet öncesi eğitimler, yetişkinler eğitimi ve hizmet içi eğitimler de yaygın eğitimin unsurlarıdır (Taymaz, 1997: 3).

2. 3. 2. İnfomal Eğitim

Amaçlı ve planlı olmayan, yaşam içinde kendiliğinden oluşan gelişigüzel bir süreçtir. Kişi bulunduğu ortamda insanlarla etkileşimde oldukça farketmeden yeni şeyler öğrenir. Bu davranışlar istemeden ailede, televizyon karşısında, iş yerinde, sokakta, kısaca hayatımızın içinde kendiliğinden meydana gelir. Bu eğitim sürecinde bireyler sigara içmek gibi zararlı alışkanlıklarda edinebilirler. İnfomal eğitim, toplumlar büyüdükçe insanların eğitimlerinin gelişmesinde yeterli olmamıştır. Bunun sonucunda planlı bir eğitim yeri olan okullar kurulmuştur (Fidan, 2012: 5).

2. 4. Turizm Eğitimi Kavramı, Tanımı, Amacı ve Önemi

Turizm sektörü emek yoğun bir sektördür. Günden güne artan uluslararası turizm pazarı rekabet ortamında avantajlı konuma gelmek, sadece müşterinin memnun edilmesiyle mümkündür. Bu hizmet sektöründe müşteri memnuniyetini oluşturmak için ise ihtiyaç

duyulan donanım, yetenek ve bilgiye sahip personel ise sadece kaliteli ve etkin turizm eğitimi ve öğretimiyle sağlanabilir (Temizkan vd., 2013: 475).

Eğitim ve öğretim günümüzde iş dünyasında meydana gelen değişimlere ayak uydurabilmek amacıyla, çalışanın değerli hissetmesi, iş gören devir oranının azalması, tüm çalışanların etkili performans gösterebilmesini garanti etmesi açısından çalışanlar için de oldukça önemlidir (Cho ve Kang, 2008: 246).

Turizm sektöründe mesleki bilgilerin ve teknik bilgilerin aktarılabilmesi için turizm eğitiminin verilmesi gerekmektedir. Bunun yanında bu sektörde yüksek hizmet düzeyinin yakalanması amacıyla da bireylerde turizm bilinci oluşturup turizm eğitiminin verilmesi gerekmektedir (Ürger, 1992: 247).

2. 4. 1. Turizm Eğitimi Kavramı ve Tanımı

Turizm eğitimi; bir topluma turizm kaynaklarını koruyarak turizm bilincini yerleştirmek amacıyla, turistin ekonomik gücüne, milliyetine, dinine, ırkına, diline, toplum statüsüne, ahlak düzeyine, siyasal görüşüne göre ayırım yapmaksızın eşit hizmet etme ahlakını vermek, turizmin sağladığı avantajlar üzerine dikkat çekerek saygı ve konukseverliğe dayalı bir davranış düzeni yerleştirmektir (Bayer, 1998: 145).

Diğer bir tanıma göre turizm eğitimi, sektörün ihtiyaç duyduğu, işletmelerini verimliliğini yükseltecek, araştırma ve planlama çalışmalarını geliştirecek, sektörde meydana gelen yenilikleri takip edebilecek bilimsel metotların ortaya çıkarılması amacıyla verilen mesleki eğitim türüdür (Ünlüönen vd., 2010: 146).

Başka bir tanıma göre ise turizm olayının ve turizm ekonomisinin topluma ve bu sektörde öğrenim gören gençliğe öğretilmesi, turizm konusunda kalifiyeli ve bilgili eleman ve yönetici yetiştirilmesi için yapılan çalışmalara turizm eğitimi denilmektedir (Sezgin, 2001: 135).

2. 4. 2. Turizm Eğitiminin Amacı ve Önemi

Diğer sektörlerde olduğu kadar turizm sektöründe de eğitim oldukça önemlidir. Hizmet sektörünün özünü insan unsuru oluşturmaktadır. Gelişen teknoloji hizmet sektöründeki insanın önemini azaltmamış tam tersine günden güne eğitilmiş insan gücünün önemini arttırmıştır (Ediz, 1992: 73). Ülkenin ekonomik kalkınmayla refah seviyesine ulaşması

nitelikli personel ile sağlanabilir. Bu hedefe ulaşırken de turizm eğitiminin özellikle aşağıdaki konularda önemi ortaya çıkmaktadır (Sezgin, 2001: 135).

- Turizm sektörüne yeterli sayıda eleman sağlamak,
- Uluslararası piyasada faaliyet gösteren işletmelere nitelikli personel göndermek,
- Üretim aşamasının yanında, reklam, pazarlama ve satış alanlarında da yetenekli personeller yetiştirmek,
- Personel başına elde edilen verimi yükseltmeye çalışmak,
- Toplumda turizm bilincini oluşturmak,
- Turiste hizmet edecek personele mesleki bilgi kazandırmak,
- Turizm endüstrisini geliştirmeye yönelik faaliyetlerde bulunmak,
- Kişiler arası yakınlaşmayı sağlayıp doğa ve insan sevgisini geliştirmek,
- Vatandaşları turizm konusunda bilinçlendirip turizme ilgilerini çekmek.

Turizm eğitiminin amacı; turizm kaynaklarının farkına varma, zaten var olan kaynakları koruma ve ülke ekonomisine turizm sektörünün yaptığı katkıyı üst seviyelere çıkarmak amaçlanmaktadır (Eren vd., 2013: 19). Turizm eğitiminin amaçlarının belirlenmesinde sektörün ihtiyaçları belirleyici olmaktadır. Bu bağlamda turizm eğitiminin temel amaçları aşağıdaki şekilde sıralanabilir (Sezgin ve Acar, 1991: 291);

- Sektörde çalışacak kalifiyeli personel temin etmek,
- Sektörün gelişmesini sağlayıcı hamleler yapmak,
- Turizmin Türkiye ekonomisindeki yerini ve önemini topluma ve çalışanlara anlatmak,
- Eğitimle birlikte teorik bilgi ve pratik bilgi arasındaki bağlantıyı sağlamak,
- Ülke vatandaşlarının turizme olan ilgisini çekmek,
- Turizm işletmelerinde çalışan personelin bilgi ve becerilerini artırmak,
- Vatandaşlar üzerinde turizm olgusunu olumlu hale getirmektir.

Turizm eğitiminin genel amacı ise, insanlarda turizm bilinci oluşturmak, doğal turizm kaynaklarını korumak, gelen turiste karşı kaliteli ve dürüst hizmet sunmak ve ülkenin konukseverliğine uygun davranışlar sergilemektir. Bu amaçlarla ülkemizde turizm eğitimi alan öğrenci sayısı günden güne artmaktadır (Tolay, 2012: 83).

2. 5. Mesleki Eğitim ve Turizm

Eğitim toplumsal refahın temel araçlarından bir tanesidir. Toplumsal refahın sağlanmasında da bilgi üretimi en önemli konulardan bir tanesidir. Günümüzde bilgi stratejik olarak çok önemlidir. Bilgiyi üreten ve bunu kullanan kişiler rekabet halindedirler. Mesleki olarak kalifiyeli personellerin yetiştirilmesi, mesleki eğitimin varlığı ile olur (Öncüer, 2006: 59).

2. 5. 1. Mesleki Eğitim Kavramı ve Tanımı

Mesleki eğitim iş için gerekli olan eğitimidir (Bozok, 1991: 56). Mesleki eğitimi, bir toplumda çevresi ile etkileşim halinde olan kişi için belirli bir meslek alanına göre pratik, bilgi ve beceri uygulama yetenekleri kazandıran, kişiyi duygusal, fiziksel, zihinsel, ekonomik, sosyal ve kişilik yönünden geliştiren bir eğitim süreci olarak düşünebiliriz. Buradaki temel amaç ise, kişiye uygulamalı ve teorik olarak bilgi ve becerilerini geliştireceği öğrenme ortamını oluşturmaktır (Aydoğan, 2002: 12).

Bir toplumda yaşayan insanların meslek sahibi olabilmeleri için mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve pratik uygulama yeteneklerine sahip olabilmek amacıyla kabiliyetlerini geliştirme sürecine mesleki eğitim süreci denir. Mesleki eğitimin amaçları ise (Hacıoğlu, 1995: 3);

- Kişilerin eğitimini devam ettirmek,
- İş hayatına kalifiyeli personel yetiştirmektir.

Mesleki eğitimin hedefleri ise;

- İstenilen davranışları sergilemeyi sağlamak,
- Görerek öğrenmeyi sağlamak,
- Becerileri ortaya çıkarıp geliştirmek.

2. 5. 2. Mesleki Eğitim ve Turizm İlişkisi

Turizm sektörünün önemli bir gereksinimi olan kalifiyeli personele, teorik-pratik bilgiyi ve işini daha iyi yapabilmesi için gerekli olan tüm bilgileri sistematik biçimde veren eğitime mesleki turizm eğitimi denir (Aymanıkuy ve Aymanıkuy, 2002: 33).

Turizmde faaliyet gösteren işletmeler müşteriye en kaliteli ve en iyi hizmeti sunmak isterler. En kaliteli hizmetin sunulması içinde kullanılacak olan iş gücünün iyi bir düzeyde

ve yeterli derecede mesleki turizm eğitimi almış olması gerekmektedir (Timur, 1992: 50). Mesleki turizm eğitiminin amaçlarını şu şekilde sıralayabiliriz (Hacıoğlu vd. 2008:15):

- Turizm eğitimi yoluyla pratik bilgi ve teorik bilgi arasında ilişki kurmak,
- Sektörün gelişmesine doğrudan katkı sağlamak,
- Sektöre yetiştirilmiş eleman yönlendirmek,
- Turizm sektörünün ekonomik anlamda önemini anlatmak,
- Toplumda olumlu yönde turizm bilinci oluşturmak,
- Sektörün çalışanlarına mesleki bir formasyon kazandırmak,
- Turistik işletmelerde çalışan personellerin bilgisini ve becerisini artırmak,
- Toplumun turizme olan ilgisini arttırmak,
- Tam donanımlı turizm eğitmenleri yetiştirmek.

Mesleki turizm eğitimi yedi eğitim kademesinden oluşur (Olalı, 1984: 15):

- İlk kademe, sektörde çalışan elemanların eğitilmesidir.
- İkinci kademe ise eğitim merkezlerinde verilen turizm eğitimidir.
- Üçüncü kademe, personel yetiştirmek amacıyla ortaöğretim düzeyinde verilen meslek eğitimidir.
- Dördüncü kademe iki yıllık lise eğitim dönemini kapsar.
- Beşinci kademe ise dört yıllık lise turizm eğitimi kapsar.
- Altıncı kademe üniversiteye dayalı dört yıllık lisans turizm eğitimi kapsar.
- Yedinci ve son kademe ise lisansüstü turizm eğitimi veren programı kapsar.

2. 6. Mesleki Turizm Eğitiminin Yapısı

Çeşitli etkilerden dolayı bütün dünyada turizme olan ilgi günden güne artmaktadır. Hizmet sektörü olan turizmde bireylerin ihtiyaçlarını karşılamak, tesislerin özelliklerinin yanında sunulan hizmetin kalitesine de bağlıdır. Kaliteli bir hizmetin en önemli şartı ise eğitimidir.

2. 6. 1. Dünyada Mesleki Turizm Eğitiminin Genel Yapısı

Turizm eğitiminin etkili bir seviyede verilmesi işletmelerin ve ülkelerin hizmet kalitelerini arttıracaktır. Bu bölümde bazı ülkelerin mesleki turizm eğitimi genel yapıları incelenmiştir.

2. 6. 1. 1. Almanya’da Mesleki Turizm Eğitiminin Genel Yapısı

Almanya’da turizm eğitimi, hükümet bünyesi altında mesleki turizm eğitimi veren okullarda ve özel kurslarda verilmektedir. Öğrenciler eğitimleri süresince haftada en az dokuz saat teorik ders almak zorundadırlar. Eğitimlerini başarı ile tamamlayan öğrenciler, aşçı, otel personeli, garson ve restoran personeli unvanını almaktadırlar. Mesleki eğitime Almanya’da çok önem verilmektedir. Bu yüzden, turizm sektöründeki işverenler için eğitilmiş işgücü çok büyük bir derecede önem taşımaktadır. Resmi turizm örgütleri ve hükümet, 16 yaşını doldurmuş ve ulusal eğitim sistemi dışında kalmış bireylere çeşitli kurslar düzenlemektedir (Demirkol ve Pelit, 2002: 12).

2. 6. 1. 2. Amerika Birleşik Devletleri’nde Mesleki Turizm Eğitiminin Genel Yapısı

Dünyanın en gelişmiş turizm endüstrisine sahip ülkesi Amerika’dır. Bu yüzden Amerika’daki turizm eğitimi birçok ülkeden daha ileri düzeydedir. Dünyada çok sayıda ülke Amerika’daki turizm eğitimini örnek almaktadır. Amerika’da turizm eğitimi devlet kuruluşları tarafından yapıldığı gibi özel kuruluşlar tarafından da yapılmaktadır. Amerika’da her eyaletin eğitim politikası kendi sorumluluğundadır. Ülkede turizm eğitimi dört farklı düzeyde verilmektedir. Bunlar meslek liseleri, iki yıllık meslek yüksek okulları, politeknikler ve lisans düzeyindeki dört yıllık programlardır (Taşkın, 2006: 27).

2. 6. 1. 3. Avusturya’da Mesleki Turizm Eğitiminin Genel Yapısı

Avusturya’da turizm eğitimi Eğitim Bakanlığı’na bağlı okul ve kurslarda verilmektedir. Bu okulların ve kursların programları, eğitim ve öğretimi, pratik çalışmaları ve giriş koşulları Eğitim Bakanlığı, otel ve lokantacılar birlikleri, özel sektör kuruluşları ile ortak bir iş birliği içerisinde yapılarak, birlikte tespit edilmektedir. Okul ve kursları başarıyla bitiren öğrencileri Eğitim Bakanlığı, özel sektörle iş birliğinde bulunarak öğrencileri işe yerleştirmektedir (Taşkın, 2006: 30).

2. 6. 1. 4. Fransa’da Mesleki Turizm Eğitiminin Genel Yapısı

Fransa’da turizm eğitimi, turizm eğitimi almış kişilerin sahip oldukları niteliklere ve verilen eğitimin derecesine göre dört grupta verilmektedir. Temel seviye olarak adlandırılan turizm eğitimi birinci seviyedeki turizm eğitimidir. Orta seviyedeki turizm eğitimi ise ikinci seviyedeki turizm eğitimidir. İleri seviyedeki turizm eğitimi üçüncü

seviyedeki turizm eğitimi iken üniversite düzeyindeki turizm eğitimi ise dördüncü seviyede verilen turizm eğitimidir (Güçer, 2004: 44).

2. 6. 1. 5. İngiltere’de Mesleki Turizm Eğitiminin Genel Yapısı

İngiltere’de uygulanan turizm eğitimi kısa kurs programları veya uzun kurs programları olarak iki çeşit yapılmaktadır. Üniversitelerin açmış olduğu, ön lisans programı ile eşit düzeydeki programların uygulandığı yaklaşık olarak bir yıl süren kurslarda turizm eğitimi verilmektedir. Bu iki çeşit kursa ilave olarak mektupla eğitim sistemleriyle de bu eğitim verilmektedir. Turizm eğitimi için açılan kurslarda yardımcı eleman, eğitici personel, çalışma koşulları, araç ve gereçler yeterli düzeydedir. Akademik programlarda ve kurslarda uygulanan pratik ve teorik dersler arasında denge sağlanmıştır. Turizm eğitimi temel, orta, ileri ve üniversite düzeyinde verilmektedir. (Taşkın, 2006: 29).

2. 6. 1. 6. İtalya’da Mesleki Turizm Eğitiminin Genel Yapısı

İtalya, Dünya’da turizm sektöründe en önde gelen ülkelerden bir tanesidir. İtalya’nın turizm sektöründeki başarısı her ne kadar sahip olduğu tarihi ve doğal güzellikler sayesinde olduğu düşünülse de bu başarı arka planda verilen turizm eğitiminin başarısı ile de paraleldir. Ülkede turizm eğitimi kur seviyesinde, ortaöğretim seviyesinde ve yükseköğretim seviyesinde verilmektedir. Yükseköğretim düzeyinde turizm eğitimi ülkemizde olduğu gibi yüksekokul, fakülte ve enstitülerde yürütülmektedir. Yükseköğretim kurumlarında eğitim yine ülkemizde olduğu gibi genellikle 4 yıl sürmektedir. Bunun yanında İtalya’da otelcilik ve seyahat acenteciliği, turizm işletmeciliği ve rehberlik alanlarında 2 ya da 3 yıl eğitim veren yüksekokullar da mevcuttur (Sezgin, 1994: 54).

2. 6. 2. Türkiye’de Mesleki Turizm Eğitiminin Genel Yapısı

Türkiye’de turizm eğitimindeki gelişmelere bakıldığında, bu gelişmelerin genellikle planlı dönem içerisinde olduğu görülmektedir. Bu dönemden önce insanlar Millî Eğitim Bakanlığının açtığı meslek kurslarına gidiyorlardı (Civelek, 2014: 25).

Ülkemizde turizm eğitimi açısından görevlendirilen belirli bir kurum ya da kuruluş yoktur. Millî Eğitim Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Türkiye Odalar ve Borsalar

Birliği, Türkiye Otel Lokanta ve Eğlence Yerleri İşçileri Sendikası gibi birçok kurum ve kuruluş, birbirinden bağımsız olarak çalışmalarını sürdürmektedir (Sarı, 2007: 11).

2. 6. 2. 1. Türkiye’de Mesleki Turizm Eğitiminin Gelişimi

1953 yılında Ankara Ticaret Lisesi ve İzmir Ticaret Liselerinde, Turizm Meslek kurslarının açılması ile Türkiye’de turizm eğitimi başlamıştır. Bu tarihten sonra ilk olarak 1955 yılında İstanbul’da turist rehberliği kursu açılmıştır. Daha sonra ise 1960 yılında İstanbul’dan sonra İzmir’de turist rehberliği kursu açılmıştır. 1961-1962 eğitim öğretim yılında ise Ankara Otelcilik Okulu açılmıştır. Bu okulun açılmasıyla turizm eğitimi, örgün eğitim kapsamına girmiştir. Daha sonra otelcilik okulları 1967-1968 öğretim yılında İstanbul’da açılmıştır. Daha sonra 1975-1976 öğretim yılında ise Kuşadası’nda otelcilik okulu açılmıştır. 1975 yılında bu okulların isminin “otelcilik ve meslek lisesi” olarak değiştirilmesi kararlaştırılmış ve uygulamaya konulmuştur. 1984-1985 öğretim yılında ise öğretimini yabancı dil ile yapan Anadolu Otelcilik ve Meslek Liseleri” açılmıştır. Anadolu Otelcilik ve Meslek Liseleri; resepsiyon bölümü, servis bölümü ve mutfak bölümü olmak üzere üç bölümde eğitim vermekteydi. Anadolu Otelcilik ve Meslek Liseleri’ne 1987-1988 öğretim yılından itibaren ise bu bölümlere ek olarak kat hizmetleri bölümü eklenip, toplam bölüm sayısı dört’e yükselmiştir. 1993-1994 öğretim yılından itibaren ise servis bölümü, resepsiyon bölümü, mutfak bölümü, seyahat acenteciliği bölümü ve kat hizmetleri bölümü olmak üzere toplam beş bölüme ayrılmıştır (Taşkın, 2006: 32-33).

1965-1966 öğretim yılından itibaren Ankara Ticaret Yüksek Öğretmen okuluna turizm bölümü ilave edilmiştir. Daha sonra okulun adı Ankara Ticaret ve Turizm Yüksek Öğretmen okulu olarak değiştirilip, üniversite düzeyinde turizm eğitimi ilk olarak burada verilmiştir. Daha sonra 1969 yılında Ege Üniversitesi’nde, 1974 yılında Hacettepe Üniversitesi’nde, 1975 yılında Bursa İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi’nde, 1982 yılında ise Erciyes Üniversitesi’nde ön lisans ve lisans düzeyinde turizm eğitimi vermeye başlanmıştır. Bu tarihlerden itibaren lisans düzeyinde turizm eğitimi veren okulların sayıları da günden güne artmıştır. 13.11.2009 tarihi itibariyle de bu okullar Turizm fakülteleri olarak adlandırılmaya başlanmıştır. Günümüzde ön lisans düzeyinde, lisans düzeyinde, yüksek lisans düzeyinde ve doktora düzeyinde turizm eğitimi verilmektedir (Boylu ve Arslan, 2013: 539).

2. 6. 2. 2. Türkiye’de Mesleki Turizm Eğitiminin Bölümleri

Ülkemizde turizm eğitimi politikası Milli Eğitim politikasına bağlı olarak uygulanmaktadır. Genel ve mesleki turizm eğitimi, ülkenin turizm alanında belirlenen ihtiyaçlarını karşılamak, turizm alanında çalışacak her kademede personel yetiştirmek, halkın sektörle ilgili bilincini geliştirmek, kaliteli mal ve hizmetin üretilmesini sağlamak amacıyla verilmektedir. Ülkemizde turizm eğitimi, örgün turizm eğitimi ve yaygın turizm eğitim olarak iki bölümde verilmektedir (Güçer, 2004: 21).

Türkiye ‘de turizm eğitimi; “turizm eğitimi” ve “turizm ve otelcilik eğitimi” adı altında yürütülmektedir. Ülkemizde uygulanan eğitim sistemi turizmin sektörel eğitimini kapsamaktan ziyade salt otelcilik eğitiminden oluşmaktadır. Örgün eğitim sisteminin ilk basamağını turizm meslek liseleri oluşturur ve turizmle ilgili işlere yönelik elemanlar yetiştirilmektedir. Diğer basamak olan yüksek okullarda ise daha çok işletmeciliğe yönelik turizm eğitimi verilir. Yüksek okullarda genel otelcilik programları uygulanır. Bu eğitim kurumlarında daha çok işletmecilik üzerine eğitimler verilir. Kayıtlı bireylerin ağırlıklı olarak yönetici olarak yetiştirilmesi amaçlanır. Yaygın eğitim kurumlarında ise durum biraz farklıdır. Bu programda bireylere daha kısa süreli programlar uygulanır. Bu programlar sayesinde de bireyler; garson, aşçı, resepsiyon ve kat görevlisi gibi elemanı olabilmektedirler (Ağaoğlu, 1991: 81-82).

2. 6. 2. 2. 1. Örgün Turizm Eğitimi

Örgün eğitim; belirli bir yaş grubuna ve bu yaş grubuna yakın seviyedeki kişilere, belirli bir amaç doğrultusunda önceden hazırlanmış programlarla, belirli bir zaman diliminde okul içinde verilen düzenli eğitim olarak tanımlanır. Ülkemizde örgün eğitim; ilk olarak okul öncesi eğitim ile başlar. Sonrasında sırasıyla; ilköğretim, ortaöğretim ve son olarak yükseköğretimde örgün eğitime dahildir (Erdoğan, 2005: 9).

Örgün turizm eğitimi eğitim-öğretim kurumlarında gerçekleştirilir ve diplomaya yönelik bir eğitimdir. Ülkemizde örgün turizm eğitimi; ortaöğretim seviyesinde Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı liselerde verilir. Yükseköğretimde ise T. C. Yükseköğretim kuruluna bağlı üniversitelerde 4 yıl süre ile örgün turizm eğitimi verilir. Bunun yanında Meslek Yüksekokullarında ve Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokullarında da 2 yıl süreyle örgün turizm eğitimi verilmektedir (Aymankuy ve Aymankuy, 2002: 33).

a) Ortaöğretim Düzeyinde Turizm Eğitimi

Ortaöğretim; ilköğretime dayalı dört yıllık mesleki, teknik ve genel öğretim kurumlarının tümünü kapsar. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim ise yine ilköğretime dayalı dört yıllık zorunlu eğitim ile öğrencilere bilgi ve beceri kazanmayı amaç edinmiş hem mesleğe hem yükseköğretime birey hazırlayan eğitim sürecidir.

Mesleki ve Teknik Ortaöğretim’de öğretim programları Ulusal Meslek Standartları doğrultusunda güncellenir. Ulusal ve uluslararası meslek standartları dikkate alınarak sektörün ve bölgenin ihtiyaçları incelenerek öğretim programları hazırlanır.

2014/8 Numaralı genelge ile okul adlarının tamamı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Çok Programlı Anadolu Lisesi ve Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi olarak adlandırılmıştır. Bu durumda turizm eğitimi veren ortaöğretim kurumlarında, 2014 yılından itibaren “Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi” olarak adlandırılmaya başlamıştır.

Tablo 10

Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Uygulanan Programlar

Adalet	Halkla İlişkiler ve Organizasyon Hizmetleri	Müzik Aletleri Yapımı
Aile ve Tüketici Hizmetleri	Harita – Tapu – Kadastro	Pazarlama ve Perakende
Ayakkabı ve Saraciye Teknolojisi	Hasta ve Yaşlı Hizmetleri	Plastik Teknolojisi
Bilişim Teknolojileri	Hayvan Yetiştiriciliği ve Sağlığı	Radio Televizyon
Biyomedikal Cihaz Teknolojileri	İnşaat Teknolojisi	Raylı Sistemler Teknolojisi
Büro Yönetimi	İtfaiyecilik ve Yangın Güvenliği	Sağlık Hizmetleri
Çocuk Gelişimi ve Eğitimi	Kimya Teknolojisi	Sanat ve Tasarım
Denizcilik	Konaklama ve Seyahat Hizmetleri	Seramik ve Cam Teknolojisi
Eğlence Hizmetleri	Kuyumculuk Teknolojisi	Sivil Havacılık
El Sanatları Teknolojisi	Laboratuvar Hizmetleri	Tarım
Elektrik – Elektronik Teknolojisi	Makine Teknolojileri	Tasarım Teknolojileri
Endüstriyel Otomasyon Teknolojileri	Matbaa Teknolojisi	Tekstil Teknolojisi
Gazetecilik	Metal Teknolojisi	Tesisat Teknolojisi ve İklimlendirme
Gemi Yapımı	Metalurji Teknolojisi	Uçak Bakım
Gıda Teknolojisi	Meteoroloji	Ulaştırma Hizmetleri
Giyim Üretim Teknolojisi	Mobilya ve İç Mekân Tasarımı	Yenilenebilir Enerji Teknolojileri
Grafik ve Fotoğraf	Motorlu Araçlar Teknolojisi	Yiyecek İçecek Hizmetleri
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	Muhasebe ve Finansman	

Kaynak: (MEGEP, 2017).

Tablo 10’da Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde uygulanan alanlar gruplandırılmıştır. Tabloya göre Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde; Denizcilik Alanı, Eğlence Hizmetleri Alanı, Gıda Teknolojisi, Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri, Hasta ve Yaşlı Hizmetleri, Konaklama ve Seyahat Hizmetleri, Yiyecek ve İçecek Hizmetleri Alanları turizm eğitimi verilen alanlardır.

Denizcilik Alanı: Bu alanda yat kaptanlığı eğitimi verilmektedir.

Yat kaptanlığı; yat kaptanının sahip olması gereken bilgi ve becerileri (yatı sevk, idare ve yat turizmi faaliyetleri) yürütme yeterliliklerini kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır (MEGEP, 2017).

Eğlence Hizmetleri Alanı: Bu alanda animatörlük, çocuk animatörlüğü dallarında eğitim verilmektedir.

- Animatörlük; animatörün sahip olduğu spor aktiviteleri, sahne aktiviteleri, oyun aktiviteleri, bunların yanında genel kültür ve estetik yeterlilikleri kazandırmayı amaçlayan eğitim ve öğretim verilen daldır.
- Çocuk Animatörlüğü; çocuk kulüplerinde, çocuk aktiviteleri ile ilgili yeterlilikleri kazandırmayı amaç edinmiş eğitim ve öğretim verilen daldır.

Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri Alanı: Bu alan makyaj, saç, cilt ve vücut bakımı dallarında eğitim vermektedir.

- Saç ve Cilt Bakımı; saç şekillendirme, renklendirme, kesim ve yüz bakımı yapmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır.
- Vücut Bakımı; spa&wellness, masaj ve vücut bakımlarıyla ilgili işlemlerin tekniğine göre eğitimi ve öğretimi verilen daldır.
- Makyaj; özel makyaj teknikleriyle makyöze/makyöre yeterlilikler kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır.

Konaklama ve Seyahat Hizmetleri Alanı: Bu alanda ön büro dalında, kat hizmetleri dalında, operasyon dalında, rezervasyon dalında ve seyahat dalında eğitim verilmektedir.

- Ön Büro; konaklama tesislerinde misafirlerin karşılanması, kayıtları ve ihtiyaçları ile ilgili mesleki eğitim ve öğretim verilen daldır.
- Kat Hizmetleri; turizm konaklama tesislerinde odaların temizlik ve düzeni ile ilgili konularda eğitim ve öğretim verilen daldır.

- Operasyon; transfer işlemleri, tur programları, misafirlerin karşılanmasına yönelik verilen eğitim ve öğretim dalıdır.
- Rezervasyon; yer ayırma, rezervasyon ve transfer işlemlerine yönelik verilen eğitim ve öğretim dalıdır.
- Seyahat; misafirlere tur programları, rehberlik ve transfer işlemlerine yönelik verilen eğitim ve öğretim dalıdır.

Yiyecek ve İçecek Hizmetleri Alanı: Mutfak, bar, servis, pastacılık ve hosteslik dallarında eğitim verilmektedir.

- Mutfak; hijyen kuralları çerçevesinde yiyecek üretimi yapma, servis etmeye yönelik verilen eğitim ve öğretim dalıdır.
- Pastacılık; pastane ekipmanlarını kullanarak hijyen kuralları çerçevesinde, pasta üretip, süsleme ve servis etmeye yönelik verilen eğitim ve öğretim dalıdır.
- Servis; servise hazırlığında ve servis aşamasında sunum tekniklerine yönelik verilen eğitim ve öğretim dalıdır.
- Bar; bar düzenini sağlama, içecekleri hazırlayıp servisini yapma tekniklerine yönelik verilen eğitim ve öğretim dalıdır.
- Hosteslik; seyahat araçlarında, seyahat sırasında servis hizmetlerini yapmaya yönelik tekniklerin verildiği eğitim ve öğretim dalıdır.

Tablo 11

Öğretim Yıllarına Göre Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Verileri

Yıllar	Okul Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı
2004-2005	80	18.324	1.512
2005-2006	86	22.974	1.716
2006-2007	88	23.376	1.807
2007-2008	95	24.311	2.087
2008-2009	108	25.861	2.343
2009-2010	112	28.592	2.487
2010-2011	117	32.159	2.658
2011-2012	123	32.819	3.003
2012-2013	125	32.748	2.884
2013-2014	135	36.259	3.301
2014-2015	-	23.483	3.535

Kaynak: (Ünlüönen ve Boylu, 2009: 958);

(Strateji Geliştirme Başkanlığı Milli Eğitim İstatistikleri, 2017).

* Strateji Geliştirme Başkanlığı 2014-2015 dönemine ait okul sayısını belirtmemiştir.

b) Yüksek Öğretimde Turizm Eğitimi

Yüksek öğretimde turizm eğitimi; ön lisans (iki yıllık), lisans (dört yıllık) ve lisansüstü programlarda yapılmaktadır.

Ön lisans Turizm Eğitimi: 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununa göre ön lisans, ara insan gücü yetiştirmek amacıyla, minimum dört yarıyıllık bir programı kapsayan ortaöğretime dayalı, lisans öğretiminin ilk aşamasını teşkil eden bir yükseköğretimdir. Ön lisans turizm programlarında sektörün ve bölgenin ihtiyaçları paralelinde, bilgili, becerikli, uygulamacı ve dil bilen bireyler yetiştirilmeye çalışılır (Aymankuy ve Aymankuy, 2002: 34). 4702 sayılı 2002 yılında çıkarılan kanunla, meslek lisesi öğrencilerine okudukları alanlara yönelik iki yıllık üniversitelere sınavsız geçiş hakkı sağlanmıştır.

Ön lisans eğitiminin amacı seyahat ve konaklama sektörünün ihtiyacı olan personelin yetiştirilmesini sağlamaktır. Turizm sektörünün ülkemizde daha çok personele ihtiyaç duyması sebebiyle, farklı isimlerde ve müfredatlarda pek çok meslek yüksekokulunda turizm eğitimi verilmeye devam etmektedir.

Tablo 12

Öğretim Yılları İtibariyle Ön Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan ve Mezun Olan Öğrenci Sayıları

Öğretim Yılları	Turizm Eğitimi Alan Öğrenci Sayıları	Turizm Eğitimi Alarak Mezun Olan Öğrenci Sayıları
2004 - 2005	21 612	4 007
2005 - 2006	26 206	5 883
2006 - 2007	28 602	7 185
2007 - 2008	28 831	7 161
2008 - 2009	30 878	7 530
2009 - 2010	31 983	7 772
2010 - 2011	32 822	8 057
2011 - 2012	32 822	8 057
2012 - 2013	41 755	-
2013 - 2014	55 808	-
2014 - 2015	60 045	8 706

Kaynak: (Ünlüönen ve Boylu, 2009: 960); (ÖSYM, 2017).

* ÖSYM 2012-2013 ve 2013-2014 dönemlerine ait mezun sayılarını açıklamamıştır.

Tablo 12’de ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrenciler ve mezun olan öğrencilerin sayıları gösterilmektedir. 2014-2015 yılında yüksek okullara direk geçişlerle

ve okul sayılarının artmasıyla rakamlarda ciddi artışlar meydana gelmiştir. Ayrıca ÖSYM 2012-2013 ve 2013-2014 dönemlerinde turizm alanından mezun olan öğrenci sayısını açıklamamıştır.

Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi: Bu eğitim, ortaöğretime dayalı minimum sekiz yarı yıllık bir başka ifade ile 4 yıllık programı kapsayan yüksek öğretim türüdür. 2847 sayılı Yükseköğretim Kanununa göre fakülte, yüksek düzeyde eğitim ve öğretim veren, bunun yanında bilimsel araştırma ve yayın yapan yükseköğretim kurumudur. Yüksekokul ise, eğitim ve öğretimi belirli bir mesleğe yönelik gerçekleştirir.

Lisans düzeyinde eğitim veren fakülte ve yüksekokulların amacı, Turizm Bakanlığının ve turizm sektörünün ihtiyaç duyacağı, ilgili okullarda araştırma ve kariyer yapabilecek bireylerle ve yönetici adayları ile geleceğin bilim adamlarını yetiştirmektir (Gürdal, 1994: 167).

Üniversitelerin, Konaklama İşletmeciliği, Turizm İşletmeciliği, Yiyecek-İçecek İşletmeciliği, Turist Rehberliği ve Gastronomi, Konaklama ve Seyahat İşletmeciliği bölümlerinde dört yıllık turizm eğitimleri verilmektedir. Bu bölümlerde çoğunlukla bir yıl yabancı dil hazırlık eğitimi yapılır.

Tablo 13

Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan ve Mezun Olan Öğrenci Sayısı

Öğretim Yılları	Turizm Eğitimi Alan Öğrenci Sayıları	Turizm Eğitimi Alarak Mezun Olan Öğrenci Sayıları
2004 - 2005	9 356	1 214
2005 - 2006	10 889	1 524
2006 - 2007	11 861	1 471
2007 - 2008	13 085	1 599
2008 - 2009	14 955	2 176
2009 - 2010	16 871	2 334
2010 - 2011	20 080	2 301
2011 - 2012	23 790	2 838
2012 - 2013	28 040	-
2013 - 2014	47 326	-
2014 - 2015	38 652	5 486

Kaynak: (Ünlüönen ve Boylu, 2009: 960); (ÖSYM, 2017).

* ÖSYM 2012-2013 ve 2013-2014 dönemlerine ait mezun sayılarını açıklamamıştır.

Tablo 13'te lisans düzeyinde turizm eğitimi alan ve mezun olan öğrencilerin sayıları gösterilmiştir. ÖSYM 2012-2013 ve 2013-2014 sezonlarında mezun olan öğrenci sayılarını açıklamamıştır.

Tablo 14

Türkiye'de 2017 Yılı İtibariyle Turizm Alanında Programı Olan Üniversiteler

Üniversite Adı	Ön Lisans	Lisans	Üniversite Adı	Ön Lisans	Lisans
Adana Bilim Ve Teknoloji	-	X	İstanbul Maltepe	X	X
Adana Çukurova	X	X	İstanbul Marmara	X	-
Adıyaman	X	X	İstanbul Medeniyet	-	X
Afyon Kocatepe	X	X	İstanbul Nişantaşı	X	X
Ağrı İbrahim Çeçen	X	-	İstanbul Okan	X	X
Aksaray	X	X	İstanbul Özyeğin	-	X
Amasya	X	-	İstanbul Plato M.Y.O.	X	-
Ankara	X	-	İstanbul Ticaret	-	X
Ankara Atılım	-	X	İstanbul Yeditepe	-	X
Ankara Başkent	X	X	İstanbul Yeni Yüzyıl	X	-
Ankara Gazi	-	X	İzmir Dokuz Eylül	X	X
Ankara Hacettepe	X	-	İzmir Ege	X	X
Ankara İhsan Doğramacı Bilkent	-	X	İzmir Katip Çelebi	-	X
Alanya Alaaddin Keykubat	X	X	İzmir Yaşar	X	X
Alanya Hamdullah Emin Paşa	-	X	Kahramanmaraş Sütçü İmam	X	-
Antalya Akdeniz	X	X	Karabük	X	X
Antalya Uluslararası Antalya	-	X	Karaman Karamanoğlu Mehmet Bey	X	-
Ardahan	-	X	Kayseri Erciyes	-	X
Artvin Çoruh	X	-	Kars Kafkas	X	-
Aydın Adnan Menderes	X	X	Kastamonu	X	X
Balıkesir	X	X	Kırkkale	X	-
Bandırma Onyeddi Eylül	X	-	Kırklareli	X	X
Bartın	X	X	Kırşehir Ahi Evran	X	-
Batman	-	X	Kilis Yedi Aralık	X	-
Bilecik Şeyh Edebali	X	X	Kocaeli	X	X
Bingöl	X	-	Konya Necmettin Erbakan	-	X
Bitlis Eren	X	-	Konya Selçuk	X	X
Bolu Abant İzzet Baysal	X	X	Kütahya Dumlupınar	X	X
Burdur Mehmet Akif Ersoy	X	X	Malatya İnönü	X	-
Bursa Uludağ	X	-	Mardin Artuklu	X	X
Çanakkale Onsekiz Mart	X	X	Mersin	X	X
Çankırı Karatekin	X	X	Muğla Sıtkı Koçman	X	X
Çorum Hitit	X	-	Nevşehir Hacı Bektaş Veli	X	X
Denizli Pamukkale	X	X	Nevşehir Kapadokya M.Y.O.	X	-
Diyarbakır Dicle	X	-	Niğde	X	-
Düzce	X	X	Ordu	X	-
Edirne Trakya	X	X	Rize Recep Tayyip Erdoğan	X	X
Elazığ Fırat	X	-	Sakarya	X	-
Erzincan	X	X	Samsun Ondokuz Mayıs	X	X
Erzurum Atatürk	X	X	Siirt	X	-
Eskişehir Anadolu	X	X	Sinop	X	X
Eskişehir Osmangazi	-	X	Sivas Cumhuriyet	X	X
Gaziantep	X	X	Şanlıurfa Harran	X	-
Giresun	X	X	Tekirdağ Namık Kemal	X	-
Gümüşhane	X	X	Tokat Gaziosmanpaşa	X	X
Hatay İskenderun Teknik	-	X	Trabzon Avrasya	X	X
Hatay Mustafa Kemal	X	-	Trabzon Karadeniz Teknik	X	-
İğdir	X	-	Tunceli	X	-
İsparta Süleyman Demirel	X	X	Uşak	X	-
İstanbul	X	X	Van Yüzyüncü Yıl	X	X
İstanbul Arel	X	X	Yalova	X	-
İstanbul Atasehir Adıgüzel M.Y.O.	X	-	Yozgat Bozok	X	-
İstanbul Aydın	X	X	Zonguldak Bülent Ecevit	X	-
İstanbul Beykent	X	X	K.K.T.C. Amerikan	-	X
İstanbul Bilgi	-	X	K.K.T.C. Doğu Akdeniz	X	X
İstanbul Boğaziçi	-	X	K.K.T.C. Girne	-	X
İstanbul Doğuş	X	-	K.K.T.C. Girne Amerikan	X	X
İstanbul Gelişim	X	X	K.K.T.C. Lefke Avrupa	X	X
İstanbul Haliç	X	X	K.K.T.C. Uluslararası Kıbrıs	-	X
İstanbul Kültür	X	-	K.K.T.C. Yakın Doğu	X	X
İstanbul Şişli M.Y.O.	X	-	Kırgızistan-Türkiye Manas	-	X

Kaynak: (ÖSYM, 2017).

Tablo 14’te ise ülkemizde 2017 yılı itibariyle turizm alanında ön lisans ve lisans programı olan üniversiteler buldukları şehirlerin alfabetik sıralamasına göre verilmiştir. Tabloya göre ülkemizde toplam 122 üniversitede turizm ile alakalı ön lisans ya da lisans programı bulunmaktadır.

Lisansüstü Turizm Eğitimi: Lisansüstü eğitim kademeli olarak yüksek lisans, doktora, sanatta yeterlilik ve tıpta uzmanlık eğitimlerini kapsar. Turizm alanında yüksek lisans ve doktora programları üniversitelere bağlı enstitülerde bulunur. 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu’na göre enstitü, fakültelerde ve üniversitelerde ilgili bilim dallarında lisansüstü eğitim-öğretim, bunun yanında bilimsel araştırma ve uygulama yapan yükseköğretim kurumudur (Güçer, 2004: 31).

Lisansüstü turizm eğitimi, sektörün karşılaştığı sorunları araştırmak amacıyla araştırmacı yetiştirmesi, gelecekte sektörde çalışacak bireylerin eğitimini sağlayacak üst düzey öğretilerinin yetiştirilmesi ve bunların yanında değerlendirme ve analiz yaparak turizme yön veren bireylerin yetiştirilmesini hedeflemektedir (Sözer, 2002: 71).

Bir başka ifade ile lisansüstü turizm eğitiminin amacı, modern turizmin getirdiği iktisadi, teknik ve sosyal özellikte bulunan karmaşık yapıdaki problemleri çözebilecek, karar verme gücü yüksek araştırma ve yöneticileri yetiştirmektir (Olalı, 1984, 206).

2. 6. 2. 2. 2. Yaygın Turizm Eğitimi

Yaygın eğitim; daha önce örgün eğitime katılmamış kişilere, örgün eğitimin herhangi bir seviyesinde bulunan kişilere ya da bu seviyelerin herhangi birinden herhangi bir sebeple ayrılmış olan kişilere verilen eğitim türüdür (Erdoğan, 2006: 369).

Yaygın turizm eğitimi ise; daha önce mesleki turizm eğitimi almamış bireylere meslekleri ile alakalı gerekli bilgilerin verilmesi, yine meslekleri ile alakalı yeteneklerin kazandırılması yönünde yapılan sertifikaya yönelik bir eğitimidir. İlgili kurumlar tarafından çoğunlukla iş başı eğitimi şeklinde verilir (Bozok, 1992: 44). Ülkemizde yaygın turizm eğitimi veren başlıca kurum ve kuruluşlar şunlardır:

Kültür ve Turizm Bakanlığı Profesyonel Turist Rehberliği Kursları

02.07.1986 tarihli 19152 sayılı yönetmeliğe göre Kültür ve Turizm Bakanlığı bireylere Profesyonel Turist Rehberliği kursları açmaktadır (Sarı,2001: 45).

Bu kurslar, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın; en az iki yıllık yüksekokul mezunları için düzenlediği, iyi derecede yabancı dil bilgisine sahip öğrencilere, profesyonel turist rehberi yetiştirilmesini amaçlayan, toplam beş yüz altmış ders saatinden oluşurlar (Pehlivan, 2008: 29).

Turizm Eğitim Merkezleri (TUREM) Kursları

TUREM'ler 8 Eylül 1981 Tarih ve 17452 sayılı yönetmeliğe göre kurulmuştur. TUREM; turizm sektörüne nitelikli ara elemanlar yetiştirmek amacıyla Turizm Bakanlığı tarafından kurulan eğitim merkezleridir. TUREM'lerde, turizm işletmelerinde çalışmak isteyen gençlere yönelik ücretsiz ve iş garantili "Turizm İşletmelerine Personel Yetiştirme Temel Eğitim Kursları" adında mesleki turizm eğitimi programları düzenlenmektedir (Pehlivan 2008: 30).

Turizm Geliştirme ve Eğitim Vakfı (TUGEV) Faaliyetleri

TUGEV (Turizm Geliştirme ve Eğitim Vakfı), Turizm Bakanlığı, eğitim kuruluşları ve turizm sektörü temsilcilerinin yardımları ile 12 Ocak 1985 tarihinde kurulmuştur. Bu vakıf kamu yararına çalışan bir vakıftır. Aynı zamanda kişilere mesleki eğitim ve araştırma verilir (Tüylüoğlu, 2003:47).

TUGEV tarafından düzenlenen turizm ve otelcilik programları turizm işletmelerinde iş başı eğitim programları hazırlama ve uygulama yönüyle sektöre yararlı olmaya çalışmaktadır. TUGEV'in kuruluş amacı turizmin yeterince gelişmeme sebeplerinden olan eğitim eksikliğini ve sektörün tam bir iş birliği ve uyum içinde olmamasını engellemek ve turizmin gelişmesi için gerekli eğitim faaliyetlerini sürdürmektir (Pehlivan, 2008: 31).

Diğer Yaygın Eğitim Faaliyetleri

Yukarıda açıklanan yaygın turizm eğitimi faaliyetlerine ilave olarak, Turizm Bakanlığı ve ıraclık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen çalışmalar aşağıda verilmektedir.

- **Millî Eğitim Bakanlığı Yaygın Eğitim Kursları:** Millî Eğitim Bakanlığı, yaygın eğitim kursu olarak iki Şekilde eğitim vermektedir. Bunlar; Turizm Eğitim Merkezi Kursları ve Mesleki Eğitim Merkezi Kurslarıdır.

Turizm Eğitim Merkezi Kursları, Millî Eğitim Bakanlığı Mesleki Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı olarak faaliyet gösterir. Turizm sektörünün ihtiyaç duyduğu Konaklama Seyahat Hizmetleri ve Yiyecek İçecek Hizmetleri alanlarında mesleki formasyon kazandırma amacıyla eğitim veren kurumlardır. Mesleki Eğitim Merkezi Kursları ise meslek öğrenmek isteyen 15 yaş üstü vatandaşlara Yiyecek İçecek Hizmetleri, Konaklama Hizmetleri, Yaşlı ve Hasta Bakımı, Güzellik ve Saç Bakımı vb. alanlarda eğitim verirler (Civelek, 2008: 41).

- **Halk Eğitim Merkezi Turizm Kursları:** Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı olan Halk Eğitim Merkezlerince işgücü ihtiyacına göre çeşitli kurslar düzenlenmektedir. Halk Eğitim Kursları en az 400 saatlik eğitimi kapsamaktadır. Kursu bitirenlere meslek sertifikası verilmektedir. Turizmin de çeşitli faaliyet alanlarında eğitim vermektedir.

Halk Eğitim Merkezlerinde Turizm Alanında açılan bazı sertifika programları şunlardır: Otelcilik ve Turizm Eğitimi, Otel Resepsyonisti Yetiştirme, Aşçılık Soğuk Mutfak, Yat Kaptanlığı, Aşçılık Sıcak Mutfak, Amatör Turist Rehberliği, Türk Mutfağı, Turizm Transfer Elemanı Yetiştirme (Pehlivan, 2008: 32).

- **Kültür ve Turizm Bakanlığı Yaygın Eğitim Faaliyetleri:** Kültür ve Turizm Bakanlığı insanlarda turizm bilinci oluşturmak ve bu bilinci geliştirmek amacıyla, kamu kuruluşları, üniversiteler, sivil toplum örgütleri ve turizm sektörü ile iş birliği içerisinde çeşitli seminerler, konferanslar, paneller, toplantılar vb. faaliyetler düzenlemektedir. Bunun yanında bakanlık; turizm sektörünün nitelikli personel ihtiyacını tespit ederek gerekli önlemleri alır ve eğitim programlarını hazırlayıp uygulamaya sunar (Sarı, 2001: 45).

Son zamanlarda Turizm Bakanlığı birçok proje oluşturmuştur. Esnaf- turist ilişkileri seminerleri, gençlik turizmi bilgilendirme seminerleri, bölgesel eğitim seminerleri, jandarma bilgilendirme programları, gençlik, butik otel kavramı ve pazarlaması seminerleri bu faaliyetlerden bazılarıdır (Tüylüoğlu, 2003: 36).

- **İŞKUR Kursları:** Bu kurslar Türkiye İş Kurumu tarafından yürütülmektedir. Kuruma kayıt yaptırıp herhangi bir meslek bilgisine sahip olmayan insanların, işgücü ihtiyacı duyulan mesleklerle alakalı yetiştirilip, çeşitli sektörlerde meslek sahibi olmalarını sağlamak amacıyla İşgücü Yetiştirme Kursları düzenlenmektedir. Türkiye İş Kurumu ve Turizm Eğitim Merkezi

Müdürlükleri'nin Şube Müdürlükleri arasında gerçekleşen anlaşmalar çerçevesinde Ön Büro, Kat Hizmetleri, Yiyecek ve İçecek Servisi, Yiyecek Üretimi alanlarında üç ay teorik eğitim, iki ay pratik eğitim olmak üzere toplam beş aylık eğitim kursları açılmaktadır. Bu kurslar sayesinde birçok insan ilgilendiği mesleklerle ilgili iş sahibi olmaktadır. (Civelek, 2008: 41).

2. 7. İlgili Araştırmalar

Günümüzde turizm eğitim ve öğretimi çok sayıda araştırmacının ve turizm sektöründeki temsilcilerin ilgisini çekmektedir. Bu alanda yapılan araştırmaların turizm eğitiminin özelliklerini, ihtiyaçlarını ve sorunlarını belirtmesi üzerinde yoğunlaştığı gözlemlenmektedir.

Ağaoğlu (1991), “Türkiye’de Turizm Eğitimi ve Etkinliği” adlı çalışmasında, ön lisans düzeyinde ve lisans düzeyinde turizm eğitimi veren yüksekokullardan mezun olan öğrencilerden sadece %22,3’ünün sektörde kariyer ve ihtisas yaptıklarını tespit etmiştir.

Timur (1992), “Türkiye’de Turizm Eğitimin Yapısı ve Uygulanan Politikalar ve Sonuçları” olarak adlandırdığı çalışmasında turizm eğitiminin öneminden bahsederek, nitelikli ve eğitilmiş personelin, turizm sektöründe hizmet kalitesinin yükselmesindeki doğrudan etkisine vurgu yapmıştır. Bunun sonucunda iş hacminin genişlemesinde, para, malzeme, zaman ve işgücü tasarrufunda, işletme değerinin artmasında, verimliliğin yükselmesinde önemli faydalar sağlayacağını ifade etmiştir.

Baron ve Maxwell (1993), “Konaklama Endüstrisinin Konaklama Yönetimi Öğrencileri Üzerindeki İmajı” adlı üç farklı gruptaki öğrencilerin bakış açılarını karşılaştıran çalışmalarında, okula yeni başlayan kişilerin turizm sektörüne karşı olumlu düşüncelere sahip olmalarına rağmen, uygulama yapan öğrencilerde ve mezun olan öğrencilerde bu görüş olumsuz yönde çıkmıştır.

Getz (1994), “İskoçya’da Yüksekokul Öğrencilerinin İş Deneyimleri, Algıları ve Turizm Alanında Kariyer Tutumları” adlı 1978-1992 dönemlerini incelediği çalışmasında, turizm alanında verilen eğitimin kalitesinin artmasına rağmen öğrencilerin turizm sektörüyle alakalı taşıdığı olumsuz düşüncelerin arttığı sonucuna ulaşmıştır.

Mısırlı (1996), “Turizm Sektöründe Meslek Standartları ve Mesleki Belgelendirme” adlı çalışmasında, Türkiye’de meslek standartlarını tanımlanmasının tam olarak

yapılmadığından bahsedip, turizm ile alakalı okullardan mezun olan öğrencilerin sektörde istihdamlarını sağlayacak yasal düzenlemelerin olmadığını vurgulamıştır. Ancak gerekli hukuki düzenlemelerin sağlanması takdirde nitelikli ve eğitimli personelin sektörde kalıcı olacağını belirtmiştir.

Airey ve Frontistis (1997), ‘‘ Turizmde Mesleğe Yönelik Tutumlar: İngiltere ve Yunanistan Karşılaştırması’’ adlı çalışmalarında, 16-18 yaş aralığındaki 328 öğrencinin katıldığı anket sonucuna göre Yunanistan’da öğrenim gören öğrencilerin İngiltere’de öğrenim gören öğrencilere göre turizm sektörüne daha sıcak baktıklarını belirlemiştir.

Kuşlivan ve Kuşlivan (2000), ‘‘Türkiye’de Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Almakta Olan Öğrencilerin Tutumları’’ adlı çalışmasında turizm programlarında öğrenim gören 396 öğrencinin sektör hakkındaki görüşlerini belirlemek için yaptıkları anketlerde, öğrencilerin çoğunluğunun bölümlerini isteyerek seçtikleri, yine çoğunluğunun mezuniyet sonrasında sektörde çalışmayı düşündükleri sonucuna ulaşmışlardır. Ancak ankete katılan öğrencilerin öğrenime başladıkları ilk yıllarda sektörde çalışmaya olumlu bakarken, sektörde tecrübe edindikten sonra daha olumsuz bir düşünce yapısında oldukları görüşüne ulaşmışlardır.

Koyuncu (2000), ‘‘Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Öğrencilerinin Turizm İşletmeleri Yöneticilerinden Beklentileri’’, adını verdiği çalışmasında, lisans düzeyinde turizm eğitimi alan ve daha önce bu alanda staj yapmış olan 199 öğrenciye anket uygulamıştır. Ankete katılan öğrencilerin çalışma şartlarını uzun bulup ücretlerinin bu şartlara göre düşüklüğünden mustarip oldukları sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca öğrenciler, barınma koşullarını yetersiz görüp ve sigortasız çalıştırıldıklarını anket cevaplarında belirtmişlerdir.

Batman vd. (2000), ‘‘Ön Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Mesleğe İlişkin Tutumları ve Sakarya Üniversitesi Örneği’’ adlı, 320 ön lisans öğrencisinin mesleği tercih etme nedenlerini inceledikleri çalışmalarında, öğrencilerin %24’ünün mesleğe sevgi duyduklarını, %21,3’ünün insanlarla iyi ilişkiler kurmayı sevdiklerini, %29, 2’si işi kolay bulduğunu, %36’sı ise iş bulma şanslarının fazla olduğunu belirlemiştir.

Kozak ve Kızılırmak (2001), ‘‘Türkiye’de Meslek Yüksekokulu Turizm-Otelcilik Programı Öğrencilerinin Turizm Sektörüne Yönelik Tutumlarının Demografik

Değişkenlere Göre Değişimi: Anadolu, Akdeniz ve Karadeniz Teknik Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama” adlı 280 öğrenci üzerinde yaptıkları çalışmalarında, öğrencilerin yaşadıkları yerden farklı bir bölgede, farklı bir üniversitede ve farklı bir düzeyde turizm eğitimi almış olmalarının turizm sektöründe çalışma ile ilgili tutumları üzerinde belirleyici bir etkisinin olmadığı sonucuna varmışlardır. Yine aynı çalışmada sektörde staj yapan öğrencilerin, staj yapmayan öğrencilere göre daha olumsuz düşüncelere sahip olduklarını ve turizm alanından mezun olan öğrencilerin zamanla sektörde çalışmak istemedikleri sonucuna ulaşmışlardır.

O’Mahony vd. (2001), “Öğrenciler Neden Konaklama Programını Seçerler?” adlı 143 öğrencinin katıldığı çalışmalarında, katılımcıların %30’unun doğrudan bu bölümü tercih ettikleri sonucuna ulaşmışlardır.

Jenkins (2001), “Konaklama Öğrencilerinin Turizm Kariyerlerinde Geleceğe Dair Bakış Açıları” adlı çalışmasında, çalışmaya katılan öğrencilerin %45’inin gelecekte turizm sektöründe çalışmak istedikleri sonucuna ulaşmıştır. Öğrencilerin mezun olduktan hemen sonra yönetici konumuna gelmek istediklerini ve yönetici olarak sektörde çalışmayı arzuladıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca Jenkins bu çalışmasında, öğrencilerin eğitimleri ilerledikçe turizm sektörüne yönelik olumsuz düşüncelerinin de arttığını belirtmektedir.

Tüylüoğlu (2003), “Türkiye’de Turizm Eğitiminin Niteliği” adlı çalışmasında, o yıllardaki eğitim sisteminin turizm sektörünün ihtiyaçlarına cevap veremediğini ve bu sektörün işgücü ihtiyacının karşılanmasında müfredatın yeterli olmadığını belirtmiştir. Turizm eğitimi veren kurumların kamu ve özel sektörle müfredatın hazırlanması sırasında iş birliği yapmasının, öğrencilerin gelecekte bu sektörde kalifiye ara eleman olarak yer almalarına katkı sağlayacağını vurgulamıştır.

Szivas vd. (2003), “İşgücü Hareketliliğini Turizme Dönüştürmek” adlı İngiltere’nin iki ayrı bölgesinde gerçekleştirdikleri, 309 kişinin katılım gösterdiği çalışmalarında, insanları turizm olayına teşvik eden 30 etkenden, her iki bölge içinde ilk üç sırayı; insanlarla sürekli iletişim halinde olan bir sektör olması, ilginç bir işe sahip olma isteği ve hoş bir iş ortamında çalışma isteği almıştır.

Pelit ve Güçer (2005), “Turizm Alanında Öğretmenlik Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizm İşletmelerinde Yaptıkları Stajları Değerlendirmeleri Üzerine Bir Araştırma” adlı çalışmasında, turizm eğitimi almış öğrencilerin sektörde kariyer yapmalarını ve sektörde

kalıcı çalışmalarını sağlamak amacıyla işletmelerin çalışanların motivasyonunu artırıcı şekilde terfi olanakları hazırlamaları gerektiğini vurgulamışlardır. Çalışanlara yönelik iyileştirici planlar uygulamaya koyulmazsa turizm eğitimi almış donanımlı kişilerin başka alanlara kaymasının kaçınılmaz olduğu görüşünde birleşmişlerdir.

Pehlivan (2005), “Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Almakta Olan Öğrencilerin Sektöre Yönelik Tutumlarının, Mezuniyet Sonrası Kariyer Seçimlerine Etkisi” adlı çalışmasında lisans düzeyinde turizm eğitimi alan 345 öğrencinin turizm eğitimi almayı isteyerek seçmelerine rağmen, okullarından mezun olduktan sonra ilgili sektörde çalışmayı düşünmedikleri sonucuna ulaşmıştır. Öğrenciler, turizm sektöründeki çalışma saatlerinin uzun ve düzensiz olmasına rağmen ücretlerinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

Kwan (2005), “Turizm ve Otel İşletmeciliği Endüstrisindeki Denetimli İş Tecrübesinin İş Algısı Üzerindeki Etkisi” adlı çalışmasında, üniversitelerin ilk sınıflarındaki öğrencilerin düşüncelerinin daha çok ailelerinden etkilendiğini, son sınıflardaki öğrencilerin ise yaşadıkları iş deneyimlerinin turizm sektörünü hakkındaki düşüncelerini doğrudan etkilediği sonucuna ulaşmıştır.

Çetin (2005), “Öğrenci Stajlarında Yararlanılan Dersler Üzerine Ampirik Bir Değerlendirme: Mersin Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Örneği” adını verdiği çalışmasında, öğrencilerin okul eğitimlerinin ancak staj yapımlarıyla pekiştiğini, bu sayede sektörü daha iyi tanıdıklarını ve öğrencilerin stajdan sonra kariyerleri açısından daha doğru tercihler yapabildiklerini ortaya koymuştur.

Duman vd. (2006), “Mersin’de Yükseköğretim ve Ortaöğretim Düzeyinde Turizm Eğitimi Almakta Olan Öğrencilerin Sektörün Çalışma Koşullarını Algılamaları ve Sektörde Çalışma İsteklerinin Karşılaştırmalı Analizi” adlı çalışmalarında, öğrenciler çalışma koşullarının ağırlığına rağmen ücret ve ek gelirlerini az bulduklarını belirtmektedirler. Turizm eğitimi alan öğrencilerin kariyer beklentilerinde iş şartlarındaki olumsuzluklar ve mesleki saygınlık ön plana çıkmıştır.

Emeksiz vd. (2007), “Türkiye’de Küçük ve Orta Büyüklükteki Konaklama İşletmeleri”, adını verdikleri çalışmalarında, turizm eğitimi almış personel oranının sadece %21,4 olduğunu belirtmişlerdir. Eğitim almış nitelikli personelin turizm sektöründe kalıcı olmamalarının sebeplerini ise çalışma koşullarının ağır olmasına rağmen ücretin yetersiz oluşu ve çalışma saatlerinin uzunluğu oluşturmaktadır. Aynı çalışmada hizmet kalitesi

açısından işletmelerin çalıştırdığı personelin kalitesinin büyük önem taşıdığını belirtmişlerdir.

Sarı (2007), “Türkiye’deki Turizm Eğitiminin Turizm Sektöründeki İstihdama Etkisi ve Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri Üzerine Bir Araştırma” adlı çalışmasında, öğrenciler turizm kalitesini arttırmak için eğitimin şart olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin çoğu aldıkları eğitimin kendilerine iş bulmada fayda sağlayacağını belirtmişlerdir. İşletme yöneticilerin çalışma esnasında işletmede çalışan personel arasında ayrımcılık yaptığını ifade etmişlerdir. Öğrenciler turizmin mevsimsel olması ve bu alanda gelecek garantisinin olmamasını, gelecekte turizm alanında çalışmama gerekçeleri olarak göstermişlerdir.

Kim vd. (2007), “Asya Ülkelerindeki Öğrenci Grupları Çalışma Motivasyonlarının ve Çalışma Tercihlerinin Konaklama ve Turizm İşletmeciliği Programlarında Uzmanlaşması” adlı 1592 öğrenci üzerinde gerçekleştirilen çalışmalarında, öğrencilerin turizm işletmeciliği programlarına ilgi duymalarının bilgi edinme durumlarına ve mesleki deneyimlerine bağlı olduğunu belirlemişlerdir. Çalışmaya göre eğitim şeklinin teorik eğitimden çok, uygulamalı eğitime yönelik olması öğrencilerin turizm alanında eğitim görmek isteme sebeplerinden birisidir.

Sarışık (2007), “Turizm Sektöründe Meslek Sahibi Olmaya Yönelten Etkenler: Meslek Yüksekokulu Öğrencilerine Yönelik Bir Çalışma” adlı çalışmasında, çoğu öğrencinin sektörü tercih etmesinde ailelerinin yönlendirmeleri rol oynamıştır. Çalışmaya göre öğrencilerin yaklaşık 2/3’ü yüksek öğrenimi isteyerek tercih etmiştir fakat yine çalışmaya göre öğrencilerin ilk beş tercihlerinde bu bölümü seçen öğrencilerin oranı 1/3 olarak çıkmıştır.

Richardson (2008), “Avustralya’da Turizm ve Otelcilik Lisans Programı Öğrencilerinin Tutum ve Algıları” adlı çalışmasında turizm eğitimi alan 379 öğrenciye uyguladığı çalışmada, öğrencilerin bu sektörde ücret, kariyer yolları, terfi olanakları ve yöneticilerle olan ilişkileri konusunda endişe taşıdıkları sonucuna ulaşmıştır.

Öztürk ve Kılıç (2008), “Turizm Alanında Lisans Eğitimi Alan Öğrencilerin Sektöre İlişkin Değerlendirmeleri” adlı çalışmalarında, öğrencilerin çoğunun turizm bölümünde isteyerek okuduğunu belirtmişlerdir. Öğrenciler gelecek kaygısı taşıdıklarını, çalışma ortamlarının stresli olduğunu, ücretlerin yeterli olmadığını ve barınma koşullarının kötü

olduğunu düşünmektedirler. Turizm sektöründe çalışma saatlerinin uzun ve düzensiz olmasının özel yaşamı olumsuz etkilediğini ifade etmişlerdir.

Olçay (2008), “Türk Turizminde Eğitimin Önemi” olarak adlandırdığı çalışmasında, Türkiye’nin turizmden elde ettiği gelirin, ülkenin taşıdığı turizm potansiyeline göre istenilen seviyede olmadığını belirtmiştir. Bu durumun temel nedenini, mesleki turizm eğitimine gereken önemin verilmemesi, sorunların bilinmesine rağmen kalıcı çözümlerin üretilmemesinden kaynaklandığı olarak belirtmiştir.

Tracy ve Adler (2009), “Otelcilik ve Turizm Yönetimi Lisans Öğrencilerinin Kariyer Hedefleri ve Beklentileri” adlı, Çin’de dört farklı üniversitede gerçekleştirdikleri araştırmalarında, ilgili bölümde okumakta olan öğrencilerin kariyer hedeflerine bakıldığında, öğrencilerinin okudukları bölümde kariyer yapmaya istekli olduklarını ancak turizm sektöründeki kişilerin olumsuz tutumları, yabancı dil, çalışanların kendi aralarında yaşadığı iletişim problemi vb. konulardan dolayı sektöre uzak baktıkları sonucuna ulaşmışlardır.

Boylu (2009), “Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Okullara İlişkin Beklenti ve Değerlendirmeleri” adlı çalışmasında, okullar arasında bölgesel farklılıklardan kaynaklanan sorunların bir an önce ortadan kaldırılması için çalışmalar yapılması gerektiğini vurgulamıştır. Uygulama laboratuvarları ve otelleri bulunmayan Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerine, bunların hızlı bir şekilde kazandırılması gerektiğini belirtmiştir. Öğrencilerin bu okulları bilinçsiz şekilde tercih ettiklerini alan ve dal seçimlerine rehberlik yapılmadığını ve öğrencilerin çoğunun mezun olduktan sonra üst düzey yönetici olmayı düşündükleri sonucuna ulaşmıştır.

Chang ve Hsu (2010), “Tayvan’da Turizm ve Otelcilik Yüksek Mesleki Eğitimindeki Gelişmelerin Kalkınmaya Etkileri” adlı çalışmalarında, küresel olaylar ve teknolojik gelişmeler göz önünde tutularak turizm eğitim sisteminin, modern yönetim sistemiyle ve daha yenilikçi uygulamalarla pekiştirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Dayıoğlu (2010), “Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Stajyer Öğrencilerinin Yeterliliği Konusunda İşveren Görüşleri: Edremit Körfezi Örneği” adlı çalışmasında, eğitim kurumlarında verilen teorik eğitimin yeterli olmasına rağmen uygulamalı eğitimin tam tersi yetersiz olduğunu belirtmiştir. Turizm eğitiminin otel işletmelerindeki gelişmelere ve değişmelere ayak uyduramamasının, okulların donanım ve araç-gereç

yönünden yetersiz olmalarından kaynaklandığını, bunun da doğal olarak eğitimin kalitesini düşürdüğünü belirtmiştir.

Yıldız (2011), “Turizm Sektörünün Gelişimi ve İstihdam Üzerindeki Etkisi” adlı çalışmasında Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerin sektöre yapacakları yatırımların, bu ülkelerin günden güne artan nüfuslarına istihdam olanakları sağlayarak, işsizlik probleminde çözümler sağlayacağını belirtmiştir.

Aticha vd. (2011), “Turizm Otelcilik Lisans Öğrencilerinin Kariyer Algısı” adını verdikleri çalışmalarında öğrencilerin okudukları bölüme yönelik olumlu düşüncelere sahip olmalarına karşın, mezuniyet sonrası turizmde çalışmayı düşünmediklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin yiyecek-içecek bölümlerinde çalışmayı diğer bölümlere göre daha olumlu buldukları sonucuna ulaşmışlardır.

Conradie (2012), “Konaklama İşletmeciliği Programı Öğrencilerinin Kariyer ve Müfredat Değerlendirmeleri” adlı çalışmasında, öğrencilerin teorik eğitiminin yanında uygulama eğitimi de almaları gerektiğini belirtmiştir. Bu iki eğitimin bütünlüğünün sağlanmasının sektör açısından önemini üzerinde durmuştur.

Baltacı vd. (2012), “Turizm Eğitimi Görmekte Olan Ön Lisans, Lisans ve Yüksek Lisans Öğrencilerinin Eğitim Memnuniyetlerinin ve Geleceğe Bakış Açılarının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma” adlı çalışmalarında, öğrencilerin çoğunun bilinçsiz tercih yaptığını, bu nedenle öğrencilere okudukları okullarda mesleki tercihlerine rehberlik yapılması gerektiğini belirtmişlerdir. Okudukları bölümü isteyerek tercih eden öğrencilerin sektörde kariyer yapmaya daha istekli olduklarını ifade etmişlerdir.

Avcıkurt vd. (2012), “Balıkesir Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu (BTİÖYO) Mezunlarının Turizm Sektöründeki İstihdam Profili” adlı çalışmalarında, bu okuldan mezun olan öğrencilerin %31’inin sektörde çalıştığını, diğer %69’unun ise bu sektörde çalışmayı tercih etmediklerini belirlemişlerdir. Öğrencilerin bu okulu tercihlerinde %48’inin isteyerek tercih ettiğini, %2,8’inin ise başkalarının tavsiyeleri üzerine tercih etmiş olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Çatı ve Bilgin (2013), “Turizm Lisans Öğrencilerinin Turizm Sektöründe Çalışma Eğilimlerini” adı çalışmalarında, öğrencilerin algılarını olumsuz etkileyen faktörleri şu şekilde belirlemişlerdir; sektörün ailevi yaşama uygun olmaması, çalışma koşullarının ağır olması, mesleğin sosyal statüsünün düşük olması ve turizmde meslek standardının

olmayışı. Araştırmaya katılan öğrencilerin %49,5'i turizm eğitimi alanın bu sektörde iş bulma ve kariyer yapmalarını kolaylaştıracağını, %23,9'u okullarından mezun olduktan sonra sektörde çalışmayacaklarını, %26,6'sının ise mezuniyet sonrası sektörde çalışıp çalışmamaya kararsız olduklarını belirtmişlerdir.

Yıldız (2013), "Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Sektörde Çalışmaya Yönelik Bakış Açıkları" adlı çalışmasında, öğrencilerin turizm sektörüne yönelik bakış açılarının belirlenmesinde önemli gördükleri ifadenin "işin doğası ve çalışma koşulları" olduğunu belirtmişlerdir. Ankete katılan öğrencilerin önem sırasına göre ikinci sırada gördükleri ifadenin "psikolojik durum ve gelecek kaygısı" olduğunu belirtmişlerdir. Öğrenciler turizm sektöründe çalışmanın fiziksel olarak yorucu ve çalışma saatlerinin uzun olmasının, bunlara rağmen de personele düşük ücret verilmesinin turizme olan bakış açılarını olumsuz yönde etkilediklerini ifade etmişlerdir.

Cömert (2014), "Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Sektörde Çalışmak İstedikleri Alanlar ve Sektördeki İstihdamda Cinsiyet Ayrımcılığıyla İlgili Düşünceleri" adlı çalışmasında, araştırmaya katılan öğrencilerin %32,5 ile en fazla 4-5 yıldızlı şehir otellerinde çalışmayı düşündükleri, en az ise %4 oranla yiyecek içecek işletmelerinde çalışmak istediklerini belirlemiştir.

Civelek (2014), "Ortaöğretim Düzeyindeki Turizm Öğrencilerinin, Turizm Sektörüne İlişkin Görüşleri: Trabzon İli Örneği" adlı 300 anketin değerlendirmeye alındığı çalışmasında öğrencilerin sektöre yönelik algılarının öğrenim gördükleri sınıflara göre anlamlı farklılıklar gösterdiğini belirtmiştir. Araştırmaya göre 9. ve 10. sınıf öğrencileri turizm sektöründe kariyer yapmayı daha olumlu görürken diğer sınıf öğrencileri bu konuda olumsuz olduklarını belirtmişlerdir.

Akıncı (2015), "Meslek Yüksekokullarında Verilen Turizm Eğitiminin Değerlendirilmesi: Bir Odak Grup Çalışması" adlı çalışmasında, turizm alanında nitelikli eleman yetiştirmek için mevcut mesleki turizm eğitiminin yeterli olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Ünal ve Bayram (2015), "Ön Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Memnuniyet Düzeyine Yönelik Karşılaştırmalı Bir Araştırma" adlı çalışmalarında, Süleyman Demirel Üniversitesi Yalvaç Meslek Yüksekokulu ve Ankara Üniversitesi Beypazarı Meslek Yüksekokulunda turizm eğitimi alan 325 öğrenciye memnuniyet

düzeylerini ölçmeye yönelik anket uygulanmıştır. Ankete katılan öğrencilerin çoğunun okuduğu alanı severek tercih ettiği ve yine çoğunun turizm meslek lisesi çıkışlı olduğu belirlenmiştir. Ayrıca çalışmada iki okulda öğrenim gören öğrencilerin anket sonuçlarına göre ortalamalarının yakın olduğu görülmektedir.

Saçılık vd. (2016), ‘‘Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü Ön Lisans Öğrencilerinin Turizm Olgusua İlişkin Metaforik Algıları’’ adlı çalışmalarında üretilen metaforlar ışığında çalışmaya nkatılan öğrencilerin "turizm" olgusuna yönelik olumlu bir algıya sahip oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Çalışmada bulunan 97 metafor içerisinde, sadece 8 metafor "turizm" olgusuna yönelik olumsuz bir nitelik taşımaktadır. Söz konusu metaforlar; yorgunluk, çok çalışmak, eğilmek, açlık ve tokluk, kapitalizm, pişmanlık, sabır ve oruç tutmak pişmanlık metaforlarıdır.

BÖLÜM III. YÖNTEM VE SAHA ARAŞTIRMASI

Araştırmanın evreni, verilerin toplanması ve analizlerine bu başlık altında yer verilmiştir.

3. 1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmanın amacı; Turizm Meslek Liselerinin ve Anadolu Liselerinin son sınıflarında öğrenim gören ortaöğretim öğrencilerinin turizm sektörüne ilişkin görüşlerini belirlemek, lisans eğitimlerinde turizm alanını tercih etme isteklerini ölçmek ve bu iki lise türünün cevaplarını karşılaştırmaktır.

Turizm sektöründe istihdam edilen personelin müşteriye kaliteli hizmet sunması, yeterli ve istenilen düzeyde bir eğitim almış olmasını gerektirmektedir. Bu sebeple, yapılan bu çalışma, kalifiye ara personel olarak adlandırılan turizm eğitimi alan ortaöğretim öğrencilerinin ve diğer ortaöğretim öğrencilerinin bu sektörü nasıl algıladıklarını ve sektöre ilişkin görüşlerini belirlemek açısından oldukça önemlidir (Civelek, 2014: 4).

3. 2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Bu araştırmanın çalışma evrenini, İstanbul ilinde bulunan; Etiler Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Şişli Kervansaray Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Zeytinburnu Mehmet İhsan Mermerci Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Kurtuluş Anadolu Lisesi, Nişantaşı Anadolu Lisesi ve Şişli Anadolu Lisesi'nde 2016-2017 öğretim yılında kayıtlı olan 420 son sınıf öğrencisi oluşturmaktadır.

Tablo 15
Çalışmaya Katılan Öğrencilerin Okullara Göre Dağılımları

Öğrenim Görülen Okul	Cinsiyet		Toplam
	Kız	Erkek	
Etiler Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	32	38	70
Şişli Kervansaray Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	33	37	70
Zeytinburnu Mehmet İhsan Mermerci Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	30	40	70
Kurtuluş Anadolu Lisesi	32	38	70
Nişantaşı Anadolu Lisesi	40	30	70
Şişli Anadolu Lisesi	38	32	70
Toplam	205	215	420

Yukarıdaki tabloda çalışmaya katılan son sınıf öğrencilerinin, cinsiyetlere ve okullara göre dağılımları gösterilmiştir.

3. 3. Araştırmanın Yöntemi ve Kısıtları

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak anket tekniği kullanılmıştır. Kullanılan anket iki bölümden oluşmaktadır. Anketin birinci bölümünde öğrencilerin kişisel özelliklerini (cinsiyet, yaş, daha önce sektörde çalışmış olma ya da staj yapmış olma durumu, bildiği yabancı dil, ailesinde benzer bölümde eğitim alan olup olmaması durumu, turizmde kariyer olanaklarıyla alakalı rehber hocalarıyla görüşme durumu, turizm bölümünde okumaya istekli olma durumu, turizmi başka bir bölümde okumak istememe nedeni) belirlemeye yönelik ifadeler yer almaktadır. İkinci bölümde ise öğrencilerin turizm sektörünü tercih etmelerine yönelik 30 adet gerekçeden oluşan ölçek maddeleri yer almaktadır. Kullanılan ölçek Sarıışık'ın (2007); Kuşluyan ve Kuşluyan (2000), Airey ve Frontistis (1997), Szivas, Riley ve Airey (2003) ile Kim, Guo, Wang ve Agrusa'nın (2007) araştırmalarında başvurdukları anket formlarından uyarlanan, "Turizm Sektöründe Meslek Sahibi Olmaya Yönelten Etkenler: Meslek Yüksekokulu Öğrencilerine Yönelik Bir Çalışma" adlı çalışmasından uyarlanmıştır. Anket İstanbul İl Millî Eğitim Müdürlüğünden gerekli izinler alınarak Etiler Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Şişli Kervansaray Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Zeytinburnu Mehmet İhsan Mermerci Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Kurtuluş Anadolu Lisesi, Nişantaşı Anadolu Lisesi ve Şişli Anadolu Lisesi öğrencilerine uygulanmıştır.

3. 4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Verilerin çözümlenmesi amacıyla toplam 30 gerekçe için faktör analizi yapılarak ölçeğin tümünün ayrı ayrı alfa güvenilirlik katsayıları hesaplanmıştır. Yapılan faktör analizi sonucunda farklı boyutlarda yer aldıkları için "aldığım eğitim ile ilgili bir iş sahibi olmak isterim", "turizm eğitimi alırsam ailem ve yakın çevrem önemli desteğini alırım", "gelecekte turizm okullarında öğretici olarak çalışabilirim", "sosyal yaşantıma önemli katkılar sağlayacağına inanıyorum", "bu sektörde daha fazla bilgiye ulaşabileceğime inanıyorum", "bu sektörde birçok ünlü kişi ile tanışabilirim", "gelecekte bu sektörde kendi işimi kurmayı arzuluyorum", "ailem turizmle ilgili bir işe sahip olduğu için turizmde okumayı tercih edebilirim" ve "turizmin sahip olduğu imaj bana çekici geliyor" gerekçeleri ölçekten çıkarılmıştır. Ölçeğin öz değeri birden büyük ve toplam

varyansın %77,56'sını açıklayan; 5 maddeden oluşan "sosyal olanaklar", 6 maddeden oluşan "gelir", 4 maddeden oluşan "yetenek", 3 maddeden oluşan "iş koşulları" ve 3 maddeden oluşan "iletişim" olmak üzere toplam 5 faktör altında toplandığı tespit edilmiştir. Ayrıca Ölçeğin güvenilirlik düzeyi için, oldukça yaygın olarak kullanılan alfa katsayısı (Cronbach Alpha) hesaplanmıştır (0,948). Bu değer sosyal olanaklar alt boyutu için 0,907; gelir alt boyutu için 0,928; yetenek alt boyutu için 0,885; iş koşulları alt boyutu için 0,894 ve iletişim alt boyutu için 0,751 olarak bulunmuştur. Bu değerler ölçeğin iç güvenilirliğinin bulunduğunu göstermektedir.

Ölçeği oluşturan her bir madde beşli Likert tipi derecelendirmeye tabi tutulmuştur. Ölçekte bulunan ifadeler öğrencilerin katılım düzeyleri: 5; tamamen katılıyorum, 4; katılıyorum, 3; ne katılıyorum ne katılmıyorum, 2; katılmıyorum 1; tamamen katılmıyorum şeklinde derecelendirilmiştir.

Araştırmada, ankete katılan öğrencilerin kişisel özellikleri frekans ve yüzde dağılımı ile sunulmuştur. Bununla beraber ortaöğretim öğrencilerinin lisans düzeyinde turizm eğitimini tercih etmelerine yönelik görüşlerini belirlemek amacı ile, toplam 5 faktörde bulunan ifadeler ayrı ayrı katılım düzeylerinin yanı sıra, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri kullanılmıştır. Ayrıca ölçeğin geneli için ortalama puanlar elde edilmiş olup, söz konusu puanların ölçeğe katılan öğrencilerin lise türlerine göre ve cinsiyetlerine göre karşılaştırılmasında iki grup içeren değişkenler için bağımsız örneklem için t-testi (independent samples t test) uygulanmıştır.

Araştırmada ölçek uygulaması ile elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 22 programı ile analiz edilmiştir.

3. 5. Bulgular ve Yorum

Bu başlık altında öğrencilerin bireysel özelliklerine ilişkin bulgular ile öğrencilerin lisans düzeyinde turizm eğitimini tercih etmelerine yönelik bulgulara ve okul türleri bazında bulguların karşılaştırılmasına yer verilmiştir.

3. 5. 1. Öğrencilerin Kişisel Özelliklerine İlişkin Bulgular

Ortaöğretim öğrencilerinin lisans düzeyinde turizm eğitimini tercih etmelerine yönelik yapılan bu araştırmada öğrencilerin cinsiyete göre dağılımı Tablo16'da sunulmuştur.

Tablo 16
Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Okul Türü	Kız		Erkek	
	Sayı (n)	Yüzde (%)	Sayı (n)	Yüzde (%)
Anadolu Lisesi	110	%53,66	100	%46,51
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	95	%46,34	115	%53,49
Toplam	205	%48,81	215	%51,19

Tablo 16'ya göre Anadolu Liselerinden ankete katılan kız öğrenci oranı %53,66 iken erkek öğrenci oranı %46,51'dir. Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinden ise %46,34 oranında kız öğrenciler ankete katılırken, %53,49 oranında da erkek öğrenciler ankete katılım sağlamışlardır. Toplamda kız öğrencilerin oranı %48,81 iken erkek öğrencilerin oranı ise %51,19'dur.

Tablo 17
Öğrencilerin Yaşlarına Göre Dağılımı

Okul Türü	15 Yaş ve Altı		15-16 Yaş		17-18 Yaş		18 Yaş ve Üzeri	
	Sayı (n)	Yüzde (%)	Sayı (n)	Yüzde (%)	Sayı (n)	Yüzde (%)	Sayı (n)	Yüzde (%)
Anadolu Lisesi	0	%0	4	%1,90	176	%83,81	30	%14,29
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	0	%0	10	%4,76	178	%84,76	22	%10,48
Toplam	0	%0	14	%3,33	354	%84,29	52	%12,38

Tablo 17'de ankete katılan öğrencilerin yaşlarına göre dağılımları verilmiştir. Ankete katılan öğrencilerin lise son sınıf öğrencisi oldukları göz önünde bulundurulduğunda 17-18 yaş grubunun toplamda %84,28 oranında yüksek çıkması normal bir durumdur. Tabloya göre 15-16 yaş grubunda olan öğrenci sayısı Anadolu Liselerinde %1,90 iken, Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde ise bu oran %4,76'dır. 18 yaşından büyük olduğunu belirten öğrencilerin oranı Anadolu Liselerinde %14,29 iken, Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde ise bu oran %10,48'dir. Bulgulara göre 15 yaşından küçük hiçbir öğrenci çalışmaya katılım sağlamamıştır.

Tablo 18**Öğrencilerin Turizm Endüstrisinde Daha Önce Çalışma Ya da Staj Yapma Durumlarına Göre Dağılımları**

Okul Türü	Hayır		6 Aydan Az		6 Ay-1 Yıl		1 Yılda Daha Fazla	
	Sayı (n)	Yüzde (%)	Sayı (n)	Yüzde (%)	Sayı (n)	Yüzde (%)	Sayı (n)	Yüzde (%)
Anadolu Lisesi	181	%86,19	19	%9,05	9	%4,28	1	%0,48
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	37	%17,62	57	%27,14	72	%34,29	44	%20,95
Toplam	218	%51,90	76	%18,10	81	%19,29	45	%10,71

Tablo 18'e göre Anadolu Lisesi öğrencilerinin %86,19'u daha önce turizm endüstrisinde çalışmadığını ya da staj yapmadığını belirtmiştir. Anadolu Liselerinde zorunlu staj bulunmaması bu rakamın yüksek çıkmamasının sebeplerinden birisidir. Bu lise türünde daha önce turizm endüstrisinde çalıştığını ya da staj yaptığını belirtenlerin oranı ise %13,81'dir. Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde ise durum farklıdır. Öğrencilerin çoğunluğu (%34,29) 6 ay ile 1 yıl arasında çalıştığını ya da staj yaptığını belirtmiştir. 6 aydan az seçeneğini işaretleyen öğrencilerin oranı ise %27,14'tür. Bu lise türünde öğrencilerin sadece %17,62'si bu endüstride çalışmadığını ya da staj yapmadığını belirtmiştir. Bu durumda, turizm eğitimi veren liselerde staj zorunluluğunun bulunması, daha önce çalışmış ya da staj yapmış öğrenci sayısını etkilediğini söyleyebiliriz.

Tablo 19**Öğrencilerin Bildikleri Yabancı Dil Durumlarına Göre Dağılımları**

Okul Türü	Hayır		İngilizce		Almanca		Rusça		Diğer	
	Sayı (n)	Yüzde (%)	Sayı (n)	Yüzde (%)	Sayı (n)	Yüzde (%)	Sayı (n)	Yüzde (%)	Sayı (n)	Yüzde (%)
Anadolu Lisesi	77	%36,67	123	%58,57	2	%0,95	0	%0	8	%3,81
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	75	%35,71	117	%55,72	8	%3,81	2	%0,95	8	%3,81
Toplam	152	%36,19	240	%57,14	10	%2,38	2	%0,48	16	%3,81

Tablo 19'a göre öğrencilerin toplamda %36,19'u hiç yabancı dil bilmediğini belirtmiştir. Anadolu Lisesi öğrencilerinin %36,67'si hiç yabancı dil bilmediğini belirtmiştir. Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinde ise bu oran %35,71'dir. İngilizce bildiğini belirten öğrencilerin oranı %57,14'tür. İngilizce bildiğini belirten öğrencilerin oranı

Anadolu Liselerinde %58,57 iken Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde ise bu oran %55,72'dir. Toplamda 10 öğrenci (%2,38) Almanca konuşabildiğini belirtmiştir. 16 öğrenci ise "diğer" seçeneğini işaretlemiştir. Bu seçeneği işaretleyen Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinden 7 öğrenci Arapça konuşabildiğini, 1 öğrenci ise Felemenkçe konuşabildiğini belirtmiştir. Bu seçeneği işaretleyen Anadolu Lisesinden ise 8 öğrenci Arapça konuşabildiğini belirtmiştir. Rusça bildiğini belirten öğrencilerin sayısı ise sadece 2'dir (%0,48) ve bu öğrenciler Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde öğrenim görmektedirler. Bulgulara göre aynı anda iki farklı yabancı dil bilen öğrenci yoktur. Turizm eğitiminin temellerinden birisini yabancı dil eğitiminin oluşturduğu düşünüldüğünde özellikle Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde dil eğitimine daha çok önem verilmelidir.

Tablo 20
Öğrencilerin Ailelerinin Benzer Bölümde Eğitim Alma Durumlarına Göre Dağılımları

Okul Türü	Evet		Hayır	
	Sayı (n)	Yüzde (%)	Sayı (n)	Yüzde (%)
Anadolu Lisesi	78	%37,14	132	%62,86
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	58	%27,62	152	%72,38
Toplam	136	%32,38	284	%67,62

Tablo 20'ye göre Anadolu Lisesi öğrencilerinin ailelerinin benzer bölümde eğitim alma durumlarına bakıldığında "evet" cevabını veren öğrencilerin oranı %37,14 iken "hayır" cevabını veren öğrencilerin oranı %62,86'dır. Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri ise %27,62 oranında ailelerinin benzer bölümde eğitim aldığını belirtirken, %72,38'i ailelerinin benzer bölümde eğitim almadığını belirtmiştir. Genel toplama bakıldığında öğrencilerin %32,38'i olumlu görüş belirtirken, %67,62'si olumsuz görüş belirtmiştir.

Tablo 21'e göre öğrencilerin turizmde kariyer olanaklarıyla alakalı rehber hocalarıyla görüşme durumlarının dağılımlarına bakıldığında Anadolu Lisesinde öğrenim gören öğrencilerin %58,10'u rehber hocalarıyla görüştiklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin %41,90'ı ise rehber hocalarıyla turizmde kariyer olanaklarıyla alakalı görüşmediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 21

Öğrencilerin Turizmde Kariyer Olanaklarıyla Alakalı Rehber Hocalarıyla Görüşme Durumlarına Göre Dağılımları

Okul Türü	Evet		Hayır	
	Sayı (n)	Yüzde (%)	Sayı (n)	Yüzde (%)
Anadolu Lisesi	122	%58,10	88	%41,90
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	112	%53,33	98	%46,67
Toplam	234	%55,71	186	%44,29

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin %53,33'ü ise turizmde kariyer olanaklarıyla alakalı rehber hocalarıyla görüştiklerini belirtirken, %46,67'si ise rehber hocalarıyla bu konu hakkında görüşmediklerini belirtmiştir. Genel toplamda öğrencilerin %55,71'i olumlu görüş belirtirken, %44,29'u olumsuz görüş belirtmiştir.

Tablo 22

Öğrencilerin Üniversiteyi Turizm Bölümünde Okumaya İstekli Olma Durumlarına Göre Dağılımları

Okul Türü	Evet		Hayır	
	Sayı (n)	Yüzde (%)	Sayı (n)	Yüzde (%)
Anadolu Lisesi	85	%40,48	125	%59,52
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	129	%61,43	81	%38,57
Toplam	214	%50,95	206	%49,05

Tablo 22'ye göre öğrencilerin turizm bölümünde okumaya istekli olma durumlarına göre dağılımlarında, Anadolu Lisesi öğrencilerinin %40,48'inin lisans düzeyinde turizm eğitimi almaya istekli oldukları görülmektedir. Ortaöğretim düzeyinde turizm eğitimi alan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri ise %61,43 oranında lisans düzeyinde turizm eğitimi almaya istekli olduklarını belirtmişlerdir. Genel tabloya bakıldığında bu ifadeye olumlu yanıt veren öğrencilerin oranı %50,95 iken, olumsuz yanıt veren öğrencilerin oranı ise %49,05'tir.

Öğrencilerin üniversiteyi turizmden başka bir bölümde okumak istememe durumlarına göre dağılımlarının veriliği Tablo 23 incelendiğinde Anadolu Lisesi öğrencilerinin çoğu (%54,76) üniversitede turizm alanında eğitim görürlerse daha eğlenceli bir ortamlarının olacağını düşündükleri için turizm alanını tercih edeceklerini belirtmişlerdir. Bu ifadeyi üniversite sınavlarına girdikten sonra puanımın diğer bölümlere yetmeyeceğini düşündüğüm için turizm alanını tercih edeceğim ifadesi takip etmiştir (%30,95). Ne

olursa olsun turizm harici bir bölümde okumak gibi bir düşüncesinin olmadığını belirten Anadolu Lisesi öğrencisi oranı ise %9,05'tir. Anadolu Lisesi öğrencilerinden "diğer" seçeneğini işaretleyen 3 öğrenci bulunmaktadır. Bu öğrenciler turizm endüstrisinde çalışmanın kendilerine göre olmadığını belirtmişlerdir.

Tablo 23

Öğrencilerin Turizm Bölümünden Başka Bir Bölümde Okumak İstememe Durumlarına Göre Dağılımları

Okul Türü	A		B		C		D		E	
	Sayı (n)	Yüzde (%)	Sayı (n)	Yüzde (%)	Sayı (n)	Yüzde (%)	Sayı (n)	Yüzde (%)	Sayı (n)	Yüzde (%)
Anadolu Lisesi	65	%30,95	19	%9,05	115	%54,76	8	%3,81	3	%1,43
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	35	%16,67	80	%38,09	72	%34,29	19	%9,05	4	%1,90
Toplam	100	%23,81	99	%23,57	187	%44,52	27	%6,43	7	%1,67
<i>İfade: (A) Üniversite Sınavlarına Girdikten Sonra Puanımın Diğer Bölümlere Yetmeyeceğini Düşündüğüm İçin Turizm Alanını Tercih Edeceğim, (B) Ne Olursa Olsun Turizm Harici Bir Bölümde Okumak Gibi Bir Düşüncem Yok, (C) Üniversitede Turizm Alanında Eğitim Görürsem Daha Eğlenceli Bir Ortamım Olacağını Düşünüyorum, (D) Diğer Bölümlerde Okursam Geç Mezun Olacağımı Düşünüyorum, (E) Diğer.</i>										

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri %38,09 oranla ne olursa olsun turizm harici bir bölümde okumak gibi bir düşüncelerinin olmadığını belirtmişlerdir. Bu ifadeyi %34,29 ile üniversitede turizm alanında eğitim görürsem daha eğlenceli bir ortamım olacağını düşünüyorum ifadesi takip etmiştir. Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinden 4 öğrenci ise "diğer" seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu öğrencilerin 2'si yurt dışında yaşayacakları için üniversite hayatlarının belirsizliğini belirtmişlerdir. Diğer 2 öğrenci ise kesinlikle turizm alanında eğitim görmek istemediğini belirtmişlerdir. Genel tabloya bakıldığında en çok katılım sağlanan ifade %44,52 oranı ile üniversitede turizm alanında eğitim görürsem daha eğlenceli bir ortamım olacağını düşünüyorum ifadesi olmuştur.

3. 5. 2. Öğrencilerin Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimini Tercih Etmelerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde, öğrencilerin lisans düzeyinde turizm eğitimini tercih etmelerine yönelik beş boyut veya faktör (sosyal olanaklar, gelir, yetenek, iş koşulları ve iletişim) altında

sunulmuş olup, ‘‘sosyal olanaklar’’ boyutuna ilişkin betimsel istatistikler Tablo 24’te verilmiştir.

Tablo 24

Öğrencilerin Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Tercih ‘‘Sosyal Olanaklar’’ Boyutuna İlişkin Görüşlerine Yönelik Betimsel İstatistikler

Maddeler	Katılım Düzeyi (n=420)					\bar{X}	s.s.
	5	4	3	2	1		
Daha fazla seyahat etmek isterim	249	111	20	19	21	4,30	1,08
Yeni ve farklı yerler görmek isterim	306	68	20	5	21	4,50	1,00
Turizm sektöründe daha çok arkadaş edinebilirim	233	100	66	15	6	4,28	0,95
Farklı iş deneyimleri edinmek isterim	202	129	73	10	6	4,21	0,91
Hoş bir iş ortamında çalışmak isterim	210	109	64	17	20	4,12	1,10
Toplam						4,28	0,86
<i>‘‘5=tamamen katılıyorum’’, ‘‘4=katılıyorum’’, ‘‘3=ne katılıyorum, ne katılmıyorum’’, ‘‘2=katılmıyorum’’ ve ‘‘1=tamamen katılmıyorum’’</i>							

Tablo 24’e göre sosyal olanaklar boyutunda bulunan maddelerin toplam aritmetik ortalaması 4,28 olarak hesaplanmıştır. Her bir maddeye ilişkin aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde ise lisans düzeyinde turizm eğitiminin sosyal boyutlar konusunda en yüksek ortalama ‘‘yeni ve farklı yerler görmek isterim’’ ($\bar{x}=4,50$) ve ‘‘daha fazla seyahat etmek isterim’’ ($\bar{x}=4,30$) maddelerine yöneliktir. Öğrencilerin sosyal olanaklar boyutunda bulunan maddelerden diğer maddelere göre en düşük katılım sağladığı madde ise ‘‘hoş bir iş ortamında çalışmak isterim’’ ($\bar{x}=4,12$) maddesi olmuştur. Öğrencilerin çoğu sosyal olanaklar boyutunda bulunan maddelere ‘‘tamamen katılıyorum’’ ve ‘‘katılıyorum’’ seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir.

Turizm sektörünün ‘‘gelir’’ boyutuna ilişkin betimsel istatistikler Tablo 25’te verilmiştir. Tabloya göre gelir boyutunda bulunan maddelerin toplam aritmetik ortalaması 3,81 olarak hesaplanmıştır. Aritmetik ortalama değerlerine göre gelir boyutunda en yüksek ortalama değeri ‘‘bu sektörde uygun bir gelire sahip olabilirim’’ ($\bar{x}=3,92$) ve ‘‘bu sektörde daha iyi bir hayat standardı yakalayabilirim’’ ($\bar{x}=3,91$) maddelerine yönelik verilmiştir. Öğrencilerin gelir boyutunda bulunan ifadelerin en düşük katılım sağladığı ifade ise ‘‘turizm sektöründe kısa zamanda çok kazanabilirim’’ ($\bar{x}=3,63$) ifadesidir. Öğrencilerin çoğu gelir boyutunda bulunan maddelere ‘‘tamamen katılıyorum’’ ve ‘‘katılıyorum’’ seçenekleri ile olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 25

**Öğrencilerin Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Tercih Etmelerinde “Gelir”
Boyutuna İlişkin Görüşlerine Yönelik Betimsel İstatistikler**

Maddeler	Katılım Düzeyi (n=420)					\bar{X}	s.s.
	5	4	3	2	1		
Turizm sektörü toplum tarafından prestijli bir sektör olarak kabul ediliyor	126	137	92	58	7	3,75	1,07
Bu sektörde uygun bir gelire sahip olabilirim	160	118	100	36	6	3,92	1,04
Turizm sektöründe çok iyi iş fırsatları olduğunu düşünüyorum	148	113	100	40	19	3,78	1,15
Turizm sektöründe kısa zamanda çok kazanabilirim	127	112	90	82	9	3,63	1,16
Turizmi yüksek kazançlı bir sektör olarak görüyorum	146	131	91	45	7	3,86	1,06
Bu sektörde daha iyi bir hayat standardı yakalayabilirim	160	123	95	27	15	3,91	1,08
Toplam						3,81	0,94
<i>“5=tamamen katılıyorum”, “4=katılıyorum”, “3=ne katılıyorum, ne katılmıyorum”, “2=katılmıyorum” ve “1=tamamen katılmıyorum”</i>							

Tablo 26’ya göre yetenek boyutunda bulunan maddelerin toplam aritmetik ortalaması 3,45 olarak hesaplanmıştır. Her bir maddeye ilişkin aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde ise lisans düzeyinde turizm eğitiminin yetenek konusunda en yüksek ortalama “yeteneklerimi en iyi turizm sektöründe kullanabilirim” ($\bar{x}= 3,92$) ifadesine yöneliktir. Öğrencilerin yetenek boyutunda bulunan ifadelerden en düşük katılım sağladığı ifade, “gelecekte turizm alanında öğretimime devam etmek istiyorum” ($\bar{x}=3,63$) ifadesine yöneliktir.

Tablo 26

**Öğrencilerin Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Tercih Etmelerinde “Yetenek”
Boyutuna İlişkin Görüşlerine Yönelik Betimsel İstatistikler**

Maddeler	Katılım Düzeyi (n=420)					\bar{X}	s.s.
	5	4	3	2	1		
Turizmde çalışma koşullarının bana uygun olduğunu düşünüyorum	129	63	153	51	24	3,75	1,07
Yeteneklerimi en iyi turizm sektöründe kullanabilirim	128	44	138	85	25	3,92	1,04
Bu sektörde kendimi daha bağımsız hissedebileceğim	130	73	121	83	13	3,78	1,15
Gelecekte turizm alanında öğretimime devam etmek istiyorum	138	43	111	90	38	3,63	1,16
Toplam						3,45	1,08
<i>“5=tamamen katılıyorum”, “4=katılıyorum”, “3=ne katılıyorum, ne katılmıyorum”, “2=katılmıyorum” ve “1=tamamen katılmıyorum”</i>							

Tablo 27**Öğrencilerin Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Tercih Etmelerinde ‘İş Koşulları’ Boyutuna İlişkin Görüşlerine Yönelik Betimsel İstatistikler**

Maddeler	Katılım Düzeyi (n=420)					\bar{X}	s.s.
	5	4	3	2	1		
Turizmde çalışmak diğer sektörler göre daha kolaydır	116	75	100	91	38	3,33	1,32
Bu sektörde sürekli olarak sosyal güvenceye sahip olacağımı düşünüyorum	99	76	153	71	21	3,38	1,16
Turizm sektöründe yükselme olanakları diğer sektörler göre daha kolaydır	110	99	129	61	21	3,51	1,16
Toplam						3,41	1,10
<i>‘5=tamamen katılıyorum’, ‘4=katılıyorum’, ‘3=ne katılıyorum, ne katılmıyorum’, ‘2=katılmıyorum’ ve ‘1=tamamen katılmıyorum’</i>							

Turizm sektörünün ‘iş koşulları’ boyutuna ilişkin betimsel istatistikler Tablo 27’de verilmiştir. Tabloya göre gelir boyutunda bulunan maddelerin toplam aritmetik ortalaması 3,41 olarak hesaplanmıştır. Aritmetik ortalama değerlerine göre iş koşulları boyutunda en yüksek ortalama değeri ‘turizm sektöründe yükselme olanakları diğer sektörler göre daha kolaydır’ ($\bar{x}=3,51$) ve ‘bu sektörde sürekli olarak sosyal güvenceye sahip olacağımı düşünüyorum’ ($\bar{x}=3,38$) maddelerine yönelik verilmiştir. Öğrencilerin iş koşulları boyutunda bulunun ifadelerden en düşük katılım sağladıkları ifade ‘turizmde çalışmak diğer sektörler göre daha kolaydır’ ($\bar{x}=3,33$) ifadesine yöneliktir. Öğrencilerin çoğu gelir boyutunda bulunan maddelere ‘ne katılıyorum, ne katılmıyorum’ ve ‘tamamen katılıyorum’ seçenekleri ile görüşlerini belirtmişlerdir.

Tablo 28**Öğrencilerin Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Tercih Etmelerinde ‘İletişim’ Boyutuna İlişkin Görüşlerine Yönelik Betimsel İstatistikler**

Maddeler	Katılım Düzeyi (n=420)					\bar{X}	s.s.
	5	4	3	2	1		
Farklı kültürleri ve insanları tanımak isterim	294	107	13	6	0	4,64	0,61
İnsanlarla sürekli iletişim içerisinde olmaktan hoşlanıyorum	274	121	18	5	2	4,57	0,67
Mutlu olan insanlarla bir arada olmayı isterim	303	104	9	2	2	4,67	0,59
Toplam						4,62	0,51
<i>‘5=tamamen katılıyorum’, ‘4=katılıyorum’, ‘3=ne katılıyorum, ne katılmıyorum’, ‘2=katılmıyorum’ ve ‘1=tamamen katılmıyorum’</i>							

Tablo 28’e göre iletişim boyutunda bulunan maddelerin toplam aritmetik ortalaması 4,62 olarak hesaplanmıştır. Her bir maddeye ilişkin aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde ise lisans düzeyinde turizm eğitiminin iletişim konusunda en yüksek

ortalama “mutlu olan insanlarla bir arada olmayı isterim” ($\bar{x}=4,67$) ve “farklı kültürleri ve insanları tanımak isterim” ($\bar{x}=4,64$) maddelerine yöneliktir. Öğrencilerin iletişim boyutunda bulunan ifadelerden, diğer ifadelere göre daha düşük katılım sağladıkları ifade “insanlarla sürekli iletişim içerisinde olmaktan hoşlanıyorum” ($\bar{x}=4,57$) ifadesine yöneliktir. Öğrencilerin çoğu yetenek boyutunda bulunan maddelere “tamamen katılıyorum” ve “katılıyorum” seçenekleri ile görüşlerini belirtmişlerdir.

Tablo 29’da öğrencilerin turizm sektörüne ilişkin görüşlerinin ifadeler bakımından öğrenim görülen lise türüne göre karşılaştırılmaları verilmiştir. Tabloya göre toplam on yedi ifadede her iki okul türüne göre anlamlı farklılıklara rastlanmıştır.

Tablo 29’da göre “sosyal olanaklar” boyutunda bulunan ifadelerin tamamında Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri ile Anadolu Lisesi öğrencileri arasında anlamlı farklılıklara rastlanmıştır ($P<0,05$). Sosyal olanaklar boyutundaki ifadelerden; “daha fazla seyahat etmek isterim” ifadesine Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri ($\bar{x}=4,80$), Anadolu Lisesi öğrencilerine göre ($\bar{x}=3,80$) daha fazla katılım sağlamışlardır. “Yeni ve farklı yerler görmek isterim” ifadesine Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri ($\bar{x}=4,89$), Anadolu Lisesi öğrencilerine göre ($\bar{x}=4,12$) daha fazla katılım sağlamışlardır. “Turizm sektöründe daha çok arkadaş edinebilirim” ifadesine Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri ($\bar{x}=4,60$), Anadolu Lisesi öğrencilerine göre ($\bar{x}=3,96$) daha fazla katılım sağlamışlardır. “farklı iş deneyimleri edinmek isterim” ifadesine Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri ($\bar{x}=4,61$), Anadolu Lisesi öğrencilerine göre ($\bar{x}=3,81$) daha fazla katılım sağlamışlardır. “hoş bir iş ortamında çalışmak isterim” ifadesine Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri ($\bar{x}=4,53$), Anadolu Lisesi öğrencilerine göre ($\bar{x}=3,70$) daha fazla katılım sağlamışlardır.

“Gelir” boyutunda bulunan ifadelerden “turizm sektöründe kısa zamanda çok kazanabilirim” ifadesinde her iki lise türü arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($P=0,23$). “Turizm sektörü toplum tarafından prestijli bir sektör olarak kabul ediliyor” ifadesine Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri ($\bar{x}=4,20$), Anadolu Lisesi öğrencilerine göre ($\bar{x}=3,30$) daha çok katılım sağlamışlardır. “Bu sektörde uygun bir gelire sahip olabilirim” ifadesine Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri ($\bar{x}=4,27$), Anadolu Lisesi öğrencilerine göre ($\bar{x}=3,58$) daha fazla katılım sağlamışlardır. “Turizm sektöründe çok iyi iş fırsatları olduğunu düşünüyorum” ifadesine Mesleki ve Teknik

Anadolu Lisesi öğrencileri ($\bar{x}=4,19$), Anadolu Lisesi öğrencilerine göre ($\bar{x}=3,38$) daha fazla katılım sağlamışlardır.

Tablo 29

Öğrencilerin Turizm Sektörüne İlişkin Görüşlerinin İfadeler Bakımından Öğrenim Görülen Lise Türüne Göre Karşılaştırılması (t-testi)

İfadeler	O	n	\bar{X}	s.s.	t	P
Daha fazla seyahat etmek isterim	A.L.	210	3,80	1,30	-10,48	0,00
	M.T.A.L.	210	4,80	0,41		
Yeni ve farklı yerler görmek isterim	A.L.	210	4,12	1,28	-8,40	0,00
	M.T.A.L.	210	4,89	0,31		
Turizm sektöründe daha çok arkadaş edinebilirim	A.L.	210	3,96	1,08	-7,34	0,00
	M.T.A.L.	210	4,60	0,64		
Farklı iş deneyimleri edinmek isterim	A.L.	210	3,81	1,00	-10,05	0,00
	M.T.A.L.	210	4,61	0,57		
Hoş bir iş ortamında çalışmak isterim	A.L.	210	3,70	1,22	-8,24	0,00
	M.T.A.L.	210	4,53	0,78		
Turizm sektörü toplum tarafından prestijli bir sektör olarak kabul ediliyor	A.L.	210	3,30	1,06	-9,27	0,01
	M.T.A.L.	210	4,20	0,89		
Bu sektörde uygun bir gelire sahip olabilirim	A.L.	210	3,58	1,08	-7,12	0,00
	M.T.A.L.	210	4,27	0,87		
Turizm sektöründe çok iyi iş fırsatları olduğunu düşünüyorum	A.L.	210	3,38	1,21	-7,60	0,00
	M.T.A.L.	210	4,19	0,93		
Turizm sektöründe kısa zamanda çok kazanabilirim	A.L.	210	3,02	1,05	-12,42	0,23
	M.T.A.L.	210	4,23	0,93		
Turizmi yüksek kazançlı bir sektör olarak görüyorum	A.L.	210	3,53	1,11	-6,76	0,00
	M.T.A.L.	210	4,20	0,89		
Bu sektörde daha iyi bir hayat standardı yakalayabilirim	A.L.	210	3,56	1,15	-7,12	0,00
	M.T.A.L.	210	4,27	0,88		
Turizmde çalışma koşullarının bana uygun olduğunu düşünüyorum	A.L.	210	3,11	1,15	-7,49	0,02
	M.T.A.L.	210	3,94	1,10		
Yeteneklerimi en iyi turizm sektöründe kullanabilirim	A.L.	210	2,81	1,16	-10,47	0,30
	M.T.A.L.	210	3,97	1,09		
Bu sektörde kendimi daha bağımsız hissedebileceğim	A.L.	210	3,11	1,16	-7,59	0,51
	M.T.A.L.	210	3,95	1,10		
Gelecekte turizm alanında öğretimime devam etmek istiyorum	A.L.	210	2,61	1,13	-13,33	0,12
	M.T.A.L.	210	4,10	1,15		
Turizmde çalışmak diğer sektörlere göre daha kolaydır	A.L.	210	2,80	1,30	-8,81	0,01
	M.T.A.L.	210	3,85	1,11		
Bu sektörde sürekli olarak sosyal güvenceye sahip olacağımı düşünüyorum	A.L.	210	3,10	1,12	-5,14	0,10
	M.T.A.L.	210	3,66	1,13		
Turizm sektöründe yükselme olanakları diğer sektörlere göre daha kolaydır	A.L.	210	3,17	1,16	-6,18	0,44
	M.T.A.L.	210	3,85	1,07		
Farklı kültürleri ve insanları tanımak isterim	A.L.	210	4,47	0,65	-5,67	0,00
	M.T.A.L.	210	4,80	0,53		
İnsanlarla sürekli iletişim içerisinde olmaktan hoşlanıyorum	A.L.	210	4,36	0,72	-6,48	0,00
	M.T.A.L.	210	4,77	0,56		
Mutlu olan insanlarla bir arada olmayı isterim	A.L.	210	4,51	0,63	-5,84	0,00
	M.T.A.L.	210	4,83	0,49		

($P < 0,05$ fark vardır) "(O) Okul türü; (A.L.) Anadolu Lisesi, (M.T.A.L.) Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi"

“Turizmi yüksek kazançlı bir sektör olarak görüyorum” ifadesine Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri ($\bar{x}=4,20$), Anadolu Lisesi öğrencilerine göre ($\bar{x}=3,53$) daha fazla katılım sağlamışlardır. “Bu sektörde daha iyi bir hayat standardı yakalayabilirim” ifadesine Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri ($\bar{x}=4,27$), Anadolu Lisesi öğrencilerine göre ($\bar{x}=3,56$) daha fazla katılım sağlamışlardır.

“Yetenek” boyutunda bulunan ifadelerden “yeteneklerimi en iyi turizm sektöründe kullanabilirim” ($P=0,30$) ifadesinde, “bu sektörde kendimi daha bağımsız hissedebileceğim” ($P=0,51$) ifadesinde ve “gelecekte turizm alanında öğretimime devam etmek istiyorum” ($P=0,12$) ifadesinde, her iki lise türü arasında anlamlı bir farklılık yoktur ($P=0,12$). “Turizmde çalışma koşullarının bana uygun olduğunu düşünüyorum” ifadesinde ise her iki lise türü arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır ($P<0,05$). “Turizmde çalışma koşullarının bana uygun olduğunu düşünüyorum” ifadesine Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri ($\bar{x}=3,94$), Anadolu Lisesi öğrencilerine göre ($\bar{x}=3,11$) daha çok katılım sağlamışlardır.

“İş koşulları” boyutunda bulunan ifadelerden “bu sektörde sürekli olarak sosyal güvenceye sahip olacağımı düşünüyorum” ($P=0,10$) ve “turizm sektöründe yükselme olanakları diğer sektörler göre daha kolaydır” ($P=0,44$) ifadelerinde her iki lise türü arasında anlamlı bir farklılık yoktur. “Turizmde çalışmak diğer sektörler göre daha kolaydır” ifadesinde ise her iki lise türü arasında anlamlı bir farklılık vardır ($P=0,01$). Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri bu ifadeye ($\bar{x}=3,85$), Anadolu Lisesi öğrencilerine göre ($\bar{x}=2,80$) daha çok katılım sağlamışlardır.

“İletişim” boyutunda bulunan ifadelerin tamamında Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri ile Anadolu Lisesi öğrencileri arasında anlamlı farklılıklara rastlanmıştır ($P<0,05$). “Farklı kültürleri ve insanları tanımak isterim” ifadesine Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri ($\bar{x}=4,80$), Anadolu Lisesi öğrencilerine göre ($\bar{x}=4,47$) daha fazla katılım sağlamışlardır. “İnsanlarla sürekli iletişim içerisinde olmaktan hoşlanıyorum” ifadesine Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri ($\bar{x}=4,77$), Anadolu Lisesi öğrencilerine göre ($\bar{x}=4,36$) daha fazla katılım sağlamışlardır. “Mutlu olan insanlarla bir arada olmayı isterim” ifadesine Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri ($\bar{x}=4,83$), Anadolu Lisesi öğrencilerine göre ($\bar{x}=4,51$) daha fazla katılım sağlamışlardır.

Tablo 30

**Öğrencilerin Turizm Sektörüne İlişkin Görüşlerinin İfadeler Bakımından
Cinsiyetlere Göre Karşılaştırılması (t-testi)**

İfadeler	C	n	\bar{X}	s.s.	t	P
Daha fazla seyahat etmek isterim	K	205	4,31	1,08	0,22	0,74
	E	215	4,29	1,09		
Yeni ve farklı yerler görmek isterim	K	205	4,43	1,03	-1,44	0,11
	E	215	4,57	0,97		
Turizm sektöründe daha çok arkadaş edinebilirim	K	205	4,17	1,00	-2,27	0,16
	E	215	4,38	0,88		
Farklı iş deneyimleri edinmek isterim	K	205	4,15	1,00	-1,43	0,09
	E	215	4,27	0,81		
Hoş bir iş ortamında çalışmak isterim	K	205	4,03	1,12	-1,62	0,62
	E	215	4,20	1,09		
Turizm sektörü toplum tarafından prestijli bir sektör olarak kabul ediliyor	K	205	3,64	1,08	-2,06	0,19
	E	215	3,86	1,06		
Bu sektörde uygun bir gelire sahip olabilirim	K	205	3,89	1,02	-0,68	0,88
	E	215	3,96	1,06		
Turizm sektöründe çok iyi iş fırsatları olduğunu düşünüyorum	K	205	3,73	1,14	-0,89	0,95
	E	215	3,83	1,16		
Turizm sektöründe kısa zamanda çok kazanabilirim	K	205	3,51	1,22	-2,08	0,00
	E	215	3,74	1,09		
Turizmi yüksek kazançlı bir sektör olarak görüyorum	K	205	3,82	1,05	-0,70	0,90
	E	215	3,90	1,07		
Bu sektörde daha iyi bir hayat standardı yakalayabilirim	K	205	3,93	1,11	-0,23	0,48
	E	215	3,90	1,06		
Turizmde çalışma koşullarının bana uygun olduğunu düşünüyorum	K	205	3,54	1,22	0,21	0,35
	E	215	3,51	1,19		
Yeteneklerimi en iyi turizm sektöründe kullanabilirim	K	205	3,37	1,32	-0,27	0,04
	E	215	3,40	1,21		
Bu sektörde kendimi daha bağımsız hissedebileceğim	K	205	3,58	1,25	0,78	0,03
	E	215	3,48	1,15		
Gelecekte turizm alanında öğretimime devam etmek istiyorum	K	205	3,25	1,38	-1,55	0,71
	E	215	3,46	1,34		
Turizmde çalışmak diğer sektörlerle göre daha kolaydır	K	205	3,27	1,37	-0,83	0,09
	E	215	3,38	1,27		
Bu sektörde sürekli olarak sosyal güvenceye sahip olacağımı düşünüyorum	K	205	3,31	1,23	-1,14	0,04
	E	215	3,44	1,08		
Turizm sektöründe yükselme olanakları diğer sektörlerle göre daha kolaydır	K	205	3,46	1,19	-0,78	0,39
	E	215	3,55	1,14		
Farklı kültürleri ve insanları tanımak isterim	K	205	4,63	0,57	-0,20	0,55
	E	215	4,64	0,65		
İnsanlarla sürekli iletişim içerisinde olmaktan hoşlanıyorum	K	205	4,57	0,67	0,12	0,82
	E	215	4,56	0,67		
Mutlu olan insanlarla bir arada olmayı isterim	K	205	4,62	0,62	-1,59	0,01
	E	215	4,72	0,55		

(P<0,05 fark vardır) '(C) Cinsiyet; (K) Kız, (E) Erkek'

Tablo 30'da öğrencilerin turizm sektörüne ilişkin görüşlerinin ifadeler bakımından cinsiyetlere göre karşılaştırılmaları verilmiştir. Tabloya göre toplam beş ifadede okul

türüne göre anlamlı farklılık vardır. ‘‘Sosyal olanaklar’’ boyutunda bulunan ifadelerde kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık yoktur ($P>0,05$).

‘‘Gelir’’ boyutunda bulunan ifadelerden ‘‘turizm sektöründe kısa zamanda çok kazanabilirim’’ ifadesinde kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık vardır ($P=0,00$). Erkek öğrenciler bu ifadeye ($\bar{x}=3,74$) kız öğrencilerden daha fazla katılım sağlamışlardır ($\bar{x}=3,51$). Gelir faktöründe bulunan diğer ifadelerde ise cinsiyetler arasında anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır ($P>0,05$).

‘‘Yetenek’’ boyutunda bulunan ifadelerden ‘‘gelecekte turizm alanında öğretimime devam etmek istiyorum’’ ($P=0,71$) ve ‘‘turizmde çalışma koşullarının bana uygun olduğunu düşünüyorum’’ ($P=0,35$) ifadelerinde cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Diğer ifadelerde ise cinsiyetler arasında anlamlı farklılıklara rastlanmıştır ($P<0,05$). ‘‘Yeteneklerimi en iyi turizm sektöründe kullanabilirim’’ ifadesine erkek öğrenciler ($\bar{x}=3,40$), kız öğrencilerine göre ($\bar{x}=3,37$) daha çok katılım sağlamışlardır. ‘‘Bu sektörde kendimi daha bağımsız hissedebileceğim’’ ifadesine ise kız öğrenciler ($\bar{x}=3,58$), erkek öğrencilere göre ($\bar{x}=3,48$) daha fazla katılım sağlamışlardır.

‘‘İş koşulları’’ boyutunda bulunan ifadelerden ‘‘bu sektörde sürekli olarak sosyal güvenceye sahip olacağımı düşünüyorum’’ ($P=0,04$) ifadesinde cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu ifadeye erkek öğrenciler ($\bar{x}=3,44$), kız öğrencilere göre ($\bar{x}=3,31$) daha fazla katılım sağlamışlardır. ‘‘Turizmde çalışmak diğer sektörlerle göre daha kolaydır’’ ve ‘‘turizm sektöründe yükselme olanakları diğer sektörlerle göre daha kolaydır’’ ifadelerinde ise cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

‘‘İletişim’’ boyutunda bulunan ifadelerden ‘‘mutlu olan insanlarla bir arada olmayı isterim’’ ifadesinde cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılık vardır ($P=0,01$). Bu ifadeye erkek öğrenciler ($\bar{x}=4,72$), kız öğrencilere göre ($\bar{x}=4,62$) daha fazla katılım sağlamışlardır. ‘‘Farklı kültürleri ve insanları tanımak isterim’’ ve ‘‘insanlarla sürekli iletişim içerisinde olmaktan hoşlanıyorum’’ ifadelerinde ise cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır ($P<0,05$).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu başlık altında çalışmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin sonuçlar ile öğrencilerin lisans düzeyinde turizm eğitimini tercih etmelerine yönelik görüşlerinin değerlendirilmesine yer verilmiştir.

Ortaöğretim düzeyinde turizm eğitimi alan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri ve Anadolu Lisesi öğrencilerinin lisans düzeyinde turizm eğitimini tercih etmelerine yönelik görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bu çalışma ile öğrencilerin sektöre ve sektörde kariyer yapmaya nasıl baktıkları araştırılmıştır.

Çalışmada 420 anket değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %48,81'i kız, %51,19'unun erkek öğrenci olduğu ve yaşlarına göre %3,33'ü 15-16 yaş grubu, %84,29'unun 17-18 yaş grubu, %12,38'inin 18 yaşından büyük olduğu belirlenmiştir. Çalışmadaki öğrencilerin %51,90'ı turizm endüstrisinde daha önce çalışmadığını ya da staj yapmadığını belirtmiştir. %18,10'u 6 aydan az çalıştığını, %19,29'u 6 ay ile 1 yıl arasında çalıştığını, %10,71'i 1 yıldan daha fazla çalıştığını belirtmiştir. Öğrencilerin çoğu (%57,14) İngilizce bildiğini, %36,19'u yabancı dil bilmediğini, %2,38'i Almanca bildiğini belirtmiştir. Bunların dışında 15 öğrenci Arapça bildiğini, 1 öğrenci ise Felemenkçe bildiğini belirtmiştir. Öğrencilerin %32,38'inin ailelerinde benzer bölümde eğitim alanın bulunduğunu, %67,62'si ise ailelerinde benzer bölümde eğitim alanın bulunmadığını belirtmiştir. Öğrencilerin %55,71'i turizmde kariyer olanaklarıyla alakalı rehber hocalarıyla görüştiklerini %44,29'u da rehber hocalarıyla bu konu hakkında görüşmediklerini belirtmiştir. Öğrencilere yöneltilen sorulardan biri olan 'üniversiteyi turizm bölümünde okumaya istekli misiniz?' sorusuna öğrencilerin %50,95'i 'evet' yanıtını verirken %49,05'i ise 'hayır' yanıtını vermiştir. Öğrencilerin %23,81'i üniversite sınavlarına girdikten sonra puanlarının başka bölümlere yetmeyeceğini düşündükleri için turizm alanını tercih edeceklerini belirtmişlerdir. %23,57'si ne olursa olsun turizm harici bir bölümde okumak gibi bir düşüncelerinin olmadığını belirtirken, %44,52'si üniversitede turizm alanında eğitim alırlarsa daha eğlenceli bir ortamları olacağını düşündükleri için başka bir bölümde okumak istemediklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin %6,43'ü diğer bölümlerde okurlarsa geç mezun olacaklarını düşündükleri için turizm harici bir bölümde okumak istemediklerini belirtmişlerdir. 5 öğrenci turizm endüstrisinin kendilerine göre olmadığını belirtirken, 2

öğrenci ise yurt dışına taşınacaklarını ve geleceklerindeki belirsizlikten dolayı turizm alanında eğitim almayı tercih etmeyeceklerini belirtmiştir.

Araştırmada öğrencilerin lisans düzeyinde turizm eğitimini tercih etmelerine yönelik görüşleri ifadeler bakımından cinsiyetlere göre karşılaştırılmıştır. “Sosyal olanaklar” boyutunda bulunan ifadelerin tamamında kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır ($P>0,05$). “Gelir” boyutunda bulunan ifadelerden “turizm sektöründe kısa zamanda çok kazanabilirim” ifadesinde kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık vardır ($P<0,05$). “Yetenek” boyutunda bulunan ifadelerden “yeteneklerimi en iyi turizm sektöründe kullanabilirim” ve “bu sektörde kendimi daha bağımsız hissedebileceğim” ifadelerinde anlamlı farklılıklara rastlanmıştır ($P<0,05$). “İş koşulları” boyutunda bulunan ifadelerden “bu sektörde sürekli olarak sosyal güvenceye sahip olacağımı düşünüyorum” ifadesinde cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılık vardır ($P<0,05$). “İletişim” boyutunda bulunan ifadelerden “mutlu olan insanlarla bir arada olmayı isterim” ifadesinde cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılık vardır ($P<0,05$).

Araştırmada ortaöğretim düzeyindeki öğrencilerin lisans düzeyinde turizm eğitimini tercih etmelerine yönelik görüşlerinde 5 temel boyut belirlenmiştir. Buna göre öğrencilerin lisans düzeyinde turizm eğitimini tercih etmelerine yönelik boyutlar; sosyal olanaklar, gelir, yetenek, iş koşulları ve iletişim olarak gruplandırılmış ve öğrencilerin sektöre yönelik görüşleri belirlenerek açıklanmaya çalışılmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin ölçeğin “sosyal olanaklar” boyutuna ilişkin maddelerine; (daha fazla seyahat etmek isterim, yeni ve farklı yerler görmek isterim, turizm sektöründe daha çok arkadaş edinebilirim, farklı iş deneyimleri edinmek isterim, hoş bir iş ortamında çalışmak isterim) en yüksek ortalama değer ile “yeni ve farklı yerler görmek isterim” ve “daha fazla seyahat etmek isterim” maddelerine yöneliktir. Diğer maddelere göre en düşük ortalama değeri ise “hoş bir iş ortamında çalışmak isterim” maddesine olmuştur.

Öğrencilerin turizm sektörünün “gelir” boyutuna ilişkin maddelerine; (turizm sektörü toplum tarafından prestijli bir sektör olarak kabul ediliyor, bu sektörde uygun bir gelire sahip olabilirim, turizm sektöründe çok iyi iş fırsatları olduğunu düşünüyorum, turizm sektöründe kısa zamanda çok kazanabilirim, turizmi yüksek kazançlı bir sektör olarak

görüyorum, bu sektörde daha iyi bir hayat standardı yakalayabilirim) diğer maddelere göre yüksek ortalama değer ile görüş “bu sektörde uygun bir gelire sahip olabilirim” ve “bu sektörde daha iyi bir hayat standardı yakalayabilirim” maddelerine verilmiştir. Buna karşılık “turizm sektöründe kısa zamanda çok kazanabilirim” maddesine ise öğrencilerin diğer maddelere göre daha olumsuz bir yaklaşım gösterdikleri belirlenmiştir.

Öğrencilerin turizm sektörünün “yetenek” boyutuna ilişkin maddelerine; (turizmde çalışma koşullarının bana uygun olduğunu düşünüyorum, yeteneklerimi en iyi turizm sektöründe kullanabilirim, bu sektörde kendimi daha bağımsız hissedebileceğim, gelecekte turizm alanında öğretimime devam etmek istiyorum) yüksek ortalama değeri “yeteneklerimi en iyi turizm sektöründe kullanabilirim” ve “bu sektörde kendimi daha bağımsız hissedebileceğim” maddelerine yönelik olurken, diğer maddelere göre en düşük ortalamaya sahip görüş ise “gelecekte turizm alanında öğretimime devam etmek istiyorum” maddesine yönelik sunulmuştur.

Öğrencilerin turizm sektörünün “iş koşulları” boyutuna ilişkin maddelerine; (turizmde çalışmak diğer sektörlerle göre daha kolaydır, bu sektörde sürekli olarak sosyal güvenceye sahip olacağımı düşünüyorum, turizm sektöründe yükselme olanakları diğer sektörlerle göre daha kolaydır) en yüksek ortalama ile olumlu görüş “turizm sektöründe yükselme olanakları diğer sektörlerle göre daha kolaydır” maddesine verilirken en düşük ortalamaya sahip görüş ise “turizmde çalışmak diğer sektörlerle göre daha kolaydır” maddesine verilmiştir.

Öğrencilerin turizm sektörünün “iletişim” boyutuna ilişkin maddelerine; (farklı kültürleri ve insanları tanımak isterim, insanlarla sürekli iletişim içerisinde olmaktan hoşlanıyorum, mutlu olan insanlarla bir arada olmayı isterim) en yüksek ortalama değeri “mutlu olan insanlarla bir arada olmayı isterim” maddesine yönelik iken, “insanlarla sürekli iletişim içerisinde olmaktan hoşlanıyorum” maddesi ise diğer maddelere göre daha düşük ortalama değeri sergilenmiştir.

Araştırmada öğrencilerin lisans düzeyinde turizm eğitimini tercih etmelerine yönelik görüşleri ifadeler bakımından lise türlerine göre karşılaştırılmıştır. “Sosyal olanaklar” boyutunda bulunan ifadelerin tamamında Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri ile Anadolu Lisesi öğrencileri arasında anlamlı farklılıklara rastlanmıştır ($P < 0,05$).

“Gelir” boyutunda bulunan ifadelerden; “turizm sektörü toplum tarafından prestijli bir sektör olarak kabul ediliyor”, “bu sektörde uygun bir gelire sahip olabilirim”, “turizm sektöründe çok iyi iş fırsatları olduğunu düşünüyorum”, “turizmi yüksek kazançlı bir sektör olarak görüyorum” ve “bu sektörde daha iyi bir hayat standardı yakalayabilirim” ifadelerine Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve Anadolu Lisesi öğrencileri arasında anlamlı farklılıklara rastlanmıştır ($P<0,05$).

“Yetenek” boyutunda bulunan ifadelerden “turizmde çalışma koşullarının bana uygun olduğunu düşünüyorum”, “yeteneklerimi en iyi turizm sektöründe kullanabilirim” ve “bu sektörde kendimi daha bağımsız hissedebileceğim” ifadelerine Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri ile Anadolu Lisesi öğrencileri arasında anlamlı farklılıklara rastlanmıştır ($P<0,05$).

“İş koşulları” boyutunda bulunan ifadelerden “turizmde çalışmak diğer sektörlerle göre daha kolaydır” ifadesinde ise her iki lise türü arasında anlamlı bir farklılık vardır ($P<0,05$).

“İletişim” boyutunda bulunan ifadelerin tamamında (farklı kültürleri ve insanları tanımak isterim, insanlarla sürekli iletişim içerisinde olmaktan hoşlanıyorum, mutlu olan insanlarla bir arada olmayı isterim) Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri ile Anadolu Lisesi öğrencileri arasında anlamlı farklılıklara rastlanmıştır ($P<0,05$).

Her sektörlerde olduğu gibi turizm sektöründe de eğitim oldukça önemlidir. Hizmet sektörünün özünü geliştiren teknolojiye rağmen hala insan unsuru oluşturmaktadır. Turizm pazarı rekabet ortamında avantajlı konuma gelmek, sadece müşteri memnuniyetinin sağlanmasıyla mümkündür. Müşteri memnuniyetinin sağlanması ise turizm eğitimi ve öğretimiyle mümkündür.

Turizm eğitiminin temellerinden birini yabancı dil eğitimi oluşturmaktadır. Çalışmaya göre öğrencilerin yabancı dil konusunda sıkıntı yaşadıkları görülmektedir. Bu sorunun ortadan kalkması için MEB, yabancı dil eğitimi konusunda sağlam bir zemin oluşturmalı ve uygulamaya koymalıdır.

Genel bir değerlendirme ile “mutlu olan insanlarla bir arada olmayı isterim” ve “farklı kültürleri ve insanları tanımak isterim” ifadeleri, öğrencileri turizm eğitimi almaya ve meslek sahibi olmaya yönelten en önemli gerekçeler olarak dikkat çekmektedir.

Çalışma bulgularına göre öğrencilerin, sektöre yönelten gerekçelere daha düşük oranlarda katılım sağladıkları görülmektedir. Bu sorunun nedeninin belirlenmesi ve çözüme kavuşması için sektör temsilcisi işletmelerin okulları ziyaret ederek öğrencilerle buluşması ve görüşlerini alması gerekmektedir.

Çalışma bulgularına göre turizm eğitimi vermeyen Anadolu Lisesi öğrencilerinin turizm sektörüne; turizm eğitimi veren Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerine göre daha olumsuz bir görüş sergiledikleri görülmektedir. MEB turizm eğitimi vermeyen ortaöğretim kurumlarına da turizm eğitimi konusunda sağlam bir zemin oluşturması gerekmektedir. Yine bu sorunun ortadan kalkması için rehber öğretmenler öğrencileri ile turizm sektörü hakkında daha çok görüş alışverişinde bulunabilirler.

Araştırmaya göre lisans düzeyinde turizm eğitimi almak istemeyen öğrenciler, sektördeki çalışma koşullarının iyi olmadığını belirtmektedirler. Bu nedenle sorunları çözebilmek adına turizm eğitimi veren okullar ve sektör arasında iş birliğinin güçlendirilmesi gerekmektedir.

Turizm sektörü temsilcileri ile kalifiye ara eleman yetiştiren turizm okulları arasında iş birliği sağlanmalıdır. Yapılan bu iş birliği turizm sektöründen elde edilen turizm gelirlerinin hızla artmasını sağlayacaktır.

Bu çalışma sınırlı bir alanda sınırlı sayıda katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulguları genellemek doğru bir yaklaşım değildir. Gelecekte benzer çalışmalara yönelecek araştırmacıların çalışmalarını sadece ortaöğretim, ön lisans ya da lisans düzeyindeki öğrencilere yönelik değil, turizm işletmelerinde çalışanları da kapsayacak şekilde hazırlamaları faydalı olacaktır.

Ortaöğretim düzeyindeki Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve Anadolu Lisesi öğrencilerine yönelik bu çalışma alanında kaynak oluşturacaktır. Ortaöğretim düzeyindeki öğrencilerin lisans düzeyinde turizm eğitimini tercih etmelerine ilişkin görüşlerine yönelik yapılan bu çalışmada öğrencilerin görüşleri belirlenmiştir. Fakat öğrencilerin çalışmanın diğer boyutunu oluşturan turizm sektörüne yönelik değerlendirmeleri eksik kalmıştır. İleride bu iki çalışmanın birlikte yapılması turizm eğitimi ve turizm sektörü açısından oldukça önemlidir.

Yine gelecekte, turizm eğitimi alan ortaöğretim öğrencilerinin, lisans düzeyinde turizm alanında eğitim veren bir okulu tercih ederken turizm sektöründen beklentileri ile okuldan

mezun olduktan sonraki beklentilerinin karşılaştırılması üzerine araştırmalar yapılmalıdır.

Gelecekte mesleki yeterlilikler ve mesleki standartlarla ilgili çalışmaların yapılması turizm sektörü ve öğrencilerin kariyerleri açısından önemlidir.

Turizm sektöründe çalışan yöneticilerin aldıkları eğitim ile personellerine yönelik davranışları arasındaki ilişkiyi ortaya çıkaran çalışmaların yapılması gelecekte bu sektörde eğitim almak isteyen ve sektörde çalışmak isteyen öğrenciler açısından oldukça önemlidir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

- AĞAOĞLU, O. K. (1991). *Türkiye’de Turizm Eğitimi ve Etkinliği*. Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları, Ankara.
- AHİPAŞAOĞLU, H. S. ve ARIKAN, I. (2003). *Seyahat İşletmeleri Yönetimi ve Ulaştırma Sistemleri*. Detay Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara.
- AKOĞLAN KOZAK, M. (2002). *Genel Turizm Bilgisi*. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- ANGELO, R. ve VILADEMIR, A. (1990). *Hospitality Today: An Introduction*. Michigan: AHMA.
- BAHAR, O. ve KOZAK, M. (2013). *Turizm Ekonomisi*. Açık Öğretim Fakültesi Yayını, Eskişehir.
- BALTA, S. ve ALTINTAŞ, V. (2014). *Seyahat Acentacılığı ve Tur Operatörlüğü*. Anadolu Üniversitesi, Açık Öğretim Fakültesi Yayını No: 1558, Eskişehir.
- BARUTÇUGİL, İ. S. (1986). *Turizm Ekonomisi ve Turizmin Türk Ekonomisindeki Yeri*. Beta Yayın Dağıtım, İstanbul.
- BAŞARAN, İ. E. (1991). *Eğitime Giriş*. Kadioğlu Matbaası, Ankara.
- BATMAN, O. (1999). *Otel İşletmelerinin Yönetimi*. Değişim Yayınları, Sakarya.
- BÜYÜKKARAGÖZ, S. ve ÇİVİ, C. (1996). *Genel Öğretim Metotları*. Öz Eğitim Yayınevi, İstanbul.
- DEMİR, C. ve ÇEVİRGEN, A. (2006). *Turizm ve Çevre Yönetimi Sürdürülebilir Gelişme Yaklaşımı*. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- DEMİRKOL, Ş. ve ZENGİN, B. (2009). *Turizm İşletmeleri*. Değişim Yayınları.
- EMEKSİZ, M., ÇETİNEL, F., YOLAL, M. (2007). Türkiye’de Küçük ve Orta Büyüklükteki Konaklama İşletmeleri. *Anadolu Üniversitesi Yayınları*, Eskişehir.
- ERALP, Z. (1983). *Genel Turizm*. Ankara Üniversitesi, Basın Yayın Yüksekokulu Yayınları, Ankara.
- ERDOĞAN, İ. (2005). *Yeni Bir Binyıla Doğru Türk Eğitim Sistemi II- Sorunlar ve Çözümler*. Sistem Yayıncılık, İstanbul.
- ERDOĞDU, M. M. (2006). AB Sürecinde (Türkiye’nin Rekabet Gücünü Artıracak) Bir Devlet Politikası: Hizmet İçi Eğitim Seferberliği. *Avrupa Birliği Dersleri, Ekonomi-Politika-Teknoloji*, Nobel Yayınları, Ankara.
- EVLİYAOĞLU, S. (1989). *Genel Turizm Bilgileri*. Ankara.

- FİDAN, N. (2012). *Okulda Öğrenme ve Öğretme*. Pegem Akademi, Ankara.
- GANDLER, S. (2009). Tarih Meleği Neden Geriye Bakıyor?. (çev.), Cogito.
- HACIOĞLU, N. (1995). *Türkiye 'de Turizm Eğitimi*. Teksir Yayınları, Balıkesir.
- HACIOĞLU, N. (2000). *Seyahat Acentacılığı ve Tur Operatörlüğü*. VİPAŞ A.Ş., 5. Baskı, Bursa.
- HACIOĞLU, N., KAŞLI, M., ŞAHİN, S. ve TETİK, N. (2008). *Türkiye 'de Turizm Eğitimi*. Detay Yayıncılık, Ankara.
- İÇÖZ, O. ve KOZAK, M. (2002). *Turizm Ekonomisi: Turizmin Makro ve Mikro Ekonomik Etkileri*. Turhan Kitabevi, Ankara.
- KAHRAMAN, N. ve TÜRKAY, O. (2009). *Turizm ve Çevre*. Detay Yayıncılık, Ankara.
- KILIÇ, D. (2009). *Eğitim Bilimine Giriş*. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- KOZAK, N., KOZAK, M. A. ve KOZAK, M. (2001). *Genel Turizm İlkeleri Kavramları*. Ankara.
- KOZAK N., KOZAK, M. A. ve KOZAK, M. (2009). *Genel Turizm: İlkeler-Kavramlar*. Detay Yayıncılık, Ankara.
- KOZAK, N. (2012). *Genel Turizm Bilgisi*. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları Eskişehir.
- KUNTAY, O. (2004). *Sürdürülebilir Turizm Planlaması*. Alp Yayınevi, Turizm Serisi 1, Ankara.
- KUTLU, E. (2004). *İktisadi Kalkınma ve Büyüme*. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir.
- OKTAYER, N., SUSAM, N. ve ÇAK, M. (2007). *Türkiye 'de Turizm Ekonomisi*. İTO, İstanbul.
- OLALI, H. ve TİMUR, A. (1986). *Turizmin Türk Ekonomisindeki Yeri*. Ofis Ticaret Matbaacılık, İzmir.
- OLALI, H. ve TİMUR, A. (1988). *Turizm Ekonomisi*. Ofis Ticaret Matbaacılık, İzmir.
- OLALI, H. (1990). *Turizm Politikası ve Planlaması*. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayını, İstanbul.
- ÖZTAŞ, K. (2002). *Turizm Ekonomisi Genel Turizm Bilgileri*. Nobel Yayıncılık, Ankara.
- SAYLAN, N. (2009). *Eğitim Bilimine Giriş*. Anı Yayıncılık, Ankara.
- SELÇUK, Z. (1999). *Eğitim Psikolojisi Gelişim ve Öğrenme*. Nobel Yayını, Ankara.

- SEZGİN, O. ve ACAR, Y. (1991). *Turizm (Tanıtma-Pazarlama-Ekonomi)*. Bastem Yayınları, Ankara.
- SEZGİN, O. M. (2001). *Genel Turizm ve Turizm Mevzuatı*. Detay Yayıncılık, Ankara.
- SOYSAL, Ö. (1969). *Çağdaş Eğitim ve Türkiye’de Okul Kütüphanesi*. Güven Matbaası, Ankara.
- ŞAHİN, A. (1990). *İktisadi Kalkınmadaki Önemi Bakımından Türkiye’de Turizm Sektöründeki Gelişmelerin Değerlendirilmesi*. TOBB Yayını, Ankara.
- ŞİŞMAN, M. (2009). *Eğitim Bilimlerine Giriş*. Pegem Akademi, Ankara.
- TAYMAZ, H. (1992). Eğitimcilerin Eğitimi. *Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Konferansı*, Ankara.
- TAYMAZ, H. (1997). *Hizmetçi Eğitim*. Tokav Tapu ve Kadastro Vakfı Matbaası, Ankara.
- TOLUNGÜÇ, A. (1999). Turizm Olgusu ve Türk Turizmi. *Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Resim Atölyesi*, Ankara
- TOSKAY, T. (1989). *Turizm, Turizm Olayına Genel Yaklaşım*. İstanbul.
- TÖREMEN, F. (2011). *Eğitim Bilimine Giriş*. İdeal Kültür Yayıncılık, İstanbul.
- UNWTO. (2015). ‘‘Tourism Highlights 2015 Edition’’.
- USTA, Ö. (2014). *Turizm: Genel ve Yapısal Yaklaşım*. Detay Yayıncılık, Ankara.
- ÜRGER, S. (1992). *Genel Turizm Bilgisi*. Akdeniz Üniversitesi Matbaası, Antalya.
- YILDIZ, B. S. (2013). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Sektörde Çalışmaya Yönelik Bakış Açılıarı. *Erciyes Üniversitesi, 14.Ulusal Turizm Kongresi Bildiri Kitabı*, Detay Yayıncılık.
- ZENGİN, B. (2015). *Turizm İşletmeleri*. Değişim Yayınları 3. Baskı, İstanbul.
- WTO. (1999). ‘‘Tourism: 2020 Vision’’.

Makaleler

- AIREY, D. ve FRONTISTIS, A. (1997). Attitudes to Careers in Tourism: An Anglo Grek Comparison. *Tourism Management*, Cilt: 18, Sayı: 3, 149–158.
- AKÇA, Y. (2016). Türkiye'nin Kalkınma Planlarında Tuizm Politikası. *International Conference On Eurasian Economies*, 721-726.
- AKINCI, Z. (2015). Meslek Yüksekokullarında Verilen Turizm Eğitiminin Değerlendirilmesi: Bir Odak Grup Çalışması. *Mediterranean Journal of Humanities*, (1), 43-59.
- ATICHA, K., KAMONLUK, P. ve PANODDA, W. (2011). Career Perceptions Of Undergraduate Hospitality and Tourism Students:a Case Study at Vatel Bangkok. Silapakorn University.
- AVCIKURT, C., DEVECİ, B. ve TÜRKMEN, S. (2012). Balıkesir Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu (BTİOYO) Mezunlarının Turizm Sektöründeki İstihdam Profili. *Turizm Eğitimi Konferansı-Tebliğler*, 109-119.
- AYMANKUY, Y. ve AYMANKUY, Ş. (2002). Ön Lisans ve Lisans Düzeyindeki Turizm Eğitimi Veren Yüksek Öğretim Kurumlarının Buldukları Yerlerin Analizi ve Turizm Eğitimi İçin Öneri Bir Model. *Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Konferansı*, Ankara, 29-42.
- BALTACI, F., ÜNGÜREN, E., AVSALLI, H. ve DEMİREL, O. N. (2012). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Eğitim Memnuniyetlerinin ve Geleceğe Yönelik Bakış Açılarının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, Antalya, 17-25.
- BARON, P. ve MAXWELL, G. (1993). Hospitality Management Students' Image of The Hospitality Industry. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 5(5), 5–8.
- BATMAN, O., ZENGİN, B., YILDIRGAN, R. ve BAYRAKTAR, L. (2000). Ön Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Mesleğe İlişkin Tutumları ve Sakarya Üniversitesi Örneği. *Hafta Sonu Seminerleri VII, Erciyes Üniversitesi TİOYO*, Nevşehir, 218–239.
- BAYER, E. (1998). Türkiye Meslek Yüksekokulları Turizm Eğitim Kalitesinin Geliştirilmesinde Sanal Yöntemlerin Rolü. *Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Isparta, 145-156.
- BERBER, Ş. (2003). Sosyal Değişme Katalizörü Olarak Turizm ve Etkileri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (9), 205-221.
- BOYLU, Y. (2009). Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Okullara İlişkin Beklenti ve Değerlendirmeleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Ankara. 7(4), 933-954.

- BOZOK, D. (1992). Turizm İşletmelerinde Profesyonel Yönetici ve Eğitimi Sorunları. *Türkiye Kalkınma Bankası Turizm Yıllığı*, Ankara.
- CHANG, T. Y. ve HSU, J. M. (2010). Development Framework for Tourism and Hospitality in Higher Vocational Education in Taiwan. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education*.
- CHO, M. H. ve KANG, S. K. (2008). Past, Present and Future of Tourism Education. *Journal of Teaching in Travel & Tourism*, 5(3), 225-250.
- CONRADIE, R. (2012). Student Evaluation of Career Readiness Completing The Hospitality. *Management Curriculum at The International Hotel School, University Of South Africa*.
- CÖMERT, M. (2014). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Sektörde Çalışmak İstedikleri Alanlar ve Sektördeki İstihdamda Cinsiyet Ayrımcılığıyla İlgili Düşünceleri. *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, 50-62.
- ÇATI, K. ve BİLGİN, Y. (2013). Turizm Lisans Öğrencilerinin Turizm Sektöründe Çalışma Eğilimleri. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Sivas, 14, 23-45.
- ÇETİN, Ş. (2005). Öğrenci Stajlarında Yararlanılan Dersler Üzerine Ampirik Bir Değerlendirme: Mersin Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Örneği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 16(2), 153-169.
- ÇİMAT, S. ve BAHAR, O. (2003). Turizm Sektörünün Türkiye Ekonomisi İçindeki Yeri ve Önemi Üzerine Bir Değerlendirme. *Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Antalya, (6).
- DEMİR, Ş. Ş. (2014). Beş Yıllık Kalkınma Planlarından Türkiye Turizm Stratejisi 2023'e: Turizmde Tanıtma Çalışmalarına Yönelik İçerik Analizi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, Yıl: 5, 5(15), 101-121.
- DEMİRKOL, Ş. ve PELİT, E. (2002). Türkiye'deki Turizm Eğitim Sistemi ve Avrupa Birliği Sürecinde Olası Gelişmeler. *Gazi Üniversitesi, Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, Ankara, (2), 125-146
- DUMAN, T., TEPECİ, M. ve UNUR, K. (2006). Mersin'de Yükseköğretim ve Ortaöğretim Düzeyinde Turizm Eğitimi Almakta Olan Öğrencilerin Sektörün Çalışma Koşullarını Algılamaları ve Sektörde Çalışma İsteklerinin Karşılaştırılmalı Analizi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 17-51.
- EDİZ, A. (1992). Turizmde Mesleki Eğitim. *Balkan Ülkeleri Turizm Eğitimi Semineri Bildirileri*, İstanbul.
- EREN, D., ÖZGÜL, E. ve KAYGISIZ, N. Ç. (2013). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Eğitim Memnuniyetlerinin Belirlenmesi: Nevşehir Üniversitesi Örneği. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (35), 15-27.

- GETZ, D. (1994). Students' Work Experiences, Perceptions and Attitudes Towards Careers in Hospitality and Tourism: a Longitudinal Case Study in Spey Valley. *International Journal of Hospitality Management*, 13(1), 25–37.
- GÖKKOCA, Z. (2001). Sağlık Eğitimi Açısından Temel İlkeler. *Sted Dergisi*, 10(10), 371-374.
- GÜNDÜZALP, N. (1992). Kalkınmada Turizm ve Eğitimi. *Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Konferansı*, Ankara.
- GÜRDAL, M. (2002). Türkiye’de Mesleki Turizm Eğitiminin Yapısal Analizi, Okullaşma Eğitiminin Kalitesi Staj İstihdam Sorunları ve Çözüm Önerileri. *Turizm Eğitim Konferansı Workshop*, 391-400.
- HACIOĞLU, N. (1992). Yükseköğretimde Mesleki Turizm Eğitimi Geliştirme Perspektifleri. *Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Konferansı*, Ankara.
- JENKINS, A. K. (2001). Making a Caree of It? Hospitality Students Future Perspactives: An Anglo-Dutch Study. *International Journay Contemporary Hospitality Management*, 13(1), 13-20.
- KARABULUT, A. (2004). Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi. *Standart Dergisi*, 48-52.
- KIM, S.S., GUO, Y., WANG, K.C. ve AGRUSA, J. (2007). The Study Motivations and Study Preferences of Student Groups From Asian Nations Majoring in Hospitality and Tourism Management Programs. *Tourism Management*, 28(1), 140–151.
- KIZILIRMAK, İ. “Meslek Yüksek Okulları Turizm ve Otelcilik Programlarının Günümüz Turizm Sektörünün Beklentileri Doğrultusunda Değerlendirilmesi”, http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/147/kizilirmak.htm, erişim: 30/01/2017.
- KOÇAOĞLU, B. (2002). Turizm Eğitiminde Kalite Değerlendirmesi: Sertifikasyon. *Turizm Eğitimi Konferansı*, Turizm Bakanlığı Yayını, Ankara, 161-171.
- KOYUNCU, M. (2000). Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Öğrencilerinin Turizm İşletmeleri Yöneticilerinden Beklentileri. *Kapadokya Toplantıları VII, Erciyes Üniversitesi*, Nevşehir.
- KOZAK, M. A. ve KIZILIRMAK, İ. (2001). Türkiye’de Meslek Yüksekokulu Turizm-Otelcilik Programı Öğrencilerinin Turizm Sektörüne Yönelik Tutumlarının Demografik Değişkenlere Göre Değişim: Anadolu, Akdeniz ve Karadeniz Teknik Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, (12), 9-16.
- KUŞLUVAN, S. ve KUŞLUVAN, Z. (2000). Perceptions and Attitudes of Undergraduate Tourism Students Towersds Working in the Tourism Industry in Turkey. *Tourism Management*, 21(3), 251-269.

- KWAN, F. V. C. (2005). Effect of Supervised Work Experience on Perception of Work in the Tourism and Hospitality Industry. *Journal of Human Resources in Hospitality & Tourism*, 4(2), 65-82.
- MISIRLI, İ. (1996). Otel ve Turizm Sektöründe Meslek Standartları ve Mesleki Belgelendirme. *Kuşadası 7. Ulusal Turizm Kongresi*, Aydın.
- OLALI, H. (1984). The Framework and Problems of Tourism Education In Turkey. *Tourism Education Congress*, İstanbul, 206.
- OLCAY, A. (2008). Türk Turizmde Eğitimin Önemi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 383-390.
- O'MAHONY, G. B., MCWILLIAMS, A. M. ve WHITELAW, P. A. (2001). Why Students Choose a Hospitality-Degree Program?. *Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly*, 42(1), 92-96.
- ÖĞÜT, A., GÜLEŞ, H. K. ve ÇETİNKAYA, A. Ş. (2003). *Bilişim Teknolojileri Işığında Turizm İşletmelerinde Yönetim-Enformatik Bir Bakış*. Ankara.
- ÖNEN, M. O. (2000). Türkiye'nin Turizm Sektöründeki Gelişmeler, Dünya Turizmdeki Yeri ve Türkiye Kalkınma Bankasının Rolü. *Türkiye Kalkınma Bankası Sektörel Araştırmalar*, TKB Matbaası, Ankara.
- ÖZDEMİR, M. (1992). *Turizmin Türkiye'nin Sosyo-Ekonomik Yapısına Etkileri*. Ankara.
- ÖZTÜRK, Y. ve KILIÇ, G. (2008). Turizm Alanında Lisans Eğitimi Alan Öğrencilerin Sektöre İlişkin Değerlendirmeleri. *Balıkesir Üniversitesi, III. Balıkesir Ulusal Turizm Kongresi*, 248-254.
- PELİT, E. ve GÜÇER, E. (2005). Turizm Alanında Öğretmenlik Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizm İşletmelerinde Yaptıkları Stajları Değerlendirmeleri Üzerine Bir Araştırma. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, (1).
- RICHARDSON, S. (2008). Undergraduate Tourism and Hospitality Students Attitudes Toward a Career in the Industry: A Preliminary Investigation. *Journal of Teaching in Travel, Tourism, Australia*, (8), 23-46.
- SAÇILIK, M. Y., ÇEVİK, S. ve ÖZKAN, Ç. (2016). Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü Ön Lisans Öğrencilerinin 'Turizm' Olgusuna İlişkin Metaforik Algıları. *Akademik Bakış Dergisi*, (53), 84-103.
- SARIIŞIK, M. (2007). Turizm Sektöründe Meslek Sahibi Olmaya Yönelten Etkenler: Meslek Yüksekokulu Öğrencilerine Yönelik Bir Çalışma. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 18(2), 143-160.
- SEZGİN, O. M. (1992). İtalya'da Otelcilik ve Turizm Eğitim Sistemi. Erciyes Üniversitesi Nevşehir Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksek Okulu, *Hafta*

Sonu Semineri I: Dört Yıllık Turizm Yüksek Okullarında Eğitim-Öğretim Sorunları ve Çözüm Yolları, Nevşehir.

- SOYAK, A. (2007). Ulusal Yenilik Sistemi ve Kurumsal Arayışlar. *Bilim ve Ütopya*.
- SOYKAN, F. (2000). Turizm Coğrafyası ve Turizm Planlaması. *Ege Coğrafya Dergisi*, (11), İzmir.
- SÖZER, A. (2002). Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Lisansüstü Eğitim Kalitesinin Artırılmasına Yönelik Bir Alan Çalışması. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, İzmir, 41-65.
- SZIVAS, E., RILEY, M. ve AIREY, D. (2003). Labor Mobility into Tourism: Attraction and Satisfaction, *Annals of Tourism Research*. 30(1), 64-76.
- TEMİZKAN, S. P., TEMİZKAN, R. ve TOKAY, S. (2013). Turist Rehberliği Meslek Kanunu ve Turist Rehberi Eğitiminde Yeni Bir Paradoks. *14. Ulusal Turizm Kongresi, Kayseri*, 474-486.
- TİMUR, A. (1992). Türkiye’de Turizm Eğitiminin Yapısı ve Uygulanan Politikalar ve Sonuçları. *Turizm Bakanlığı Eğitimi Konferansı-Workshop*, Ankara, 47-53.
- TOLAY, L. (2012). Her Şey Dahil Sistemin Orta Öğretim Seviyesinde Turizm Eğitimine Etkileri. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 82-96.
- TRACY, L. ve HOWARD, A. (2009). Career Goals and Expectations of Hospitality and Tourism Students in China, Purdue University. West, Lafayette, Indiana, USA.
- ÜNAL, İ. ve BAYRAM, A. T. (2015). Ön Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Memnuniyet Düzeyine Yönelik Karşılaştırmalı Bir Araştırma. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*. Yıl: 3, (10), 525-534.
- ÜNLÜÖNEN, K. ve BOYLU, Y. (2009). Türkiye’deki Örgün Turizm Eğitimine İlişkin Rakamsal Gelişmelerin Değerlendirilmesi. *10. Ulusal Turizm Kongresi*, Mersin.
- ÜNLÜÖNEN, K., TEMİZKAN, R. ve GHARAMALEKİ, M. R. E. (2010). Turizm İşletmeciliği Öğretmenlik Programlarının Öğrenci Beklentileri ve Algılamaları Açısından Karşılaştırılması, *Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 144-159.
- YANARDAĞ, M. Ö. ve AVCI, M. (2012). Turizm Sektöründe İstihdam Sorunları; Marmaris, Fethiye, Bodrum İlçeleri Üzerine Ampirik Bir İnceleme. *Ege Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 3(2), 43-44
- YILDIZ, Z. (2011). Turizm Sektörünün Gelişimi ve İstihdamı Üzerine Etkisi. Süleyman Demirel Üniversitesi, *Vizyon Dergisi*, Isparta, 54-71.
- YILDIRIM SAÇILIK, M., ÇEVİK, S. ve ÖZKAN, Ç. (2016). Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü Ön lisans Öğrencilerinin Turizm Olgusuna İlişkin Metaforik Algıları. *Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, (53), 84-103.

Tezler

- AYDOĞAN, Z. F. (2002). Büro Yönetimi Ön Lisans Programlarında Staj Eğitiminin Önemi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara.
- BOZ, C. (2006). Dünya’da Turizm Endüstrisinde İstihdam ve Çalışma Şartları. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul.
- BOZOK, D. (1991). Turizm İşletmelerinde Profesyonel Yönetici ve Eğitimi Sorunları. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Bursa.
- CİVELEK, H. (2014). Ortaöğretim Düzeyindeki Turizm Öğrencilerinin, Turizm Sektörüne İlişkin Görüşleri Trabzon İli Örneği. Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul.
- DAYIOĞLU, M. (2010). Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Öğrencilerinin Yeterliliği Konusunda İşveren Görüşleri. (Edremit Körfezi Örneği. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Balıkesir.
- EGE, İ. (2006). Kars Meslek Yüksekokulu Turizm Rehberliği Programında İngilizce Öğrenimi Gören Öğrencilerin Program Geliştirmeye Yönelik İhtiyaç Analizi. Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Kars.
- GÜÇER, E. (2004). Türkiye’deki Turizm Eğitimi ile Avrupa Birliği Üyesi Ülkelerdeki Turizm Eğitiminin Karşılaştırılması ve Sektörün Turizm Eğitiminden Beklentileri. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara.
- İŞLER, Ö. (2009). Türkiye’de Turizm ve Havayolu Analizi. Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul.
- ONGUN, B. (2013). Turizm ve Sağlık Turizmi Denizli Örneği. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul.
- ÖNCÜER, M. E. (2006). Avrupa Birliği Eğitim Politikasında Mesleki Turizm Eğitimi Yaklaşımı ve Türk Turizm Eğitimine Uygulanabilirliği. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, İzmir.
- ÖZER, K. O. (2012). Türk Turizm Endüstrisinin Uluslararası Rekabet Gücünün Değerlendirilmesi: Elmas Modeli İle Türkiye İspanya Karşılaştırması. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Sakarya.
- PEHLİVAN, R. (2005). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Almakta Olan Öğrencilerin Sektör ile İlgili Tutumlarının Mezuniyet Sonrası Kariyer Seçimine Etkisi. Adnan

Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Muğla.

- SARI, A. (2001). Belgeli Turistik İşletmelerde Nitelikli Personel İhtiyacı ve Türkiye’de Turizm Eğitimi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Bursa.
- SARI, F. (2007). Türkiye’deki Turizm Eğitiminin Turizm Sektöründeki İstihdama Etkisi ve Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri Üzerine Bir Araştırma. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İzmir.
- SÖNMEZ, B. (2012). Türk Turizminin Dünya Turizmindeki Yeri Türkiye Ekonomisine Etkileri. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Denizli.
- ŞEMŞİMOĞLU ERHAN, M. E. (2010). Türkiye’de Termal Turizmin Gelişimi, Termal Turizm Tesislerinin Tasarım Kriterleri Afyonkarahisar İli Örneği Üzerinden İncelenmesi. Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul.
- TAŞKIN, M. (2006). Ortaöğretim Turizm Eğitiminde Staj ve İzmir İli Anadolu Otelcilik Turizm Meslek Liselerinde Bir Uygulama. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İzmir.
- TÜYLÜOĞLU, T. (2003). Türkiye’de Turizm Eğitiminin Niteliği. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara.

İnternet Kaynakları

- https://istatistik.yok.gov.tr/yuksekogretimIstatistikleri/2014/2014_17.pdf (09/03/2017)
- https://istatistik.yok.gov.tr/yuksekogretimIstatistikleri/2014/2014_19.pdf (09/03/2017)
- https://istatistik.yok.gov.tr/yuksekogretimIstatistikleri/2015/2015_T17.pdf (09/03/2017)
- https://istatistik.yok.gov.tr/yuksekogretimIstatistikleri/2015/2015_T19.pdf (09/03/2017)
- https://istatistik.yok.gov.tr/yuksekogretimIstatistikleri/2015/2015_M17.pdf (09/03/2017)
- https://istatistik.yok.gov.tr/yuksekogretimIstatistikleri/2015/2015_M19.pdf
(09/03/2017)
- <http://www.megep.meb.gov.tr/?page=ogretimProgramlari> (09/03/2017)
- http://mevzuat.meb.gov.tr/html/temkanun_0/temelkanun_0.html, (15/02/2017)
- https://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_orgun_egitim_2013_2014.pdf
(09/03/2017)
- https://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_orgun_egitim_2014_2015.pdf
(09/03/2017)
- http://www.tursab.org.tr/tr/turizm-verileri/istatistikler/turistik-tesis-ve-isletmeler/turkiyenin-yatak-kapasitesi-1966-_77.html (09/03/2017)
- http://www.tursab.org.tr/tr/turizm-verileri/istatistikler/turizmin-ekonomideki-yeri/gsmh-icindeki-payi-1963-_79.html (09/07/2017)
- http://www.tursab.org.tr/tr/turizm-verileri/istatistikler/turizmin-ekonomideki-yeri/dis-ticaret-aciklarini-kapatmada-payi_916.html (09/03/2017)
- <http://www.turizm gazetes i .com/news.aspx?id=78125> (09/03/2017)

EKLER

Ek 1. Anket Araştırma İzni

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-44-E.2108901
Konu: Anket Araştırma İzni

17.02.2017

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ'NE
(Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü)

İlgi: a) 07.02.2017 tarih ve 1949 sayılı yazınız.
b) Valilik Makamının 17.02.2017 tarih ve 2049317 sayılı oluru.

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Ahmet Selçuk GÜRKAN'ın "Ortaöğretim Öğrencilerinin Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimini Tercih Etmelerine Yönelik Karşılaştırmalı Bir Araştırma" konulu tezi hakkındaki ilgi (a) yazınız ilgi (b) valilik onayı ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve araştırmacının söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanmaması, uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının uygulanması, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılmaması koşuluyla, gerekli dayarunun araştırmacı tarafından yapılması, okul idarecilerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Valilik Onayı doğrultusunda uygulanması ve işlem bittikten sonra 2 (iki) hafta içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini arz ederim.

Harun TÜYSÖZ
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

EK:1- Valilik Onayı
2- Ölçekler

İl Millî Eğitim Müdürlüğü Binbirdirek M. İncesu Öküzü Cad.
No:1 Eski Adliye Binası Sultanahmet Fatih/İstanbul
E-Posta: ısb14@meb.gov.tr

A. BALTA YHKİ
Tel: (0 212) 455 04 99-239
Faks: (0 212) 455 06 52

Bu e-asağ gıvınlı elektronik imza ile anlaşılmıştır. <http://evrak.meb.gov.tr> adresinden eccc-efd2-303c-b5cd-82b2 koda ile teyit edilebilir.

Ek 2. Anket ve Araştırma İzin Talebi

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-20-E.2049317

17/02/2017

Konu: Anket ve Araştırma İzin Talebi

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi: a) Sakarya Üniversitesinin 07.02.2017 ve 1949 sayılı yazısı.
b) MEB. Yen. ve Eğ. Tek. Gn Md. 07.03.2012 tarih ve 3616 sayılı 2012/13 nolu gen.
c) Millî Eğitim Araştırma ve Anket Komisyonunun 15.02.2017 tarihli tutanağı.

Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Ahmet Selçuk GÜRKAN'ın "Ortaöğretim Öğrencilerinin Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Tercih Etmelerine Yönelik Karşılaştırmalı Bir Araştırma" konulu tezi kapsamında, ilimiz Şişli, Beşiktaş, Beyoğlu, ve Zeytinburnu ilçelerinde bulunan liselerde öğrenim gören öğrencilere; anket uygulama hakkındaki ilgi (a) yazı ve ekleri Müdürlüğümüze incelenmiştir.

Araştırmacının; söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanılmaması, uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının uygulanması, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılmaması koşuluyla, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Bakanlık emri esasları dâhilinde uygulanması, sonuçtan Müdürlüğümüze rapor halinde (CD formatında) bilgi verilmesi kaydıyla Müdürlüğümüze uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Ömer Faruk YELKENÇİ
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
17/02/2017

Ahmet Hamdi USTA
Vali a.
Vali Yardımcısı

- Ek: 1- Genelge
2- Komisyon Tutanağı

İl Millî Eğitim Müdürlüğü Bosphörler M. İnan Ökten Cad.
No:1 Eski Adliye Binası Sahasahane Fatih/İstanbul
E-Posta: agh34@meb.gov.tr

A. BALTA VHKİ
Tel: (0 212) 455 04 00-239
Faks: (0 212) 455 06 52

Bu belge güvenli elektronik imza ile incelenmiştir. <http://evm.ogm.gov.tr> adresinden 064f-40c9-33fd-8850-014d koda ile teyit edilebilir.

Ek 3. Anket Formu

Sayın Katılımcı, Bu çalışmanın amacı, siz değerli lise öğrencilerinin lisans düzeyinde turizm eğitimini tercih etme nedenlerini ölçmek ve diğer lise türlerinde öğrenim gören öğrencilerle cevaplarınızı karşılaştırmaktır. Çalışma tamamen akademik amaçlı tasarlanmıştır. Araştırmaya katılanların isim ve soyadı istenmemektedir. Sorulara vereceğiniz doğru yanlıar çalışmanın verimliliğini ve güvenilirliğini artıracaktır. Gösterdiğiniz duyarlılığa şimdiden teşekkür ederim. 😊

Sakarya Üniversitesi
Turizm İşletmeciliği Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi
Ahmet Selçuk GÜRKAN

Sorularınız ve Görüşleriniz için: @ahmetsekcukg

Aşağıda sizinle ilgili birtakım sorular bulunmaktadır, ilgili cevapları "x" ile işaretleyiniz.

1. Cinsiyetiniz?

1 () Bayan 2 () Bay

2. Yaşınız?

1 () 15'ten küçük 2 () 15-16 3 () 17-18
4 () 18'den büyük

3. Turizm endüstrisinde daha önce çalıştınız mı? Ya da staj yaptınız mı?

1 () Hayır 2 () 6 aydan az 3 () 6 ay-1 yıl
4 () 1 yıldan daha fazla

4. Bildiğiniz yabancı dil/diller var mı? Farklı bir cevabınız var ise diğer seçeneğinde lütfen belirtiniz.

1 () Hayır 2 () İngilizce 3 () Almanca
4 () Rusça 5 () Diğer

5. Ailenizde benzer bölümde eğitim alan var mı?

1 () Evet 2 () Hayır

6. Turizmde kariyer olanaklarıyla alakalı rehber hocanızla görüştünüz mü?

1 () Evet 2 () Hayır

7. Üniversiteyi turizm bölümünde okumaya istekli misiniz?

1 () Evet 2 () Hayır

8. Aşağıdaki seçeneklerden birinde üniversiteyi turizm bölümünden başka bir bölümde okumak istememe nedeninizi belirtiniz. Farklı bir nedeniniz var ise diğer seçeneğinde lütfen belirtiniz.

- 1 () Üniversite sınavlarına girdikten sonra puanımın diğer bölümlere yetmeyeceğini düşündüğüm için turizm alanını tercih edeceğim
2 () Ne olursa olsun turizm harici bir bölümde okumak gibi bir düşüncem yok
3 () Üniversitede turizm alanında eğitim görürsem daha eğlenceli bir ortamım olacağını düşünüyorum
4 () Diğer bölümlerde okursam geç mezun olacağımı düşünüyorum
5 () Diğer

Aşağıda turizm sektörü ile ilgili çeşitli ifadeler bulunmaktadır. Bu ifadelerin doğruluğuna katılıp katılmadığınıza göre, size en uygun olan seçeneği, numaraları işaretleyerek belirtiniz.	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Ne Katılıyorum, Ne Katılmıyorum	Katılmıyorum	Tamamen Katılmıyorum
1. Turizmi yüksek kazançlı bir sektör olarak görüyorum	5	4	3	2	1
2. Turizm sektöründe kısa zamanda çok kazanabilirim	5	4	3	2	1
3. Bu sektörde uygun bir gelire sahip olabilirim	5	4	3	2	1
4. Bu sektörde daha iyi bir hayat standardı yakalayabilirim	5	4	3	2	1
5. Turizm sektöründe çok iyi iş fırsatları olduğunu düşünüyorum	5	4	3	2	1
6. Turizm sektörü toplum tarafından prestijli bir sektör olarak kabul ediliyor	5	4	3	2	1
7. Aldığım eğitim ile ilgili bir iş sahibi olmak isterim	5	4	3	2	1
8. Gelecekte turizm alanında öğretimime devam etmek istiyorum	5	4	3	2	1
9. Turizm eğitimi alırsam ailem ve yakın çevremın önemli desteğini alırım	5	4	3	2	1
10. Gelecekte turizm okullarında öğretici olarak çalışabilirim	5	4	3	2	1
11. İnsanlarla sürekli iletişim içerisinde olmaktan hoşlanıyorum	5	4	3	2	1
12. Farklı kültürleri ve insanları tanımak isterim	5	4	3	2	1
13. Mutlu olan insanlarla bir arada olmayı isterim	5	4	3	2	1
14. Turizmde çalışma koşullarının bana uygun olduğunu düşünüyorum	5	4	3	2	1
15. Sosyal yaşantıma önemli katkılar sağlayacağına inanıyorum	5	4	3	2	1
16. Bu sektörde kendimi daha bağımsız hissedebileceğim	5	4	3	2	1
17. Yeteneklerimi en iyi turizm sektöründe kullanabilirim	5	4	3	2	1
18. Bu sektörde daha fazla bilgiye ulaşabileceğime inanıyorum	5	4	3	2	1
19. Turizmde çalışmak diğer sektörlerle göre daha kolaydır	5	4	3	2	1
20. Bu sektörde sürekli olarak sosyal güvenceye sahip olacağımı düşünüyorum	5	4	3	2	1
21. Bu sektörde birçok ünlü kişi ile tanışabilirim	5	4	3	2	1
22. Turizm sektöründe yükselme olanakları diğer sektörlerle göre daha kolaydır	5	4	3	2	1
23. Daha fazla seyahat etmek isterim	5	4	3	2	1
24. Yeni ve farklı yerler görmek isterim	5	4	3	2	1
25. Turizm sektöründe daha çok arkadaş edinebilirim	5	4	3	2	1
26. Farklı iş deneyimleri edinmek isterim	5	4	3	2	1
27. Gelecekte bu sektörde kendi işimi kurmayı arzuluyorum	5	4	3	2	1
28. Ailemi turizmle ilgili bir işe sahip olduğu için turizmde okumayı tercih edebilirim	5	4	3	2	1
29. Hoş bir iş ortamında çalışmak isterim	5	4	3	2	1
30. Turizmin sahip olduğu imaj bana çekici geliyor	5	4	3	2	1

5

ÖZGEÇMİŞ

Ahmet Selçuk GÜRKAN 14.05.1989 yılında Eskişehir’de doğdu. Sırasıyla Bursa ili İnegöl ilçesinde 6 Eylül İlköğretim Okulunda İlkokulunu ve Vehbi Koç İlköğretim Okulunda Ortaokulunu tamamladı. 2007 yılında İnegöl Turgutalp Anadolu Lisesi’nden mezun oldu. 2008 yılında başladığı Sakarya Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Turizm İşletmeciliği programını 2014 yılında tamamladı. Stajların ilkinin Amerika Birleşik Devletleri, Maryland, Ocean City sahil kasabasında bulunan Days Inn Hotel’in F&B departmanında tamamladı. Diğer stajını İstanbul, Akaretlerde bulunan W İstanbul Hotel’de satış departmanında yaptı. 2015 yılında Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı’nda başladığı yüksek lisans eğitimine Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı’nda halen devam etmektedir.